

CONSILIUL
JUDEȚEAN
MUREȘ

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MAROS MEGYEI MŰZEUM

Nr.

**Raportul de Activitate
al Muzeului Județean Mureș
în perioada 01.01.2023 - 31.12.2023**

**Ötvös Koppány Bulcsú
Director**

CUPRINS

A. EVOLUȚIA INSTITUȚIEI ÎN RAPORT CU MEDIUL ÎN CARE ÎȘI DESFĂȘOARĂ ACTIVITATEA	4
A1. Colaborarea cu instituții, organizații, grupuri informale care se adresează aceleiași comunități	5
A2. Evoluția imaginii existente și măsuri luate pentru îmbunătățirea acesteia	6
A3. Măsuri luate pentru cunoașterea categoriilor de beneficiari	7
A4. Grupurile-țintă ale activităților instituției	8
A5. Profilul beneficiarului actual	9
B. EVOLUȚIA PROFESIONALĂ A INSTITUȚIEI	11
B1. Adecvarea activității profesionale a instituției la politicile culturale la nivel național și la strategia culturală a autorității	11
B2. Orientarea activității profesionale către beneficiari	12
B3. Analiza principalelor direcții de acțiune întreprinse	12
C. ORGANIZAREA, FUNCȚIONAREA INSTITUȚIEI	14
C1. Măsuri de organizare internă	14
C2. Propuneri privind modificarea reglementărilor interne	16
C3. Sinteza activității organismelor colegiale de conducere	16
C4. Dinamica și evoluția resurselor umane ale instituției	18
C4.1. Fluctuația personalului	18
C4.2. Formarea profesională	18
C4.3. Promovări ale personalului	18
C4.4. Evaluarea performanțelor individuale	18
C4.5. Sancțiuni	18
D. EVOLUȚIA SITUAȚIEI ECONOMICO-FINANCIARE A INSTITUȚIEI	20
D1. Analiza datelor financiare	20
D2. Evoluția valorii indicatorilor de performanță în perioada raportată	22
E. SINTEZA PROGRAMELOR ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNE PENTRU ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR ASUMATE PRIN PROIECTUL DE MANAGEMENT	23
E1. Viziune	23
E2. Misiune	23

E3. Obiective (generale și specifice)	23
E4. Strategie și plan de marketing	25
E6. PROGRAME PROPUSE PENTRU ÎNTREAGA PERIOADĂ DE MANAGEMENT	26
E7. PROIECTE DIN CADRUL PROGRAMELOR	26
E7.1.1. EVIDENȚA ȘI GESTIUNEA PATRIMONIULUI MUZEAL	26
E7.1.2. PROTEJAREA PATRIMONIULUI, CONSERVARE-RESTAURARE	27
E7.2. CERCETAREA PATRIMONIULUI	28
E7.2.1. Proiecte de cercetare organizate de MJM	28
E7.2.1.1. Cercetări de teren	28
E7.2.1.2. Cercetări individuale	39
E7.2.1.3. Cercetări de colecție	40
E7.2.2. Participări în proiecte de cercetare organizate de alte instituții	42
E7.2.3. Cercetări din granturi/proiecte (CNCSIS, UEFISCDI, etc.)	43
E7.3. EXPOZIȚII	44
E7.3.1. Expoziții organizate de MJM la sediul propriu	44
E7.3.1.1. Expoziții permanente organizate de MJM la sediul propriu	44
E7.3.1.2. Expoziții temporare organizate de MJM la sediul propriu	47
E7.3.1.3. Mini-expoziții organizate de MJM la sediul propriu	49
E7.3.2. Expoziții temporare / itinerante găzduite de MJM	54
E7.3.3. Participare în expoziții organizate de alte muzee	60
E7.4. SESIUNI/CONFERINȚE/SIMPOZIOANE	61
E7.4.1. Sesiuni/conferințe/simpozioane, workshopuri organizate de MJM	61
E7.4.2. Participări la sesiuni/conferințe/simpozioane	63
E7.5. PUBLICAȚII	69
E7.5.1. Volume editate	69
E7.5.2. Studii/articole publicate	70
E7.6. PROGRAME EDUCATIVE DESTINATE PUBLICULUI	75
E7.6.1. Programe muzeale educative	75
E7.6.2. Programe muzeale, culturale și dezvoltare de public	83

E7.6.3. Activități de educație muzeală, activități culturale și dezvoltare de public (în afara celor cuprinse în programele educative și culturale)	86
E7.6.4. Programe de pedagogie muzeală (preșcolari + elevi cls. 0-XII)	88
E7.6.4.1 Programe pentru persoane cu dizabilități	97
E7.6.4.2. Program de pedagogie muzeală pentru liceeni	97
E7.6.5. Activități de pedagogie muzeală (în afara programelor de pedagogie muzeală)	100
E7.7. COMUNICARE ȘI MARKETING MUZEAL	102
E7.8. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE	104
ANEXE	107

A. EVOLUȚIA INSTITUȚIEI ÎN RAPORT CU MEDIUL ÎN CARE ÎȘI DESFĂȘOARĂ ACTIVITATEA

Muzeul Județean Mureș desfășoară o activitate extinsă în domeniul cultural. Are ca obiect de activitate achiziționarea, conservarea, cercetarea, restaurarea, comunicarea și expunerea mărturiilor materiale și spirituale ale existenței și evoluției comunităților umane, precum și ale mediului înconjurător, în scopul cunoașterii, educării și recreerii (conform Legii muzeelor 311/2003, republicată în temeiul art. III din Legea nr. 12/2006, modificată prin Legea nr. 114/2006 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2005 privind managementul instituțiilor publice de cultură și a Legii nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată în temeiul art. IV din Legea nr. 488/2006, cu modificările și completările aduse de Legea 329/05.11.2009. Legea nr. 97/21.05.2010, Ordonanța de Urgență nr. 12/09.02.2011).

Pentru perioada de raportare activitatea de valorificare a patrimoniului muzeal prin expoziții și activități de educație culturală a generat un interes sporit din partea celor interesați de instituția noastră, numărul total al vizitatorilor muzeului fiind de **57355** persoane (vizitatori plătitori).

S-au deschis **2 expoziții permanente, 2 expoziții temporare și 12 mini-expoziții** organizate de MJM. Am colaborat cu alte instituții de profil, și am reușit să găzduim **9 expoziții temporare** în spațiile expoziționale ale muzeului nostru.

Au fost organizate **3 conferințe științifice/simpozioane** (2 internaționale, 1 națională), dedicate muncii de cercetare unde au participat peste 100 de specialiști locali, naționali și internaționali. Specialiștii MJM au participat cu comunicări la **26 de conferințe și sesiuni internaționale și 22 naționale**.

În intervalul de raportare s-au organizat **8 programe** (cuprinzând **103** de activități/ateliere) de educație muzeală cu participarea publicului larg și dedicate expozițiilor deschise la care au fost invitați din țară și străinătate. La acestea se alătură cele **17** de ediții ale programului **Joia Muzeală**, și alte **11** de activități organizate în afara programelor.

În perioada de referință s-au desfășurat **20 de programe** de pedagogie muzeală dedicată preșcolarilor și școlarilor din ciclul primar și gimnazial, respectiv a copiilor cu dizabilități, reprezentând **294 de ateliere/activități**. S-au inițiat începând cu anul 2022 programele pentru liceeni, în 2023 fiind organizate **23 de activități**.

Au fost realizate **60 de proiecte de cercetare** (de teren, de colecție și individuale), s-au editat **2 monografii/cataloge/albume** și **3 anuare** ale MJM.

A1. Colaborarea cu instituții, organizații, grupuri informale care se adresează aceleiași comunități

Muzeul Județean Mureș a colaborat cu o serie de instituții de învățământ și instituții culturale în vederea realizării programelor culturale propuse dar și în vederea atragerii unui număr cât mai mare de public vizitator și specialiști.

În domeniul cercetării și a activității expoziționale, muzeale și educative am avut programe implementate în parteneriat cu următoarele instituții:

Universități

Universitatea din Köln; Universitatea Humboldt din Berlin, Universitatea Tehnică din Budapesta; Universitatea din Leiden, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca; Universitatea Eötvös Loránd Budapesta; Universitatea Óbuda din Budapesta; Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie "George Emil Palade" Târgu-Mureș; Universitatea Lucian Blaga Sibiu; Universitatea 1 Decembrie 1918 Alba Iulia; Universitatea Sapientia; Universitatea de Artă Târgu-Mureș, Universitatea din Pécs, Universitatea din Szeged.

Muzee

Muzeul Național de Istorie a României; Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei Cluj-Napoca, Muzeul Național Maghiar Budapesta; Muzeul Național Secuiesc Sf. Gheorghe, Muzeul Național de Artă a României, Muzeul Național Brukenthal Sibiu; Muzeul Haáz Rezső Odorheiu Secuiesc; Muzeul Secuiesc al Ciucului; Muzeul Tarisznys Márton Gheorgheni; Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”, București; Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva; Muzeul Olteniei - Craiova; Muzeul Județean Neamț; Muzeul Județean Satu Mare; Muzeul Județean de Arheologie și Istoria Artei Zalău; Complexul Muzeal Arad, Institutul și Muzeul de Istorie Militară din Budapesta, Muzeul Móra Ferenc din Szeged,

Instituții de cercetare sau cu profil identic domeniilor prezente în cadrul MJM

Arhivele Naționale - Direcția județeană Mureș, Direcția județeană Cluj, Arhivele Naționale Budapesta, Institutul de Arheologie și Istoria Artei din Cluj-Napoca

Asociații, fundații

Asociația Atrium Musei, Fundația Alpha Transilvană; Societatea de Micologie „Málnássy László”; Asociația Milvus; Asociația pentru un zâmbet de copil; Asociația Culturală Armeano-Maghiară Tg. Mureș; Asociația Culturală Doruri mureșene; Centrul Cultural Toplița; Asociația Culturală Mureșul Superior, Fundația Bernády György, Uniunea Artiștilor Plastici din România

Instituții de învățământ (preuniversitar)

- În 2023 s-au reînnoit parteneriatele cu o serie de instituții de învățământ, respectiv am reînnoit protocolul de colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Mureș.
- MJM are parteneriate cu următoarele instituții de învățământ din județ: Școala Gimnazială Bernády György Târgu-Mureș, Școala Gimnazială nr. 6 Târgu-Mureș, Școala Gimnazială nr. 7 Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Alexandru Ioan Cuza Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Dacia Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Europa Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Friedrich Schiller Târgu-Mureș, Școala Gimnazială George Coșbuc Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Liviu Rebreanu Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Mihai Viteazul Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Tudor Vladimirescu Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Cristești, Școala Gimnazială Curteni, Școala Gimnazială Gornești, Școala Gimnazială Emil Drăgan Ungheni, Școala Gimnazială Mărculeni, Școala Gimnazială Mădăraș, Școala Gimnazială Nadeș, Școala Gimnazială Papiu Ilarian, Școala Gimnazială Pădureni, Școala Gimnazială Periș, Școala Gimnazială Sângeorgiu de Mureș, Școala Gimnazială Sântioana, Școala Gimnazială Vălureni, Școala Gimnazială Rákosi Lajos Gheorghe Doja, Școala Gimnazială Ioan Vlăduțiu Luduș, Colegiul Agricol Traian Săvulescu Târgu-Mureș, Colegiul Economic Transilvania Târgu-Mureș, Colegiul Național Alexandru Papiu Ilarian Târgu-Mureș, Colegiul Național Unirea Târgu-Mureș, Liceul de Artă Târgu-Mureș, Liceul cu Program Sportiv Szász Adalbert Târgu-Mureș, Liceul Pedagogic Mihai Eminescu Târgu-Mureș, Liceul Teoretic Bolyai Farkas Târgu-Mureș, Liceul Teoretic Muntele de Foc Câmpenița, Liceul Tehnologic Vasile Netea Deda, Liceul Tehnologic Iernut.

A2. Evoluția imaginii existente și măsuri luate pentru îmbunătățirea acesteia

Muzeul Județean Mureș este perceput ca un actor important, o instituție culturală dinamică și relevantă în viața culturală a comunității mureșene.

Pentru perioada de raportare au fost realizate o serie de acțiuni pentru a spori prezența MJM în comunitate. Prin urmare MJM a avut activități cu impact la public, organizate la sediile muzeului cât și în mediul online, care au avut ecou sporit în mass-media.

Promovarea instituției, a expozițiilor și acțiunilor culturale de anvergură

- S-au realizat bannere pentru semnalarea expozițiilor permanente, precum și a celor mai importante expoziții temporare, la sediile muzeale.
- Expozițiile permanente, cele temporare, precum și acțiunile culturale de anvergură (Noaptea Muzeelor, Festivalul Roman de la Călugăreni) au fost semnalate prin bannere și meshuri amplasate în zonele cu trafic auto și pietonal cele mai intense (P-ța Teatrului, P-ța Victoriei, Zona Fortuna etc.).
- S-au editat clipuri video pentru evenimentele de anvergură ale instituției (Noaptea Muzeelor, Festivalul Roman), respectiv pentru expozițiile proprii ale MJM (*Orașul întărit. Târgu-Mureș în secolul al XVII-lea; Expoziția de bază a Secției de Științele Naturii*)
- S-a realizat un spot de prezentare și promovare a MJM difuzat pe rețeaua de monitoare Visit Mureș.

Comunicare și promovare pe rețele sociale

- S-a susținut o comunicare eficientă pe paginile Facebook și Instagram ale instituției.
- Au fost create și postate periodic materiale pe contul TikTok al muzeului cu scopul de a ajunge mesajul muzeului la cele mai variate categorii de beneficiari.

Comunicarea în mass-media

- Muzeul întreține relații bune cu presa locală, regională și națională. Colectivul de specialiști ai instituției au acordat o serie de interviuri legate de diferite aspecte ale activității instituției.
- Au fost emise comunicate de presă pentru promovarea expozițiilor și al activităților și programelor organizate de muzeu.
- În cazul expozițiilor permanente și a celor temporare de anvergură, precum și cu ocazia programelor importante derulate de muzeu s-au organizat conferințe de presă, respectiv s-au elaborat dosare/mape de presă.

- S-a pus accent sporit pe comunicarea cu publicațiile cu apariție în mediul online.

Alte mijloace de comunicare și promovare a muzeului

- Realizarea de produse personalizate, distribuite cu ocazia programelor și activităților organizate de muzeu.
- Participarea cu activități muzeale la evenimente care atrag public numeros (Zilele Târgumureșene, Festivalul Vibe, Vâltoarea Mureșeană.)

A3. Măsuri luate pentru cunoașterea categoriilor de beneficiari

MJM monitorizează categoriile de beneficiari ai ofertei culturale ale instituției cu mijloace și metode clasice și cele oferite de noile tehnologii. Una dintre metodele de identificare este utilizarea datelor și informațiilor furnizate de motorul de căutare Google. O altă modalitate de a identifica beneficiarii este oferită de monitorizarea rețelelor de socializare. În afara beneficiarilor direcți, prin serviciile de specialitate oferite și prin varietatea activităților culturale organizate muzeul ajunge la un public mai larg decât cel definit prin sintagma de vizitator.

Alte metode utilizate sunt cele folosite și în anii anteriori:

- caietele de impresii ale expozițiilor
- analize comparative ale numărului de vizitatori la sediile muzeului
- analize comparative ale vânzărilor pe categorii de bilete
- analize comparative și monitorizarea vânzărilor din publicații
- situația participării preșcolarilor, școlarilor, elevilor la programele de pedagogie muzeală

Anul curent am beneficiat de rezultatele unui chestionar realizat pentru *Strategia culturală a mun. Tg. Mureș* în anul 2022, în care s-a evaluat percepția locuitorilor despre infrastructura culturală a orașului, fiind incluse inclusiv sediile expoziționale ale MJM. Respondenții au fost în proporție de 41-50% mulțumiți, iar 8,4-10,2% foarte mulțumiți de oferta MJM, în cazul Palatului Culturii procente fiind de 55,2 (mulțumit) și 23,5 (foarte mulțumit).

A4. Grupurile-țintă ale activităților instituției

Muzeul prin activitățile sale de bază, prin oferta culturală se adresează tuturor categoriilor de public. În acest sens publicul larg este alcătuit din două grupuri distincte: vizitatorii de muzeu și non-vizitatorii. Prin urmare grupurile-țintă trebuie construite pe două direcții - păstrarea și

creșterea numerică a categoriei vizitatorilor și atragerea non-vizitatorilor.

Astfel grupurile-țintă sunt:

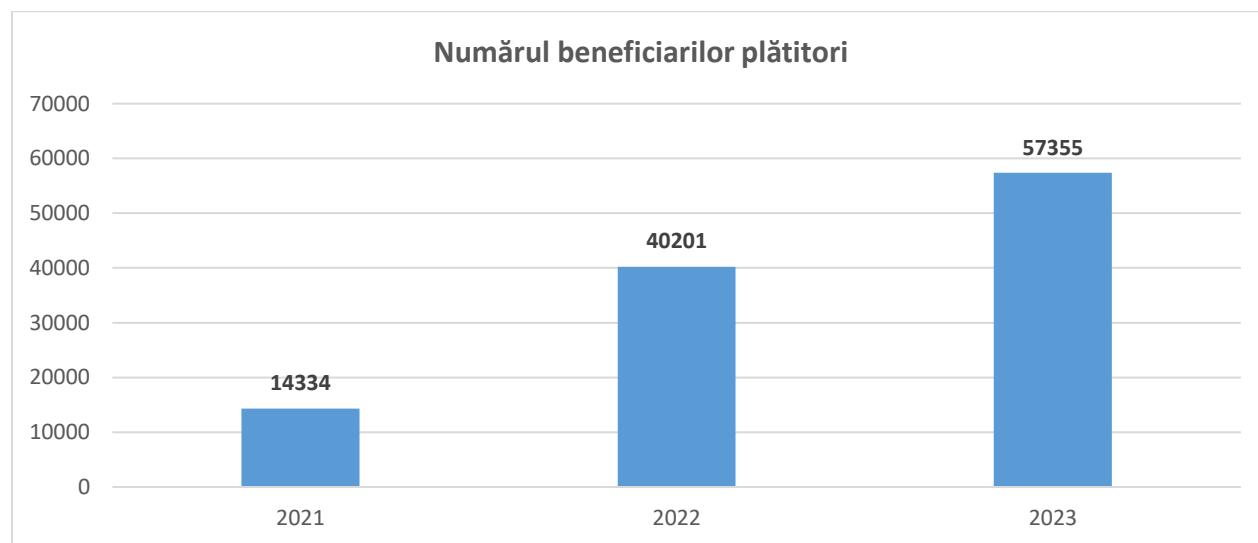
- Elevi și cadre didactice din învățământul primar, gimnazial și liceal
- Studenți și cadre didactice din învățământul universitar
- Turiști din România
- Turiști străini
- Specialiști din sfera culturală
- Specialiști din domeniile similare sau conexe domeniilor reprezentate în MJM
- Pensionari

A5. Profilul beneficiarului actual

MJM , deși reprezintă un instrument managerial util, nu a contractat studii privind categoriile de beneficiari, folosind metode alternative pentru creionarea profilului beneficiarului.

a. Vizitatorii de muzee

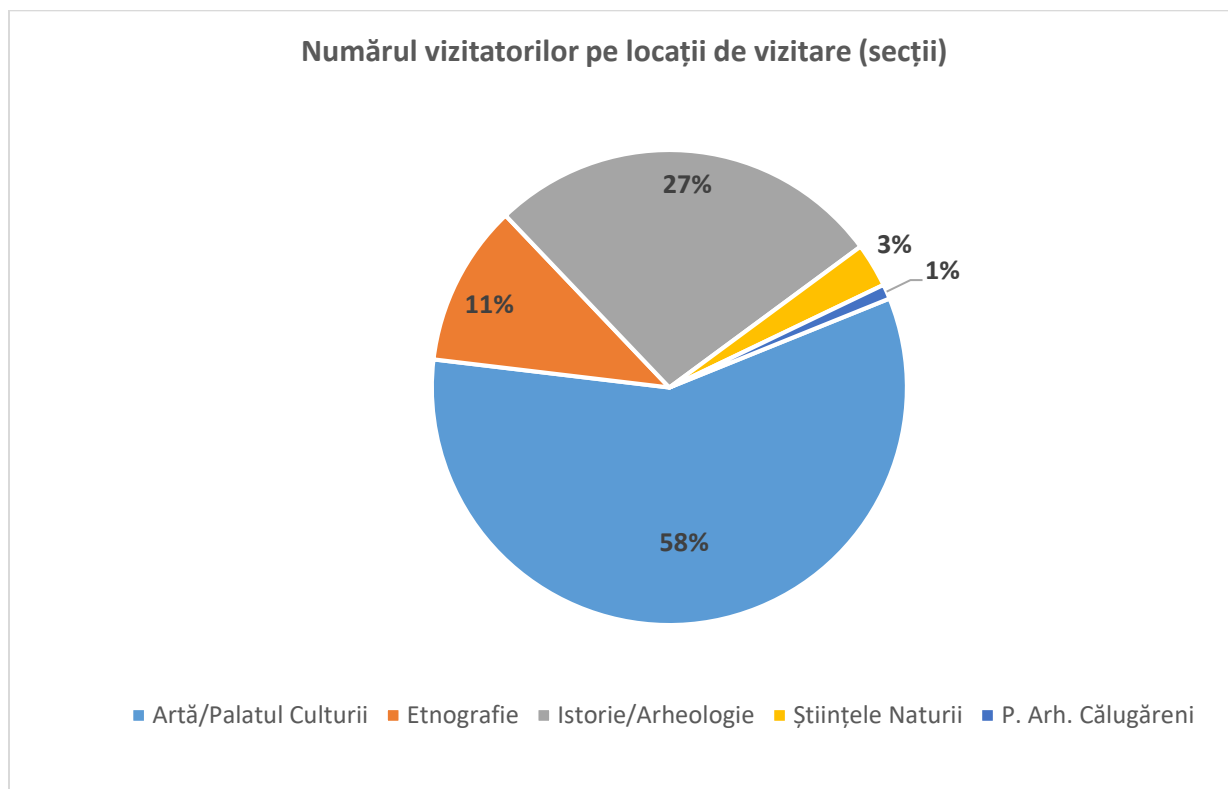
- Potrivit monitorizării pe durata anului 2023 profilul beneficiarului vizitator se poate defini în felul următor: beneficiarii ofertei culturale ale muzeului au rămas în mare măsură cele "tradiționale". Publicul vizitator de bază este reprezentat de familii și copii (preșcolari, școlari) din județul Mureș.
- S-a constatat o scădere a vizitatorilor străini, majoritatea vizitatorilor fiind din România.
- S-a constatat o prezență sporită în rândul vizitatorilor și a participanților la activitățile muzeale a elevilor din ciclul gimnazial și liceal. Numărul ghidajelor de specialitate și a activităților de pedagogie muzeală solicitate de categoriile amintite a crescut cu 60% în cazul elevilor din ciclul gimnazial și cu 80% din ciclul liceal.
- Răspunsul la oferta culturală este unul pozitiv, publicul fiind mulțumit de ofertă și servicii.

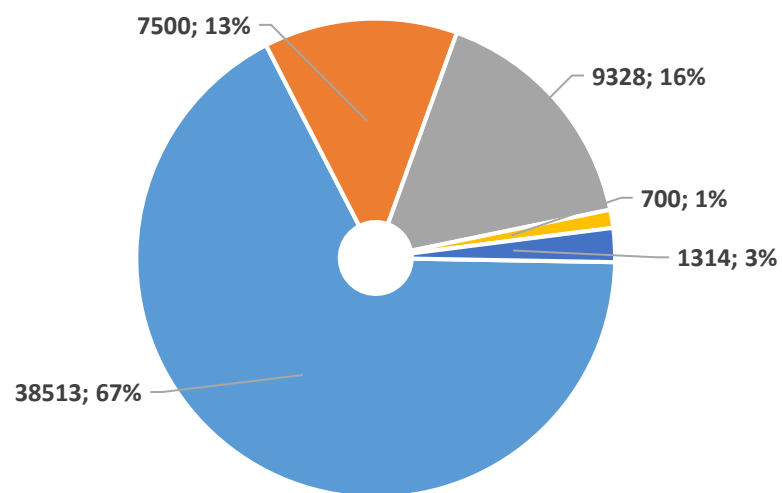
b. Non-vizitatorii

Prin intensificarea activității în mediul virtual, numărul și cercul celor care au putut beneficia de conținutul oferit de muzeu s-a lărgit. Astfel, pe lângă publicul consacrat muzeului, instituția a reușit să se adreseze în mediul virtual unui public mai variat. Pentru atragerea acestei

categorii muzeul participă ca partener, sau oferă spațiu unor evenimente culturale de anvergură, care oferă ocazia participanților de a deveni vizitatori ocazionali sau, în timp, stabili ai instituției.

Ponderea vizitatorilor pe categorii de activitate

■ Bilet de intrare ■ Pedagogie muzeală ■ Noaptea Muzeelor ■ Festival Roman ■ Alte progr. / act. cult.

B. EVOLUȚIA PROFESIONALĂ A INSTITUȚIEI

B1. Adecvarea activității profesionale a instituției la politicile culturale la nivel național și la strategia culturală a autorității

Activitatea Muzeului Județean Mureș s-a desfășurat în acord cu sarcinile trasate de Consiliul Județean Mureș, cu politicile culturale naționale trasate prin programul de guvernare și strategia Ministerului Culturii. În tabelul de mai jos sunt sintetizate elementele prin care MJM s-a pliat pe obiectivele principale trasate în strategia sectorială în domeniul culturii:

Strategia sectorială în domeniul culturii (Guvernul României, Ministerul Culturii)	Concordanțe ale activității MJM cu strategia națională
Dezvoltarea și implementarea unei strategii de revitalizare a muzeelor și punerea în valoare a patrimoniului acestora pentru crearea/găzduirea unor expoziții atractive pentru public, adaptate la principiile muzeologiei contemporane	S-au realizat 2 expoziții permanente, 2 expoziții temporare și 12 mini-expoziții în care a fost pus în valoare patrimoniul propriu. Au fost găzduite 9 expoziții temporare/ itinerante în sediile muzeului.
Încurajarea cercetării culturale	S-a realizat un program de cercetare a patrimoniului propriu în toate secțiunile muzeului.
Promovarea corectă și eficientă a activității instituțiilor culturale și a activităților sectoarelor cultural-creative în cadrul unor campanii anuale de comunicare publică a sectoarelor cultural-creative	A fost pusă în aplicare și s-a susținut programul de promovare a activităților muzeului în mass-media tradițională cât și în mediul online.
Consolidarea relației cu media publică din România - formator de opinie legitim și promotor principal al sectoarelor cultural-creative	Au fost încheiate și reînnoite parteneriate media și s-au susținut 4 conferințe de presă.
Realizarea sistemului de evidență a patrimoniului cultural	Au fost realizate 3033 fișe de evidență informatizată, s-au finalizat și predat 20 de dosare de clasare la Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor Publice (343 de dosare sunt încă în procedură de clasare la Ministerul Culturii)

B2. Orientarea activității profesionale către beneficiari

Un spectru larg al activităților muzeale este orientat către beneficiari. În vederea captării și dezvoltării interesului publicului vizitator (offline și online deopotrivă) pentru instituție și pentru programele MJM au fost întreprinse următoarele activități:

- ofertă de expoziții, care reflectă și dezvoltă interesul pentru patrimoniul MJM, precum și alte tematici aflate în conexiune cu domeniile acoperite de MJM, și cu relevanță pentru spațiul mureșean
- evidențierea patrimoniului muzeului și a cercetărilor acestuia prin programe și activități educative specifice
- realizarea de activități neconvenționale, cu caracter de divertisment, care să reflecte potențialul recreativ al muzeului (concerte, proiecții de filme, simpozioane etc.)
- promovarea activității profesionale în mass media, mediul online și prin alte mijloace de publicitate

Toate proiectele profesionale, de cercetare trebuie convertite în activități sau produse orientate către public (expoziții, activități de educație muzeală, tipărituri etc.)

B3. Analiza principalelor direcții de acțiune întreprinse

Direcțiile de acțiune au fost elaborate în concordanță cu misiunea muzeului și cu strategia stabilită în planul de management, ținând cont de necesitatea orientării activităților către beneficiari. În formularea misiunii instituției s-a ținut cont de prevederile Legii nr. 311/2003 a muzeelor și colecțiilor publice referitoare la funcțiile de bază a muzeului.

Principalele direcții de acțiune au fost:

Cercetarea, evidența, conservarea și restaurarea patrimoniului

- Au fost întreprinse activități de cercetare a bunurilor de patrimoniu aflate în administrarea muzeului, cu scopul de a fi expertizate și evaluate, conform planurilor anuale de cercetare.
- S-au efectuat cercetări arheologice, istorico-documentare, etnografice și de științe naturale de teren.
- Pentru păstrarea integrității bunurilor de patrimoniu și ținând cont de prioritățile expoziționale s-au efectuat activitățile de conservare și restaurare cuprinse în planurile anuale.

Valorificarea patrimoniului

- Programul expozițional s-a axat pe reîmperspățarea și reamenajarea expozițiilor permanente, respectiv amenajarea de noi expoziții permanente, precum și în organizarea de expoziții temporare în care să fie valorificată patrimoniul propriu.
- Strategia de realizare a proiectelor expoziționale s-a axat pe criteriul de calitate, realizate la standardele profesionale adecvate, interdisciplinaritate și capacitate de atragere a publicului.

Activități publice și educative

- Au fost organizate programe educative pentru diferite categorii de vârstă. S-a elaborat o ofertă variată de activități de pedagogie muzeală pentru copii și tineri (ciclul preșcolar, primar, gimnazial și liceal)
- S-au realizat ghidaje, ghidaje speciale în expozițiile permanente și temporare
- Au fost organizate evenimente de anvergură cu impact mare asupra publicului (Noaptea Muzeelor, Festivalul Roman, Ziua Arheologiei, Zilele Europene ale Patrimoniului etc.)

Comunicare

- S-a realizat o strategie de comunicare integrată
- S-a intensificat activitatea instituției în mediul online și pe rețelele de socializare

Dezvoltare instituțională

- Au fost reorganizate și reamenajate unele spații de depozitare
- S-au derulat activități de reparații curente la sediile muzeale
- S-au desfășurat reabilitări și renovări ale spațiilor interioare și exterioare a clădirilor de patrimoniu administrate
- S-au sporit capacitățile tehnice ale instituției prin achiziționarea de echipamente de lucru

C. ORGANIZAREA, FUNCȚIONAREA INSTITUȚIEI

C1. Măsurile de organizare internă

- S-au organizat întâlniri cu șefii de secție cu caracter general sau de specialitate pentru clarificarea sarcinilor și implementarea dispozițiilor.
- S-au ținut ședințe de lucru operative periodice cu participarea directorului adjunct, contabilului șef, responsabil compartiment achiziții publice etc.
- S-au desfășurat întâlniri individuale periodice cu personalul angajat.
- S-au stabilit componentele consiliilor și comisiilor de specialitate interne.

Implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern

managerial (comisie, măsuri luate pentru eficientizarea sistemului)

- S-au dispus măsuri necesare pentru implementarea și dezvoltarea continuă a sistemului de control intern managerial, (SCIM) conform Ordinului nr 600/20.04.2018 (privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice), ținând cont de standardele de control intern managerial.
- În vederea monitorizării, coordonării și îndrumării metodologice a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial, s-a constituit, prin act de decizie internă, o structură cu atribuții în acest sens, denumită *Comisia de monitorizare SCIM la MJM*, care cuprinde conducătorii compartimentelor muzeului și este coordonată de către un președinte.
- Comisia de monitorizare coordonează procesul de actualizare a obiectivelor generale și specifice, a activităților procedurale, a procesului de gestionare a riscurilor, a sistemului de monitorizare a performanțelor, a situației procedurilor și a sistemului de monitorizare și de raportare, respectiv informare către manager.
- Stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la nivelul MJM, constatat de către Comisia de monitorizare, face obiectul informării, prin întocmirea de situații centralizatoare anuale, care se transmit entităților publice ierarhic superioare, cu încadrarea în termenele prevăzute.

SITUAȚIE CENTRALIZATOARE
privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de
control intern/managerial la MJM

Specificații ale SCIM	Observații
Comisia de monitorizare SCIM la MJM	Ultima decizie de modificare a componenței Comisiei de monitorizare SCIM - nr 37/06.01.2023 cuprinde și Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de monitorizare responsabilă cu implementarea și dezvoltarea SCIM la MJM.
Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial la MJM, elaborat de Comisia de monitorizare SCIM, actualizat anual	<i>Programul de dezvoltare a SCIM la MJM pentru perioada 01.03.2022 - 28.02.2023, nr 440/28.02.2022.</i>
Obiective generale și specifice stabilite de către MJM	<i>Bazele strategiei MJM, nr 1805/01.09.2021</i> <i>ROF 2021, nr 1997/ 29.09.2021, aprobat Hot. CJM nr 151/ 23.09.2021</i>
Activități procedurabile inventariate de către MJM	Activități procedurabile identificate la MJM au fost permanent actualizate și completate (75 activități procedurabile, nr 2017/01.10.2021)
Proceduri documentate elaborate de către MJM	Continutul manualului de proceduri MJM - nr 134/ 16.01.2023 cu 61 proceduri La 31.10.2023, <i>Manualul de proceduri</i> conține 70 proceduri documentate, formalizate, respectiv proceduri de sistem și operaționale, pentru procesele și activitățile derulate în cadrul instituției.
Indicatori de performanță asociați obiectivelor specifice elaborați de MJM	Indicatori asociați obiectivelor la MJM <i>Bazele strategiei MJM, nr 1805/01.09.2021</i> <i>Criteriile de evaluare a performanțelor individuale a personalului de specialitate al MJM, pentru anul 2023 (anexa la fișa postului) - pentru evaluarea anuală.</i>
Riscuri înregistrate în Registrul de riscuri de către MJM	<i>Registrul riscurilor la MJM 134/16.01.2023 întocmit de responsabilul cu riscurile, desemnat prin decizie managerială.</i>

Pe baza rezultatelor autoevaluării apreciez că la această data, sistemul de control intern managerial al Muzeului Județean Mureș este parțial conform cu standardele cuprinse în Codul controlului intern managerial. Sistemul de control intern managerial cuprinde mecanisme de autocontrol, iar aplicarea măsurilor privind creșterea eficacității acestuia are la bază evaluarea riscurilor.

În acest caz, menționez următoarele:

- Comisia de monitorizare SCIM este funcțională;
- Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial este implementat și actualizat anual;
- Procesul de management al riscurilor este organizat și monitorizat;
- Procedurile documentate sunt elaborate în proporție de 80 % din totalul activităților procedurale inventariate;
- Sistemul de monitorizare a performanțelor este stabilit și evaluat pentru obiectivele și activitățile entității, prin intermediul unor indicatori de performanță.
- Se va continua actualizarea, completarea procedurilor manageriale, se va actualiza documentația ROF, ROI a MJM

Standardele de control intern managerial, grupate pe cinci componente, definesc un minimum de cerințe generale de management pe care Muzeul le urmează: acestea fac posibilă evidențierea rezultatelor institutiei și a evoluției sale.

C2. Propuneri privind modificarea reglementărilor interne

Nu au fost formulate propuneri privind modificarea reglementărilor interne.

C3. Sinteza activității organismelor colegiale de conducere

În cadrul muzeului funcționează două organisme colegiale de conducere: Consiliul de Administrație și Consiliul Științific.

Consiliul de Administrație

Noul Regulament de Organizare și Funcționare a Muzeului Județean Mureș, aprobat în data de 23 septembrie 2021 prevede înființarea Consiliului de Administrație. În baza Regulamentului de Organizare și Funcționare activitatea muzeului este coordonată de Director și Consiliul de Administrație. Consiliul de Administrație este organul deliberativ de conducere a Muzeului Județean Mureș. Membrii Consiliului de Administrație au fost desemnați prin Decizia nr.

2432/26.11.2021 a Directorului muzeului. Consiliul este compus din 9 membri.

În anul 2023 Consiliul de Administrație s-a întrunit de 4 ori.

- 09. 01. 2023 ședință cu ordinea de zi constând din prioritizarea bugetului Muzeului pe anul 2023
- 21. 01. 2023 ședință cu ordinea de zi constând din probleme legate de personalul Muzeului; programul Noaptea Muzeelor pe anul 2023; colaborare cu Asociația VisitMureș
- 14. 03. 2023 ședință cu ordinea de zi constând din analiza activității Muzeului pe anul 2022; situația bugetului Muzeului pe anul 2023.
- 14. 11. 2023 ședință având pe ordinea de zi subiectele legate de modificările legislative (OUG 115/2023), variante de modificare a organigramei MJM, bugetul de venituri și cheltuieli, venituri proprii, proiectele de cercetare arheologică preventivă în ultimul semestru

Consiliul științific

Consiliul Științific a fost numit prin Decizia nr. 2432/26.11.2021 a directorului instituției. Comisia este compusă din 9 membri (cercetători științifici și muzeografi).

În anul 2023, până la data de 30.09.2023 Consiliul Științific s-a întrunit de 7 ori.

- 10. 01. 2023 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) privind publicația *Viețile lui Eugen Gâscă*.
- 11. 01. 2023 ședință cu ordinea de zi constând din discuții privind planul de acțiuni culturale pe anul 2023 al Muzeului Județean Mureș.
- 12. 05. 2023 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) publicației *Mikháza építészeti atlasza. Megfigyelés, felmérés, dokumentálás, tervezés és építés 2013-2019/Architectural Atlas of Călugăreni. Observation, survey, documentation, design & building 2013-2019*.
- 29. 06. 2023 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) pentru publicația *Capodopere. De la Andreescu la Ghenie. Colecție particulară*.
- 29. 06. 2023 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) pentru publicația *Localism și europenism în arta transilvăneană după 1918*.

- 31. 07. 2023 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) publicației *The Migration Period Cemetery from Ernei*.
- 31. 07. 2023 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) pentru anuarul *Marisia, Archaeologia-Historia-Patrimonium, serie nouă, 4/2022*.

C4. Dinamica și evoluția resurselor umane ale instituției (fluctuație, cursuri, evaluare, promovare, motivare/sanționare)

C4.1. Fluctuația personalului

În cursul anului 2023 au fost ocupate prin concurs următoarele posturi vacante pe perioadă nedeterminată:

- referent de specialitate: Kedei Imola

În cursul anului 2023 au fost ocupate prin concurs următoarele posturi vacante pe perioadă determinată:

- muzeograf: Kovács Bernadett

C4.2. Formarea profesională

- În perioada de referință 7 angajați ai MJM au participat la cursuri, workshopuri, sesiuni de perfecționare organizate în țară sau în străinătate. (vezi cap. E7.8.)

C4.3. Promovări ale personalului

Pentru perioada de raportare 1 angajat a îndeplinit condițiile pentru promovare în grade sau trepte profesionale superioare. A avut loc următoarea promovare:

- un muzeograf gr. II în muzeograf gr. I

C4.4. Evaluarea performanțelor individuale

În 2023 s-a efectuat evaluarea performanțelor profesionale individuale ale angajaților. Evaluarea a vizat aprecierea obiectivă a activității angajaților, astfel a fost comparată gradul de îndeplinire a obiectivelor de evaluare individuală stabilite prin fișa postului cu rezultatele obținute. Personalul evaluat pentru performanțele profesionale individuale a obținut calificativul de "foarte bine" și "bine".

C4.5. Sancțiuni

Nu au fost aplicate sancțiuni disciplinare în cadrul MJM.

Statul de funcții al Muzeului Județean Mureș, la data de 31.12.2023.

Nr. crt.	Funcția	Nr. posturi
1.	Director-Manager	1
2.	Director adjunct	1
3.	Șef secție	5
4.	Șef serviciu	1
5.	Șef birou	1
6.	Inginer șef	1
7.	Șef atelier	1
8.	Contabil șef	1
9.	Cercetător științific	9
10.	Muzeograf	25
11.	Restaurator, conservator	9
12.	Designer	1
13.	Bibliotecar	1
14.	Inspector	1
15.	Supraveghetor muzeu	26
16.	Referent	2
17.	Referent de specialitate	4
18.	Muncitor	17
19.	Șofer	1
	Total	110

D. EVOLUȚIA SITUAȚIEI ECONOMICO-FINANCIARE A INSTITUȚIEI

D1. Analiza datelor financiare

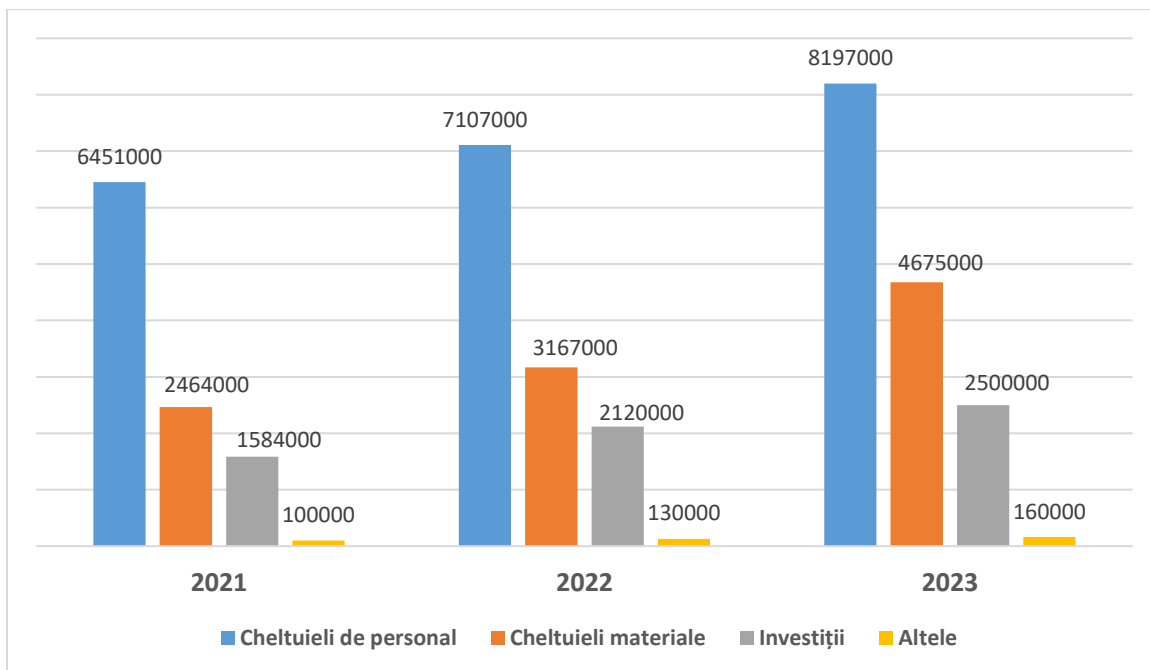
În 2023 muzeul a încercat să utilizeze în mod cât mai eficient mijloacele financiare oferite de autoritate sub formă de subvenție. Din această sursă au fost acoperite nevoile necesare: salarii, cheltuieli curente, proiecte culturale, investiții prevăzute de planuri anuale. Totodată, instituția a reușit să obțină, în urma participării la competiții de proiecte, fonduri nerambursabile.

Pe parcursul anului 2023 situațiile financiare au evoluat după cum urmează:

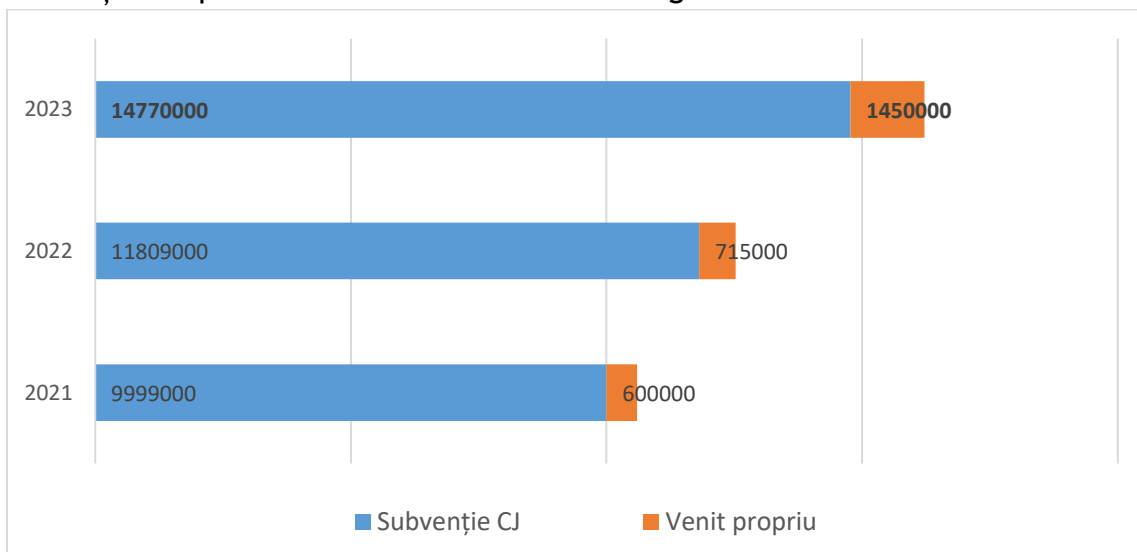
Venituri	2023	
	Plan	Realizat
Subvenție	13.898.000	13.016.264
Venit propriu	1.450.000	1.420.244
Alte transf.	2.899.000	2.814.173
Total	18.247.000	17.250.681

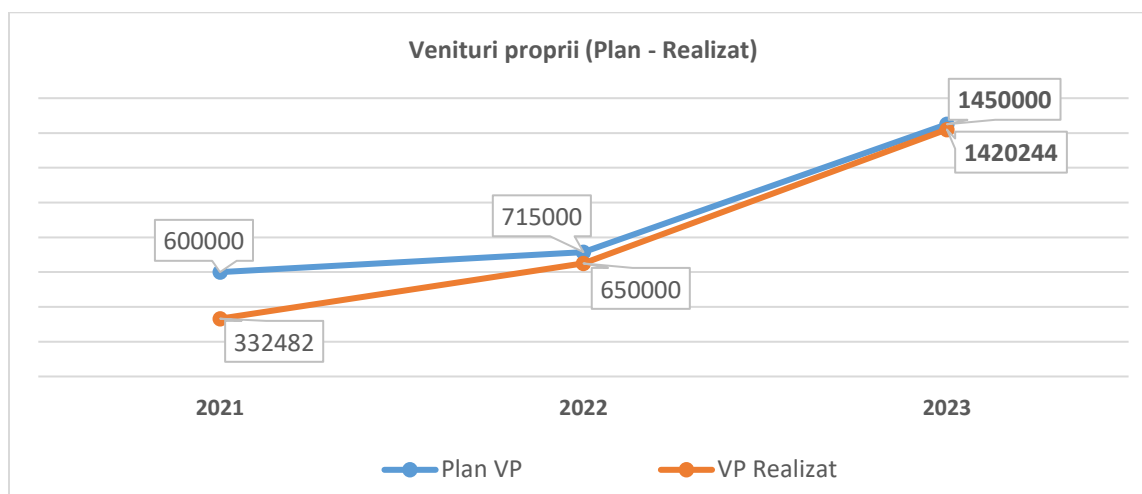
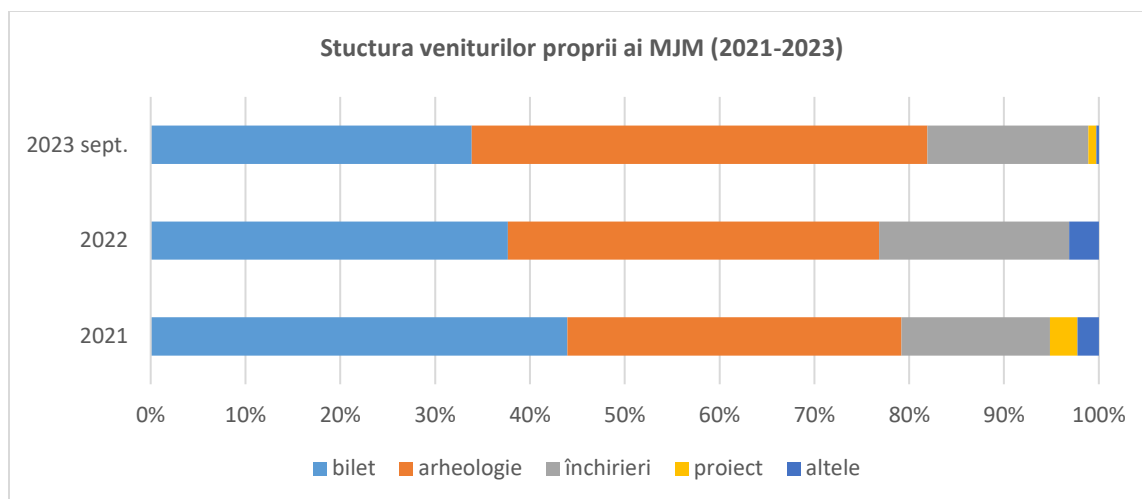
Cheltuieli	2023	
	Plan	Realizat
Chelt. de personal	8.197.000	8.177.899
Chelt. materiale	4.675.000	4.477.796
Alte chelt.	160.000	149.979
Chelt. de capital	5.215.000	1.630.834
Total	18.247.000	14.436.508

Structura bugetului la capitolul de cheltuieli:

Evoluția capitolului de venituri din bugetul MJM:

Pentru evoluția detaliată a situației economico-financiare anexăm prezentului raport ***Darea de seamă contabilă*** pe anul 2023.

D2. Evoluția valorii indicatorilor de performanță în perioada raportată, conform criteriilor de performanță ale instituției din următorul tabel:

Nr. crt.	Indicatori de performanță*	Perioada evaluată 2023
1.	Cheltuieli pe beneficiar (subvenție + venituri - cheltuieli de capital)/nr. de beneficiari	210
2.	Fonduri nerambursabile atrase (lei)	2.924.000

3.	Număr de activități educaționale	131 (toate cat. de vârstă) + 317 (preșcolari și elevi) Total: 448
4.	Număr de apariții media (fără comunicate de presă)	130 + 328 online, Total: 458
5.	Număr de beneficiari neplătitori	2.164
6.	Număr de beneficiari plătitori**	57.355
7.	Număr de expoziții	4 + 12 (mini-expoziții)
8.	Număr de proiecte/acțiuni culturale	20 proiecte culturale + 60 proiecte de cercetare
9.	Venituri proprii din activitatea de bază	1.420.244
10.	Venituri proprii din alte activități	-

E. SINTEZA PROGRAMELOR ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNE PENTRU ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR ASUMATE PRIN PROIECTUL DE MANAGEMENT

E1. Viziune

Muzeul Județean Mureș, prin experiențe unice, creează cadrele cunoașterii valorilor materiale și spirituale ale spațiului mureșean, astfel aducându-și contribuția la dezvoltarea și consolidarea identității locale și regionale în context național și internațional. Muzeul se va afirma ca un muzeu de importanță regională, constituind, prin activitatea muzeală complexă, un reper cultural în centrul Transilvaniei.

E2. Misiune

Muzeul Județean Mureș este o instituție publică de cultură care are misiunea de a studia, conserva și restaura bunurile culturale din județul Mureș și regiunile conexe, de a realiza transferul cunoștințelor acumulate către public, în scopul educării și recreerii. Prin activitatea sa, muzeul contribuie la cunoașterea și promovarea mărturiilor materiale și spirituale ale existenței și evoluției comunității umane și mediului înconjurător din zona județului Mureș și din regiunile învecinate.

E3. Obiective (generale și specifice)

Constituirea, gestiunea, cercetarea și protejarea patrimoniului cultural mobil

Muzeul a întreprins numeroase activități în vederea realizării obiectivului specific propus. S-au organizat cercetări ale patrimoniului propriu conform planurilor elaborate de secții. (vezi cap. E7.2.1.3.)

Au fost derulate cercetări arheologice, etnografice, istorico-documentare și de științe naturale de teren, soldate cu descoperirea și documentarea de bunuri culturale relevante domeniilor de activitate a MJM (vezi cap. E7.2.1.1.).

S-a susținut constant activitatea de evidență informatizată a bunurilor culturale, fiind realizate 3033 de fișe informatizate.

Prin aplicarea planurilor de conservare-restaurare au fost restaurate în total 409 de bunuri culturale.

S-au reamenajat mai multe spații expoziționale și de depozitare.

Valorificarea patrimoniului și promovarea rolului educativ al Muzeului

S-au realizat expoziții permanente și temporare tematice care valorifică patrimoniul propriu, cu concept expozițional modern, interdisciplinar. (lista detaliată a expozițiilor organizate la cap. E7.3.)

Au fost organizate programe educative, calibrate pe diferite segmente de vârstă. (vezi cap. E7.6.1-E7.6.3.)

S-a pus un accent sporit pe diversificarea ofertei de pedagogie muzeală pentru elevii din ciclul primar și gimnazial. (vezi cap. E7.6.4.)

Dezvoltarea de programe culturale destinate publicului

Au fost organizate programe culturale de anvergură care au un mare impact asupra publicului

S-au susținut activități de promovare a patrimoniului muzeal prin metode și în spații neconvenționale, care să contribuie la atragerea unor categorii noi de public.

Prin partenerii muzeului s-au realizat în sediile instituției proiecte și programe culturale alternative, care au relevat potențialul de divertisment și recreere al MJM (vezi cap. E7.6.3.)

Dezvoltarea de parteneriate și instituirea de colaborări cu muzee, institute de cercetare și învățământ, organizații non-guvernamentale

S-a pus accent pe menținerea parteneriatelor profesionale naționale și internaționale.

Implementarea unor strategii de marketing pentru o bună promovare a instituției

S-au promovat toate proiectele și programele MJM în mediul online și pe toate canalele posibile de comunicare.

Dezvoltarea resurselor umane

O parte a personalului a participat în programe de pregătire profesională (cursuri/burse/stagii de specialitate).

A fost stimulată schimbul de experiențe profesionale ale specialiștilor prin organizarea de conferințe, sesiuni, workshopuri naționale și internaționale. (vezi cap. E7.4.1.)

A fost susținut programul de Voluntariat, în derularea programelor participând în medie între 15-20 de voluntari.

Dezvoltarea infrastructurii muzeale

Pentru activitățile de dezvoltare infrastructurală a se vedea **ANEXA 2**, referitor la Reparații și Investiții.

Atragerea de fonduri nerambursabile pentru programele instituției și creșterea ponderii veniturilor proprii

Au fost atrase fonduri nerambursabile pentru implementarea mai multor proiecte și activități.

S-au făcut eforturi pentru creșterea ponderii veniturilor proprii. (vezi cap. D1.)

E4. Strategie și plan de marketing

Obiective

- Creșterea audienței în rândul publicului vizitator din țară și străinătate, precum și în rândul participanților la programele culturale organizate
- Creșterea vizibilității, sporirea prezenței și recunoașterii muzeului în media locală, națională și online
- Asigurarea unei acoperiri media extinse pentru expoziții, evenimente și proiecte speciale.

S-a implementat strategia propusă în planul managerial, prin:

- promovarea permanentă a programelor oferite de muzeu, precum și a patrimoniului administrat pe platformele de comunicare ale muzeului
- parteneriate cu muzee din România și din străinătate privind schimburi de expoziții/exponate pentru a menține interesul publicului
- organizarea unor evenimente de anvergură pentru a trezi mai mult interesul publicului pentru muzeu

În materie de promovare s-au realizat următoarele:

- promovare diferențiată în funcție de caracterul programului/serviciului cultural oferit
- realizarea de parteneriate media cu ziare, publicații locale și naționale, posturi TV și radio
- realizarea unui video de promovare a muzeului
- promovare prin panotaj și mesh-uri poziționate în cele mai traficate zone
- încheierea unui parteneriat strategic cu VisitMureș pentru promovarea muzeului ca obiectiv turistic de atracție.

E6. PROGRAME PROPUSE PENTRU ÎNTREAGA PERIOADĂ DE MANAGEMENT

- Gestionarea, protejarea și dezvoltarea patrimoniului muzeal
- Cercetarea patrimoniului
- Valorificarea patrimoniului
- Programe educative/culturale destinate publicului
- Marketing muzeal
- Dezvoltarea resurselor umane
- Funcționare, mentenanță, resurse financiare

E7. PROIECTE DIN CADRUL PROGRAMELOR, REALIZATE ÎN 2023

Proiecte în cadrul programului *Gestionarea, protejarea și dezvoltarea patrimoniului muzeal*:

E7.1.1. EVIDENȚA ȘI GESTIUNEA PATRIMONIULUI MUZEAL

În perioada de referință au fost:

- introduse în *Registrul de inventar informatizat* **3033** de unități:
Secția Arheologie: 102 de unități
Centrul de cercetare a Limesului Roman: 1132 de unități
Secția Istorie: 1305
Secția Științele naturii: 494 de unități
- întocmite un număr de **225** Fișe Analitice de Evidență/DOCPAT:
Secția Etnografie: 83 fișe
Secția Istorie: 130 fișe
Secția Științele naturii: 12 fișe
- pregătite și finalizate un număr de **20** *Dosare de clasare*:
Secția Istorie: 20 dosare
- depuse **20** de dosare de clasare la Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor din cadrul Ministerului Culturii în vederea clasării bunurilor culturale mobile într-una din categoriile juridice Fond sau Tezaur ale patrimoniului cultural național.

Menționăm că Muzeul Județean Mureș are depuse 343 de dosare de clasare la Ministerul Culturii, care urmează să fie analizate de Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor, în vederea clasării bunurilor de patrimoniu într-una din cele două categorii juridice, respectiv Fond sau Tezaur.

E7.1.2. PROTEJAREA PATRIMONIULUI, CONSERVARE-RESTAURARE

La toate secțiile muzeului s-au efectuat activitățile curente de conservare, au fost monitorizate spațiile de expoziție și depozitare pentru a corespunde normelor de conservare în vigoare:

- asigurarea salubrității, supravegherea activităților de igienizare și curățenie săptămânale;
- monitorizarea fiabilității instalațiilor;
- monitorizarea și asigurarea stabilității microclimatului prin verificarea periodică a aparatelor de măsură și înregistrare a temperaturii și umidității, și prin acționarea aparaturii de reglare a microclimatului pentru a evita fluctuații accentuate;
- asigurarea securității bunurilor culturale prin instruirea și îndrumarea personalului pentru a asigura siguranța bunurilor în raport cu factorii umani de degradare;
- participarea întregului colectiv la instructaje periodice privind prevenirea și combaterea incendiilor

Activitatea propriu-zisă de conservare și restaurare, s-a concretizat în diferite lucrări, după cum urmează: de investigare a obiectelor (9 obiecte), de conservare activă (136 obiecte), de restaurare: 409 obiecte au fost finalizate, 52 obiecte aflându-se încă în diferite stadii ale operațiunilor.

Volumul total al pieselor restaurate: **409** piese

Suport	Piese finalizate	Piese în lucru	Cons. activă	Fișe rest.	fișe cons.
metal	70	30	-	-	-
pictură ulei pe pânză	7	3	-	3	69
lemn policrom	6	5	-	7	-
hârtie	209	1	130	-	-
ceramică*	16	9	6	-	-
piatră	2	4	-	-	-
textile	99	-	-	4	28
TOTAL	409	52	136	14	97

*O parte din obiectele de ceramică au fost conservate/restaurate în echipă: Dumitrescu Raluca, Veresss Zsuzsanna, Strejac Florin

De asemenea, corelat cu specificul activității, în cadrul laboratorului s-au efectuat și copii și replici ale unor artefacte din colecțiile MJM: 1 copie, 1 replică.

E7.2. CERCETAREA PATRIMONIULUI

E7.2.1. Proiecte de cercetare organizate de MJM

E7.2.1.1. Cercetări de teren

ARHEOLOGIE

- ***Cercetările arheologice sistematice de la Călugăreni - Castrul roman, Termele romane***

(Nicoleta MAN, Daniel CIOATĂ, Diana ANGYUS, PÁNCZÉL Szilamér-Péter, SIDÓ Katalin, SZILÁGYI Orsolya, SZEKERNYÉS László)

Cercetările arheologice desfășurate la Călugăreni au debutat în anul 2013 și au vizat trei sectoare diferite: băile romane, vicus-ul militar și castrul auxiliar. Cercetările s-au derulat în intervalul 24 iulie-28 august 2023.

Programul de cercetare a fost o colaborare între Muzeul Județean Mureș, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea Humboldt din Berlin și Universitatea Catolică Pázmány Péter din Budapesta. Din aceste instituții au participat peste 30 de studenți și 9 specialiști. Studenții au avut șansa să învețe principalele metode de săpătură în sistemul MOLAS, folosirea stației totale, desen tehnic și identificarea diferitelor contexte arheologice. În zilele nefavorabile pentru săpătură s-a prelucrat materialul arheologic și s-au ținut prelegeri despre cultura materială de epocă romană de la Călugăreni. Săpătura s-a concentrat asupra zonei de bazilică și curte a clădirii comandamentului din castrul roman.

- ***Cercetările sistematice arheologice de la Șincai-Cetatea Păgânilor***
(Berecki Sándor, Rezi Botond, Rita E. Németh)

În luna iunie 2023, s-au derulat săpăturile sistematice de la Șincai-Cetatea Păgânilor. Cetatea Păgânilor este una dintre cele mai cunoscute așezări din epoca Bronzului Timpuriu (circa 3000/2900 î.Hr., cultura Coțofeni). Echipa de cercetare este formată din

arheologii muzeului, precum și din cercetători și studenți de la Institutul de Arheologie al Universității Eötvös Lóránd din Budapesta, studenți de la Universitatea Babeș-Bolyai și arheologi ai Muzeului Național Secuiesc.

- ***Cercetări non-destructive la Cristești*** (Pánczél Szilamér Péter, Sidó Katalin, Szilágyi Orsolya)

Cercetarea a avut scopul de a delimita situl arheologic și descoperirea zonelor mai intens folosite în Antichitate. În zona situată la sud-vest de Combinat cu un caroiăj de 25x25 m am realizat periegheză intensivă. Terasile pe malul stâng a râului Mureș și terenurile arate și pășuni au fost cercetate în mod extensiv. Materialul arheologic colectat a fost înregistrat. Rezultatele cercetării ajută și la alegerea zonelor pentru măsurători geofizice. La periegheză au participat studenți de la Universitatea Babeș-Bolyai.

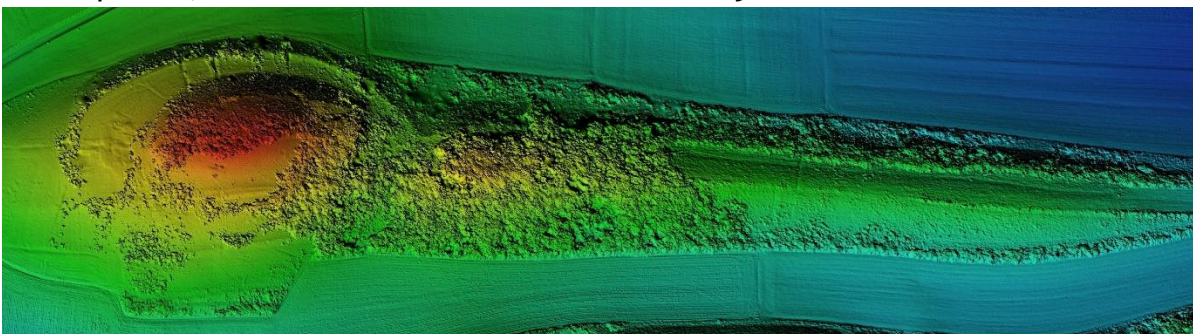
- **Cercetări geofizice la situl roman din Cristești** (Pánczél Szilamér Péter, Sidó Katalin, Szilágyi Orsolya, Szekernyés László)

În 2023 s-au derulat cercetările geofizice de la Cristești, în colaborare cu echipa coordonată de Lenkey László de la Univ. Eötvös Loránd din Budapesta, Ungaria. Terenurile cercetate au fost cele cercetate prin periegheză sau săpături arheologice.

- **Prospecții geofizice la Șincai-Cetatea Păgânilor** (Berecki Sándor)

În luna iunie au fost întreprinse prospecții geofizice în situl arheologic eneolitic târziu și epoca bronzului timpuriu de la Șincai-Cetatea Păgânilor. Prospecțiile au vizat identificarea unităților de cercetare vechi ale lui V. Lazăr, respectiv identificarea unor complexe arheologice care ar urma să fie cercetate în 2023. Prospecțiile geofizice au fost efectuate în colaborare cu Institutul de Științe Arheologice din cadrul Universității Eötvös Loránd din Budapesta, sub conducerea lui Zoltán Czajlik.

Cercetări arheologice preventive

- ***Cercetări arheologice preventive și supraveghere arheologică la Brâncovenești și Vălenii de Mureș***

La solicitarea Primăriei Brâncovenești în perioada aprilie-octombrie am efectuat săpătură preventivă și supraveghere arheologică la Brâncovenești și Văleni (jud. Mureș) pe durata realizării lucrărilor de canalizare a localităților. Cercetările au fost efectuate pe diferite trasee, care în urma supravegherii au fost identificate ca fiind zone cu potențial arheologic. În zona cimitirului reformat și ortodox, în vecinătatea așezării romane, pe o lungime de 200 m, înspre sud pe panta celei de-a doua terase a râului Mureș, așezarea romană a fost afectată masiv de construcțiile drumului modern. Pe prima terasă au fost detectate urme ale așezării antice, fiind descoperite diferite fundații de ziduri, un drum și o pivniță de epocă romană. Pe strada principală, așezarea romană s-a cercetat pe o lungime de 300 m, iar pe axa nod-sud pe o lungime de aproximativ 180 m. În perimetrul Centrului de Recuperare și Reabilitare a fost cercetată o zonă de 120 m. Lucrările legate de construcția castelului și a spitalului au influențat major castrul roman, din care în această zonă nu s-a păstrat nici un element.

- ***Cercetări arheologice preventive la Saschiz*** (Gál Szilárd Sándor, Rezi Botond, László Keve)

Cercetările au fost realizate în incinta cetății medievale din Saschiz. Obiectul investigațiilor a constat în sondarea și cercetarea zonelor care vor fi afectate de lucrările ample de reabilitare a monumentului. Au fost cercetate și documentate mai multe suprafețe în perimetrul lucrărilor de restaurare. Au fost identificate mai multe complexe arheologice (case, fântâni, alte structuri constructive, gropi,

fundații) din diferite epoci: preistorie, evul mediu și perioada modernă.

- ***Cercetări arheologice preventive la Biserica unitariană Mitrești*** (Gál Szilárd Sándor)

La solicitarea Parohiei unitariene Mitrești s-au efectuat lucrări de diagnoză arheologică. Scopul cercetării a fost identificarea caracteristicilor fundației, necesare expertizei structurii de rezistență a monumentului.

- ***Cercetări arheologice preventive la Târgu-Mureș - Cetate*** (Gál Szilárd Sándor)

Cercetarea preventivă s-a realizat la cererea Centrului Cultural și de Artă din Tg. Mureș în vederea identificării și documentării complexelor și materialelor arheologice din perimetrul lucrărilor desfășurate în cadrul proiectului de amenajare a spațiului fântânii arteziene proiectate în cetate.

Supraveghere arheologică

- ***Supraveghere arheologică parc fotovoltaic Voivodeni*** (Berecki Sándor, Angyus Diana)

Au fost supravegheate lucrările infrastructurale din perimetrul parcului fotovoltaic de la Voivodeni.

- ***Supraveghere arheologică stație electrică Glodeni*** (Berecki Sándor, Angyus Diana)
Au fost supravegheate lucrările infrastructurale de la stația electrică din Glodeni.
- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Tg. Mureș, zona centrală*** (Bonta Coralia)
Supravegherea arheologică efectuată în baza contractului încheiat de M.J.M cu Electroul Aliser, a avut în vedere toate suprafețele afectate de proiectul „Modernizarea RED 0,4 Kv și branșamente,” mai precis traseele pietonale (trotuare) din Tg. Mureș - strada Cuza Vodă pe direcție N-S/SE, între str. Primăriei și Piața Cardinal Iuliu Hossu, Piața Cardinal Iuliu Hossu, str. Iuliu Maniu (între intersecția cu str. Tușnad și str. Tudor Vladimirescu), str. Tușnad și respectiv str. Cuza Vodă pe direcție S-SV-N, de la str. Liviu Rebreanu (Mureș Mall) și până la intersecția cu strada Arany Janos. Umplutura șanțurilor și stratigrafia profilurilor a constatat, în cea mai mare parte, din dărâmături rezultate în urma construcțiilor edificiilor din apropiere și a introducerii utilităților sau amenajarea tramei stradale. În două cazuri au fost depistate dărâmături constând din resturi de cărămizi și lutuială ale unor construcții din secolul precedent (cu precădere a doua jumătate).
- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Tg. Mureș, str. Gh. Doja*** (Bonta Coralia)

Supravegherea arheologică efectuată în baza contractului încheiat între Muzeul Județean Mureș și S.C. Insta Grup S.R.L. Târgu Mureș, pentru investiția de „Modernizare RED 0,4 kv și branșamente” din Tg. Mureș str. Gheorghe Doja și Piatra de Moară.

- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Tg. Mureș, Pța Mărășești*** (Coralia Bonta)

Ca urmare a încheierii contractului de supraveghere arheologică a investiției „Alimentare cu energie electrică a ansamblului de locuințe colective”, amplasată în intravilanul loc. Tg Mureș, Piața Mărășești, nr. 5, supravegherea arheologică a avut în vedere secțiuni de dimensiuni reduse (cca 2x1,5m), însă ajungând până la o adâncime de 1,80-1,90m. Stratigrafia verticală nu a relevat nicio urmă de intervenție umană anterioară secolului trecut.

- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Reghin, zona centrală*** (Bonta Coralia)

Supraveghere arheologică efectuată în baza contractului încheiat între Muzeul Județean Mureș și S.C. Electroul Aliser. pentru supravegherea arheologică a investiției „Modernizarea LEA 0,4KV în zona centrală a municipiului Reghin (zona PT14, 55/15, 71 și 65 Reghin), județul Mureș” - reabilitare iluminat public și construcții canalizații și rețele subterane de transfer de informație în municipiul Reghin - zona centrală, Piața Petru Maior, Str. Mihai Viteazu și Str. Mihai Eminescu). Nu au fost depistate complexe arheologice sau obiective care să necesite intervenția propriu-zisă sau oprirea lucrărilor.

- ***Supraveghere arheologică lucrări de construcții la Sânișor, com. Livezeni*** (Bonta Coralia)

Obiectul contractului îl constituia supravegherea arheologică a săpăturilor efectuate cu ocazia amenajării fundației unei locuințe, aflată în perimetrul zonei de protecție al unui sit arheologic. Nu au fost identificate urme de locuire anterioare sau materiale arheologice.

- ***Supraveghere arheologică lucrări de construcții la Livezeni*** (Cioată Daniel)

Supraveghere arheologică la obiectivul *Construcții case particulare* în localitatea Livezeni, jud. Mureș. Construcțiile se aflau în perimetrul de protecție a unor situri arheologice.

- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Apold*** (Nicoleta Man, Angyus Diana)
Au fost supravegheate perimetrele care se află în zona de protecție a unor monumente și situri arheologice din cadrul proiectului „Reabilitare drum Apold-Daia.”
- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Cipău, oraș Iernut*** (László Keve)
Supraveghere arheologică în cadrul proiectului ”Introducere canalizare în satul Cipău”, în zona unde se realizează rețeaua de canalizare comunală, aflată în perimetrul de protecție a sitului arheologic Cipău-Gară.
- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Crăciunești*** (László Keve)
Supravegherea arheologică pentru investiția „Rețea de distribuție UAT Crăciunești”, la solicitarea executantului lucrărilor, în cadrul POIM-IM 2014-2020. Proiectul se desfășoară pe suprafața comunei Crăciunești, în zone de imobil/teren intravilan/zona de căi de comunicație rutieră și amenajări aferente, care acoperă localitățile Budiu Mic, Crăciunești, Foi, Nicolești, Ciba, Cinta, Tirimioara și Cornești.
- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Agrișteu, com. Bălăușeri*** (László Keve)
Supraveghere arheologică pentru investiția „Canalizare menajeră în localitatea Agrișteu, comuna Bălăușeri, județul Mureș”, contractată de Primăria Comunei Bălăușeri. Proiectul se desfășoară pe suprafața comunei Bălăușeri, în zone de imobil/teren intravilan/zona de căi de comunicație rutieră și amenajări aferente, care acoperă localitatea Agrișteu.
- ***Supraveghere arheologică pe traseul Autostrada Transilvania A3, lot Chețani-Câmpia Turzii*** (László Keve)
Au fost supravegheate toate lucrările care au fost pasibile de a periclita integritatea patrimoniului arheologic de pe traseul autostrăzii.

Diagnostic arheologic

- **Diagnostic arheologic pentru proiectul Parc panouri fotovoltaice Evora - Iernut** (Cioată Daniel, Angyus Diana, Rezi Botond, László Keve, Bonta Coralia, Németh Rita, Man Nicoleta)
Au fost realizate secțiuni de 10x1.20 m, pe 2% din suprafața totală a investiției.
- **Diagnostic arheologic pentru proiectul Parc panouri fotovoltaice ML&MV Green Energy - Iernut** (Cioată Daniel, Angyus Diana, Rezi Botond, László Keve, Bonta Coralia, Németh Rita, Man Nicoleta)
Au fost realizate secțiuni de 10x1.20 m, pe 2% din suprafața totală a investiției.
- **Diagnostic arheologic traseul Autostrăzii Transilvania A3, tronson Codlea-Cristian, jud. Brașov** (Cioată Daniel, Man Nicoleta, Angyus Diana, László Keve)
 - Au fost realizate secțiuni de 10x1.20 m, pe 2% din suprafața totală a investiției.
- **Diagnostic arheologic Centura ocolitoare a orașului Făgăraș, jud. Brașov** (Cioată Daniel, Man Nicoleta, Diana Angyus)
Au fost realizate secțiuni de 10x1.20 m, pe 2% din suprafața totală a investiției.
- **Diagnostic arheologic Groapă de împrumut de la Voila, jud. Brașov** (Cioată Daniel, Man Nicoleta, Diana Angyus)

Evaluare de teren

- **Evaluare de teren în Lăurenii, oraș Miercurea Nirajului** (László Keve, Cioată Daniel)
Evaluare de teren în extravilanul satului Lăurenii, în vederea identificării a unei seceri de bronz, descoperit cu detectorul de metale de către cetățeanul Carțis Narcis-George.
- **Evaluare de teren în Săcărenii, com. Ernei** (László Keve, Cioată Daniel)
Scopul a fost identificarea locației de descoperire în extravilanul satului Săcărenii a diplomei militare romane, descoperit cu detectorul de metale de către Carțis Narcis-George.
- **Evaluare de teren în Cornești, com. Adămuș** (László Keve, Cioată Daniel)

Evaluarea s-a desfășurat în punctul Pădurea Viilor din satul Cornești, având ca obiectiv identificarea celtului de bronz descoperit incidental de către Carțis Narcis-George.

S-au elaborat rapoarte de evaluare a potențialului arheologic al mai multor amplasamente și au fost întocmite referate de specialitate pentru investiții în diferite localități din județ. (Ideciu de Jos, Jabenita, Livezeni, Pietriș, Sântana de Mureș, Seleuș, Apalina, Cristești, Ghindari, Petelea, Tg. Mureș)

ETNOGRAFIE

- ***Cercetări de teren în Câmpia Transilvaniei, zona Râciu*** (Dorel Marc, Laura Pop)
Cercetare de teren în vederea identificării și selectării unor obiecte etnografice din zona Râciu a Câmpiei Transilvaniei, necesare amenajării viitoarei expoziții din cadrul muzeului "Gheorghe Șincai"
- ***Cercetări de arhitectură populară în Câmpia Transilvaniei, zona Râciu*** (Dorel Marc, Laura Pop)
A fost studiată arhitectura populară din zona Râciu a Câmpiei Transilvaniei, localitățile/satele: Nima Râciului (8 gospodării); Valea Sânmărtinului (2 gospodării); Coasta Mare (1 gospodărie); Curețe (1 gospodărie); Râciu, reședința de comună (3gospodării). Scopul proiectului: organizarea unui muzeu In Memoriam Gheorghe Șincai
- ***Documentare de teren în satul Bozed*** (Laura Pop)
Cercetarea a urmărit documentarea gastronomiei locale din localitate. Au fost alcătuite chestionare și s-au realizat interviuri.
- ***Documentare de teren în Valea Nirajului*** (Virginás Tar Emese, Tatai Orsolya)
Documentările din acest an s-au desfășurat în localitățile Maiad și Bedeni (com. Gălești, jud. Mureș). În cadrul cercetării generale etnografice s-au realizat două interviuri (Székely Endre - Maiad, Havadtői Margit - Bedea), s-au scanat 31+4 fotografii și 2 documente (100 pag.).
- ***Documentare de teren la Sovata*** (Virginás Tar Emese, Tatai Orsolya)
Cercetarea de teren a avut scopul documentării unor piese aflate în proprietatea lui Márton Margit. Au fost donate mai multe obiecte Secției de Etnografie a MJM.
- ***Documentare de teren în satul Monariu*** (Tatai Orsolya, Virginás Tar Emese)

Cercetarea de teren la Monariu com. Budacu de Jos, jud. Bistrița-Năsăud, a avut ca scop identificarea unor părți din colecția contesei Bethlen Anikó (aprox. 150 de textile și piese de port popular)

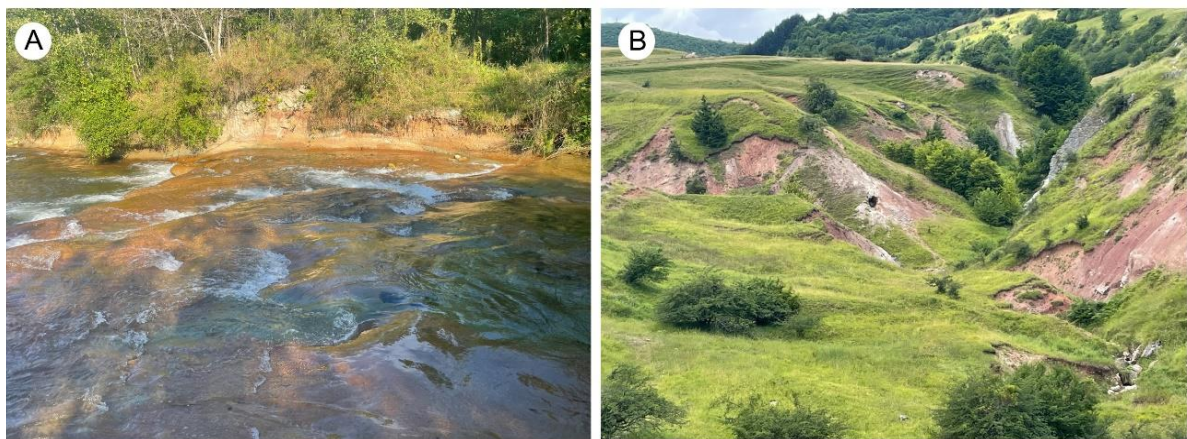
ȘTIINȚELE NATURII

În perioada de referință s-au realizat în total 8 expediții:

- ***Valea Gurghiului, între Ibănești și Lăpușna*** (dr. Mihaela Sămărghițan)
 - *rezultate*: au fost identificate populații de *Galanthus nivalis* L. (specie ocrotită la nivel european, prezentă în Anexa II, Directiva Habitate), precum și populații de *Leucojum vernum* L. (specie prezentă pe listele roșii naționale); au fost realizate fotografii și s-au înregistrat coordonatele GPS; datele vor fi valorificate editorial (articole științifice).
- ***Ariile protejate Rezervația cu bujori Zau de Câmpie și ROSCI0331 - Pajiștile Balda-Frata*** (dr. Mihaela Sămărghițan)
 - *rezultate*: au fost monitorizate speciile prezente în Anexa II, Directiva Habitate și habitatele de interes comunitar; au fost realizate fotografii s-au înregistrat coordonatele GPS și s-au efectuat studii fitosociologice.
- ***Parcul Natural Defileul Mureșului Superior (Stânceni, Androneasa, Valea Ilvei, Lunca Bradului Deda)*** (dr. Mihaela Sămărghițan)
 - S-au efectuat 2 expediții în zonă.
 - Prima a avut ca scop cercetarea pe teren a florei și vegetației. *Rezultate*: au fost efectuate studii fitosociologice asupra vegetației de stâncării; au fost realizate fotografii s-au înregistrat coordonatele GPS și s-au efectuat relevee fitosociologice.
 - A doua expediție s-a efectuat în vederea identificării speciilor care vor intra în compoziția butaforiei din diorama Viața în râul Mureș, din expoziția de bază a Secției de Științele Naturii.
- ***Zona „Insulei Hațeg”*** (dr. Alexandru-Adrian Solomon)
 - 3 expediții în vederea monitorizării siturilor și recuperării de resturi fosile, în principal, vertebrate continentale maastrichtiene.

- **Zona localității Morlaca (județul Cluj)** (dr. Alexandru-Adrian Solomon)
- expediție în vederea monitorizării siturilor și recuperării de resturi fosile, în principal, vertebre continentale paleogene.

E7.2.1.2. Cercetări individuale

- ***Patrimoniul colegiilor reformatе din Transilvania*** (Kovács Mária-Márta)
Documentarea colecției de numismatică, de științele naturii și mostre de gips a Colegiului Reformat din Orăștie la Eparhia Reformată din Ardeal, la Liceul Teoretic "Apáczai Csere János" din Cluj-Napoca și Parohia Reformată Centrală Cluj-Napoca privind colecțiile colegiilor reformatе. Documentare în Parohia Reformată III. din Târgu-Mureș și Liceul Teologic Reformat Cluj-Napoca privind clenodiile, picturile și alte piese din colecția Colegiului Reformat din Târgu-Mureș și Cluj-

Napoca. Rezultatele vor fi valorificate în expoziția *400 de ani din viața Colegiilor Reformate din Transilvania*

- ***Inventarierea patrimoniului bisericesc din Ardeal*** (Kovács Mária-Márta)

Cercetările au ca scop inventarierea obiectelor de împărtășanie, a arhivelor și a imobilelor eclesiastice în parohiile reformatе păstrate până în prezent.

S-au inventariat din Protopopiatul Reformat Mureș patrimoniul mobil al parohiei din: Cinta, din Protopopiatul Reformat Odorheiu-Secuiesc parohiile: Odorheiu Secuiesc I. și III., din Protopopiatul Reformat Brașov parohiile: Făgăraș, Racoș, Cobor

- ***Fals tezaur monetar medieval de la Bistrița*** (László Keve)

Cercetarea și prelucrarea unui tezaur monetar fals de la Bistrița din perioada angevină în vederea publicării materialului.

- ***Topografia monumentelor istorice din Târgu Mureș*** (Orbán János)

Cercetări privind arhitectura anilor 1860-1870 la Târgu Mureș în cadrul proiectului de cercetare a monumentelor istorice locale. Au fost parcurse instrumentele contemporane de evidență, conscripții și recensământe, au fost digitalizate autorizații de construcție, respectiv documente referitoare la constructori.

- ***Construcții în perioada primarului Bernády*** (Orbán János)

În cadrul proiectului de remodelare și reînnoire a expoziției Bernády din Palatul Culturii, s-au parcurs fonduri arhivistice, cercetând istoricul unor case aflate în proprietatea primarului Bernády György, respectiv istoricul unor case din strada Bolyai.

- ***Istoria Muzeului Județean Mureș*** (sec. XX) (Sárándi Tamás)

Cercetare de surse arhivistice privind istoria Muzeului Județean Mureș. Documentarea arhivistică va fi valorificată într-o expoziție temporară.

- ***Educația medicală în Târgu Mureș. Texte biografice și memorii*** (Tatai Orsolya)

Obiectiv: Prezentarea culturii medicilor dintr-o perspectivă antropologică. Cercetarea oferă cunoașterea structurii puterii politice, cariera absolvenților, migrația medicilor în perioada comunistă prin istoria Universității de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș.

E7.2.1.3. Cercetări de colecție

- **Cercetarea colecției de preistorie: Materialul osteologic de la Ernei-Köleskert** (Németh Rita)
Documentarea materialului osteologic uman provenit din necropola Noua de la Ernei și trimiterea de mostre la laboratorul Isotoptech din Debrețin în vederea realizării datării radiocarbon a necropolei de la Ernei-Köleskert.
- **Cercetarea colecției de preistorie: Depozitul de bronzuri de la Suseni** (Rezi Botond)
Documentarea depozitului de la Suseni, încercând identificarea mai multor piese scoase din colecția Muzeului Județean Mureș, și ajunse la alte muzee din țară, cum ar fi Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Secuiesc al Ciucului, Muzeul Tarisznyás István din Gheorgheni și Muzeul Molnár István din Cristuru Secuiesc. Toate aceste piese vor fi cercetate și documentate în detaliu.
- **Cercetarea colecției de arheologie romană: materialul arheologic de la Sângeorgiu de Mureș - Sit 4 (Centura ocolitoare Est Tg. Mureș)** (Angyus Diana)
Cercetarea sitului arheologic cu 70 de complexe (din care 17 sunt locuințe, 5 cuptoare sau vetre, 10 gropi de provizii sau menajere, 5 gropi de par, 3 morminte) a rezultat mult material ceramic (în principal ceramică romană și post-romană), material osteologic animal, material osteologic uman și foarte puțină zgură, piese de metal și chirpic.
- **Cercetarea colecției de fibule romane** (Pánczél Szilamér Péter)
Cercetarea și prelucrarea fibulelor de pe limesul estic în colaborare cu S. Cociș (Institutul de Arheologie și Istoria Artei din Cluj Napoca). Fibula, ca accesoriu de îmbrăcăminte, confecționată din metal (fier, bronz) este extrem de variată tipologic drept urmare are o importantă valoare cronologică. Pe lângă rolul de podoabă, fibula are un rol utilitar, acela de a prinde veșminte, printr-o construcție comparabilă cu cea a acului de siguranță din zilele noastre.
- **Cercetarea râșnițelor din epoca romană** (Szekernyés László)
Scopul cercetării este de a determina modul de folosință a acestor ustensile, eficiența în procesarea cerealelor, gradul de tehnicitate a acestora raportat la epocă, tipurile de rocă folosite ca materie primă. De asemenea studiul cuprinde și o tipologizare și o catalogare a râșnițelor romane aflate în colecție. Obiectivul final al cercetării este valorificarea editorială a rezultatelor obținute.
- **Prelucrarea echipamentului militar de la Călugăreni** (Pánczél Szilamér Péter)

Prelucrarea echipamentului militar de la Călugăreni (elemente de arc reflex, vârfuri de săgeată, elementele de armură romană, catarama etc.) și realizarea de *analize XRF* pe materialul metalic al soldaților de la Călugăreni se realizează în colaborare cu specialiști de la Universitatea Babeș-Bolyai și Asociația Muzeului Transilvan.

- **Cercetarea colecției de Fototecă a MJM (Újvári Dorottya)**
Au fost identificate cca. 400 de negative din Fototecă, despre care nu aveam informații. Acestea fac parte din colecția ziarului Vörös Zászló, și sunt din anii 1950. Negativele au fost digitalizate și inventariate.
Au fost digitalizate fotografiile necesare expoziției despre Bernády György.
- **Cercetarea Colecției de documente (Orbán János)**
Identificarea și digitalizarea documentelor care vor fi incluse în expoziția despre Bernády György.
- **Studiul colecțiilor de Alge marine, Malacologie, Trofee de vânătoare, Mamifere, Ornitologie, Mineralogie-Petrografie (Botoș Daniela Ramona)**
Colecțiile menționate au fost studiate în vederea realizării expoziției de bază și a activităților de pedagogie muzeală.
- **Studiul colecției de Botanică/Plante superioare a Secției de Științele Naturii (Sămărghișan Mihaela)**
 - identificarea, actualizarea denumirilor științifice și încadrarea sistematică a speciilor din ordinul Liliales, Asparagales (Fam. *Iridaceae* și Fam. *Amaryllidaceae*); identificarea speciilor de interes științific (specii rare, vulnerabile), a speciilor susceptibile pentru clasare precum și a celor ce pot fi valorificate expozițional.
- **Studiul colecției de Paleontologie a Secției de Științele Naturii (Solomon Alexandru-Adrian)**
 - clarificarea unor detalii cu privire la diverse piese aflate în colecțiile Secției în vederea posibilității valorificării editoriale sau expoziționale a acestora; verificarea stării de conservare a pieselor și necesarul unor activități de conservare/ restaurare a acestora.
- **Studiul colecției de cactuși din Seră (Tache Mihnea-Cristian)**
 - documentarea colecției, în vederea realizării unor ateliere de pedagogie muzeală, precum și în vederea valorificării editoriale: conceperea unor *pliante de popularizare* a unor specii de cactuși interesanți din colecția Muzeului, inclusiv pentru activitățile de pedagogie muzeală; realizarea unui *Catalog al colecției de cactuși*

din Seră (circa 270 de exemplare de cactuși, aparținând la 43 de genuri).

E7.2.2. Participări în proiecte de cercetare organizate de alte instituții

- Cioată Daniel
 1. Participarea la săpăturile arheologice sistematice de la Sarmizegetusa Regia/ Grădiștea de Munte, timp de două săptămâni, pe baza protocolului de colaborare dintre MJM și MNIT Cluj Napoca, MCDR Deva. Sectorul de care am fost responsabil avea în cercetare o parte a drumului antic dacic.
 2. Participarea, ca membru al colectivului de cercetare, la cercetările arheologice preventive de la Sarmizegetusa Regia/ Grădiștea de Munte, în baza protocolului de colaborare dintre MJM și MNIT Cluj Napoca, MCDR Deva.
- Gál Szilárd Sándor

În perioada 19-20 noiembrie a participat la o cercetare speologică-antropologică la peștera Izbucul Topliței pe Vida din județul Bihor în coordonarea Universității Babeș-Bolyai, Facultatea de Geologie și Muzeul Țării Crișurilor din Oradea
- László Keve

Participare, ca membru de colectiv, în cercetarea arheologică a sitului arheologic *Mănăstirea Dienus*, în colaborare cu Complexul Muzeal Arad, în vederea identificării prin diagnostic arheologic al mănăstirii Dienus în punctul Ineu-*Pusta Bălucana*.
- Solomon Alexandru-Adrian
 1. Participare în proiectul de monitorizare a siturilor Cretacic Superioare din România *Mesozoic vertebrate fauna from Romania*, coordonator general fiind prof. univ. dr. Vlad Andrei Codrea - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca. Scopul proiectului este monitorizarea siturilor Cretacic Superioare continentale din România și colectarea de noi piese de patrimoniu cultural.
 2. Participare în proiectul *Zorii schimbărilor climatice din Cenozoic: Bio-evenimentele continentale Eocen-Oligocene din Romania, parte a patrimoniului geologic European*, coordonator general fiind prof. univ. dr. Vlad Andrei Codrea - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca. Scopul principal al proiectului este de a investiga toate schimbările din ecosistemele terestre care au avut loc în Paleogen pe teritoriul României, încercând să contureze cauzele și efectele specifice. Obiectivele concrete ale acestui proiect sunt de a îmbogăți

eșantionajul de fosile terestre specifice, în special de vertebrate, datorită impactului științific ridicat al acestora, extragerea, pregătirea, consolidarea și studierea acestora, precum și depozitarea lor în colecții instituționale. Proiectul cuprinde diverse studii (geologie, paleontologie, stratigrafie, sedimentologie, mineralogie etc.).

- **Tatai Orsolya**

Participare la un proiect pilot de digitalizare coordonat de Muzeul de Etnografie din Budapesta în parteneriat cu Muzeul Județean Mureș, Muzeul Haáz Rezső din Odorheiu Secuiesc, Muzeul Național Secuiesc, Muzeul Secuiesc al Ciucului și Muzeul Tarisznyás Márton din Gheorgheni. Scopul proiectului este construirea unei baze de date, care acoperă patrimoniul material cu conținuturi etnografice dintr-o regiune cât mai largă.

E7.2.3. Cercetări din granturi/proiecte (CNCSIS, UEFISCDI, AFCN, etc.)

- ***Cimitirul Gepidic de la Ernei*** (BERECKI Sándor)

În cadrul Programului *Magyar Gényusz* Muzeul Județean Mureș a obținut o finanțare de 8.000.000 forinți (circa 110.000 RON) pentru valorificarea rezultatelor săpăturilor de la Ernei-Köles-kert. Cercetarea din cadrul proiectului a avut ca scop valorificarea științifică și expozițională a cimitirului din perioada migrațiilor (cel mai mare cimitir gepidic timpuriu cunoscut din Transilvania) dezvelit în anul 2015 la Ernei, județul Mureș. Obiectivul programului a fost cercetarea aprofundată a perioadei migrațiilor din Valea Mureșului, care va cuprinde trei activități principale: realizarea unei monografii, organizarea unei conferințe și vernisarea unei expoziții.

Proiecte realizate în cadrul programului *Valorificarea patrimoniului*:

E7.3. EXPOZIȚII

E7.3.1. Expoziții organizate de MJM la sediul propriu

E7.3.1.1. Expoziții permanente organizate de MJM la sediul propriu

- *Orașul întărit. Târgu Mureșul în secolul al XVII-lea* (Secția de Istorie, Cetatea Târgu Mureș)
Curatori: Györfi Zalán, Sárándi Tamás, Kovács Mária-Márta
Design și concept vizual: Karácsony István
Vernisaj: 22 martie 2023.

Expoziția reprezintă o incursiune în istoria Târgu-Mureșului din secolul al XVII-lea, o perioadă de tranziție marcată de transformări și conflicte. În această perioadă s-a conturat Târgu-Mureșul modern, orașul a pășit pe o nouă cale de dezvoltare, eliberându-se de legăturile sale scăunale și pornind pe drumul urbanizării și al îmburghezirii.

Expoziția prezintă, prin module tematice diferite, aspecte ale vieții locuitorilor din oraș. Dorim să aducem epoca mai aproape de vizitatori prin prezentarea a două povești de viață: „povestea vrăjitoarei” Katalin Sárdi care descrie atmosfera acelor vremuri, întrepătrunderea dintre sistemul de justiție și administrația publică, în timp ce povestea de viață a lui Ferenc Nagy Szabó prezintă procesul de dobândire a cetățeniei, oportunitățile și parcursul profesional al unui cetățean.

- **Expoziția de bază a Muzeului de Științele Naturii** (încusă în proiectul european „Reabilitarea Muzeului de Științele Naturii din Târgu Mureș”)

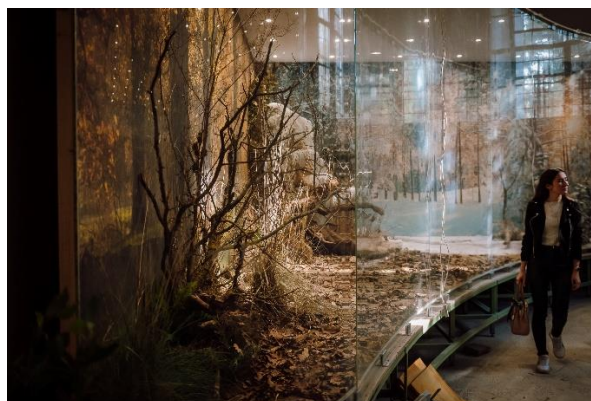
Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș s-a redeschis în 14 decembrie 2023, ora 17:00, după o pauză de 5 ani în care atât clădirea, cât și expoziția de bază au fost reabilitate și reamenajate în cadrul proiectului de „Reabilitare a Muzeului de Științele Naturii Târgu Mureș”, realizat de Consiliul Județean Mureș și finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020.

Expoziția oferă o oportunitate extraordinară de a explora și înțelege diversitatea incredibilă a vieții pe Pământ, prin intermediul exponatelor vedetă. Unul dintre exponatele vedetă: scheletul compozit al unui rinocer lânos, o adevărată comoară paleontologică unică în țara noastră. Acest impresionant exponat a fost descoperit în Siberia de Vest (Rusia) și are o vârstă impresionantă de aproximativ 50.000 de ani.

Expoziția are mai multe sectoare tematice:

E7.3.1.2. Expoziții temporare organizate de MJM la sediul propriu

- *Capodopere. De la Andreescu la Ghenie. Colecție particulară*
Curator: Ioan Șulea; Vernisaj: 10 mai 2023

Expoziția reprezintă o făcut selecție de aproximativ 300 de lucrări de pictură, precum și sculptură și grafică dintr-o foarte importantă colecție particulară târgumureșeană. Ea se remarcă prin varietate: artiști, tehnici și perioade de creație și prin numărul însemnat de lucrări de foarte mare valoare. Multe dintre ele au fost tranzacționate la prețuri record de piață. De asemenea, 19 lucrări sunt clasate în patrimoniul cultural național, din care 9 în categoria tezaur. O colecție valoroasă, rivalizând cu cele muzeale, evaluată la câteva milioane de lei.

S-au putut admira lucrări semnate de artiștii consacrați ai secolului al XIX-lea și început de secol XX: Ioan Andreescu, Ștefan Luchian, Nicolae Vermont, alături de lucrările faimoșilor interbelici: Nicolae Tonitza, Gheorghe Petrașcu, Theodor Pallady, Jean Al. Steriadi. Artiștii transilvăneni conferă specificul spațiului intracarpatic: Simon Hollósy, Ziffer Sándor, Nagy Oszkár, Jándi Dávid, Aurel Ciupe, Ion Vlasiu, Eugen Gâscă, Hans Eder. Se alătură contemporanii cu noile

tendințe: Ion Alin Gheorghiu, Horia Bernea, Georgeta Năpăruș, Sorin Ilfoveanu, Ștefan Câlția, Mircea Suciu, Adrian Ghenie.

- ***Epoci, elite și arme*** (Secția de Arheologie, Cetatea Tg. Mureș)
Curator: Nicoleta Man
Vernisaj: 11 mai 2023

Expoziția este inedită prin tematica abordată până în prezent de Secția de Arheologie, oferind vizitatorilor o incursiune prin universul armelor care cuprinde peste 500 de piese din Colecțiile Muzeului Județean Mureș. Expoziția ilustrează evoluția armelor și a echipamentului militar de-a lungul epocilor istorice, din preistorie până în epoca contemporană. În legătură directă cu aceste piese, expoziția evidențiază poziția războinicului în societate, elitele războinice fiind recrutate în trecut din rândul elitelor aristocratice.

E7.3.1.3. Mini-expoziții organizate de MJM la sediul propriu

- ***Gepidae. Valea Mureșului în epoca migrațiilor timpurii*** (Secția de Arheologie, Cetatea Tg. Mureș)

Vernisaj: 16 noiembrie 2023

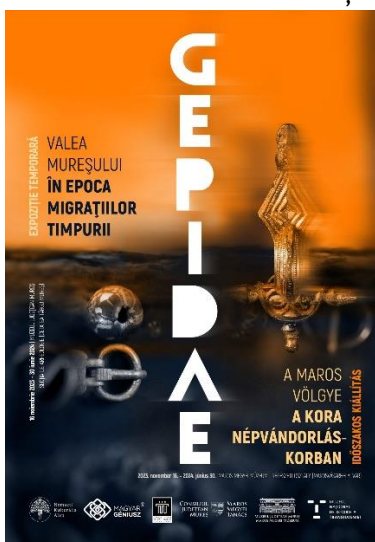
Curatori: Sándor Berecki, Alpár Dobos, Szilárd Sándor Gál

Design: István Karácsony

Expoziția aduce în atenția publicului aproximativ 100 de piese excepționale, vestigii remarcabile din secolele IV-VII, descoperite pe Valea Mureșului, în timpul săpăturilor de la Ernei, coordonate de colegul nostru, dr. Sándor Berecki. Cercetările au avut loc în 2015. Expoziția vernisată este însoțită de catalogul expoziției.

Expoziția de cameră este realizată cu sprijinul Programului NKA Géniusz.

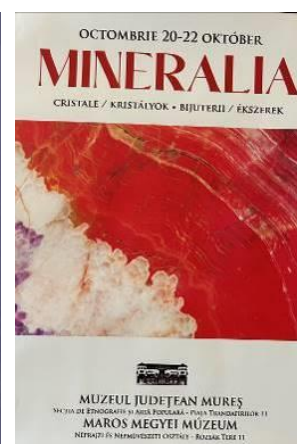
Partener: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei

- **Arheologia în Cutie - Lut-Vas-Ciob** (Centrul de Cercetare a Limesului Roman)
Deschidere: 23 aprilie 2023, Călugăreni
 În cadrul evenimentului *Ziua Internațională a Monumentelor și Siturilor* a fost organizată o mini-expoziție, tematica fiind ceramica romană. Au fost alese vase ceramice romane cu diferite funcționalități, în paralel au fost expuse obiecte/vase contemporane corespunzătoare acestora.
- **Arheologia în Cutie - Noaptea Muzeelor**
Deschidere: 14 mai 2023, Călugăreni
 În cadrul Noptii Muzeelor la Călugăreni tematica a fost *Patrimoniul arheologic de la Călugăreni*. A fost organizată o mini-expoziție în care au fost expuse obiecte de Epocă Romană de la Călugăreni cu valoare istorică excepțională.
- **Arheologia în Cutie - La Datorie**
Deschidere: 17 iunie 2023, Călugăreni
 Cu ocazia *Zilei Europene a Arheologiei* a fost organizată o mini-expoziție. Tematica a fost legată de viața militară, diferite construcții, unelte de lucru și mașinării folosite de romani. Obiectele expuse erau diferite materiale de construcții și unelte.
- **Straturi/Layers**
Deschidere: 14 mai 2023, Călugăreni
 Cu ocazia *Noptii Muzeelor* a fost inaugurată o nouă instalație în Parcul Arheologic de la Călugăreni. Expoziția este una în aer liber despre stratificarea patrimoniului arheologic de la Călugăreni, fiind prezentate atât rezultatele cercetărilor arheologice din ultimii ani, cât și munca de documentare a arhitecturii tradiționale în zonă, respectiv proiectele de arhitectură privind valorificarea patrimoniului.

- **Simetrie și estetică** (Centrul de Cercetare a Limesului Roman)
Deschidere: 14 mai 2023, Călugăreni
 Mini-expoziția s-a deschis în cadrul evenimentului *Festivalul XIR (Roman)* de la Călugăreni. Ideea de bază a fost legată de tema festivalului, adică "clasicul etern", cum acele norme care tot revin în diferitele aspecte ale lumii (arhitectură, estetică, geometrie, matematică, muzică) sunt inspirate din clasicismul Antichității. În cadrul expoziției au fost expuse obiecte romane, care reflectă exigența oamenilor în Epoca Romană, în ceea ce privește frumusețea, înfrumusețarea și estetica.
- **Mineralia 2023** (Centrul de Cercetare a Limesului Roman, Secția de Etnografie și Artă Populară)
 Ediția de primăvară: 23-26 martie, tema ediției: **Pirita**; Ediția de vară: 14-16 iulie, tema ediției: **Suveniruri marine**; Ediția de toamnă: 20-22 octombrie, tema ediției: **Agatul**

Organizarea Târgului-Expoziție, constând din stabilirea unei teme, a unor eșantioane brute din țară și străinătate care vor fi prezentate într-o mini expoziție, dar și a unor bijuterii cu metale prețioase

prelucrate manual sau mecanic, pentru ilustrarea unora dintre utilizările mineralelor alese pentru fiecare ediție. Grupa mineralogică prezentată este descrisă pe panouri și cuprinde informații despre geneză, istoricul descoperirii, ocurențele mai importante și utilizarea lor.

- **Sculpturi în lemn de pe Valea Nirajului** (Centrul de Cercetare a Limesului Roman, Secția de Istorie)

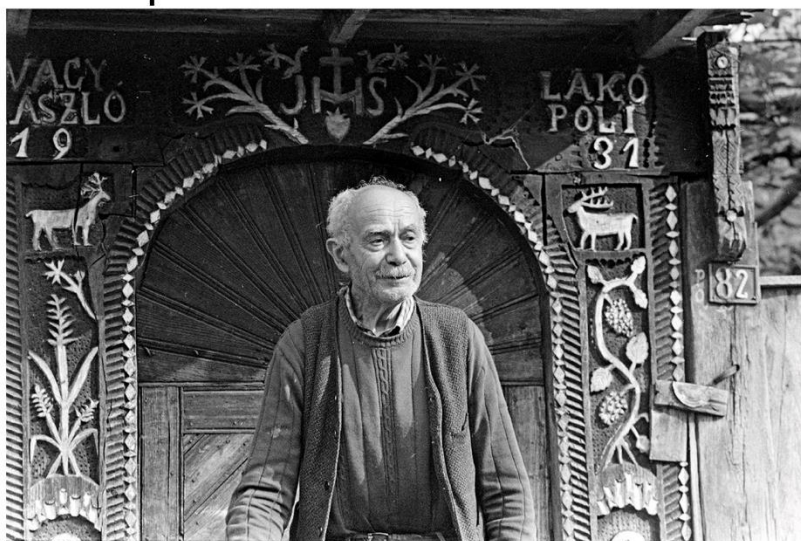
Deschidere: 5 august 2023

Coordonator: Újvári Dorottya

În expoziția deschisă cu ocazia *Festivalului XIR*, au fost expuse o serie de fotografii realizate în 1988 de către fotograful târgumureșean Bálint Zsigmond, despre Nagy László. Printre comorile etnografice ale Văii Nirajului se remarcă porțile sculptate, iar localitatea Mătrici are un patrimoniu aparte. În secolul al XX-lea s-au remarcat doi sculptori în lemn: Kajcsa Jakab (1892-1970) și Nagy László (1901-1988). Expoziția include diverse unelte de sculptură în lemn și prezintă o animație a Muzeului Etnografic din Budapesta despre poarta secuiască de la Călugăreni.

Naiv/ Sculptorul Nagy László în fotografiile lui Bálint Zsigmond.
Popular

Expoziție în școala generală din Călugăreni.

Sculpturi în lemn din
Valea Nirajului:
fotografii și obiecte.

FESTIVAL
XIR
FESZTIVÁL
ROMAN | RENÁŠTERE | RURAL
ROMAI | RENESZÁNSZ | RURÁLIS

Fafaragás a Nyárádmentén:
fényképek és tárgyak.

Naiv/ Nagy László fafaragó Bálint Zsigmond fotósorozatán
Népi

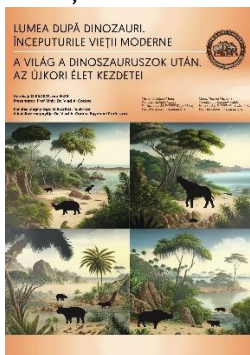
Kiállítás a mikházi általános iskolában.

- **Lumea după dinozauri. Începuturile vieții moderne** (Secția de Științele Naturii)

Deschidere: 13 mai 2023.

Curatori: prof. univ. dr. Vlad A. Codrea, dr. Alexandru-Adrian Solomon

Mini-expoziția și-a propus să aducă în atenția publicului larg date despre animalele care au populat teritoriul actualei Transilvanii, imediat după limita Mezozoic/Cenozoic (aproximativ 66 milioane de ani în urmă). Paleogenul, perioada subsecventă, a consemnat mutații dramatice în viața de pe planetă. Între fosilele specifice, cele de vertebrate sunt de interes aparte. Pornind de la arii insulare, aria europeană a evoluat spre suprafețe terestre extinse, în care s-au petrecut evenimente esențiale: radiația primordială a mamiferelor, schimbări climatice radicale (incluzând evenimente scurte), deschiderea unor punți continentale ca rezultat al orogenezei și variațiilor de nivel marin etc. Piese expuse sunt de o valoare științifică remarcabilă, unele fiind unice la nivel mondial.

- ***Cocoșul de munte***

Deschidere: 13 mai 2023.

Concepție și coordonare: Botoș Daniela Ramona

Foto-expoziția s-a organizat cu scopul de a familiariza publicul cu viața unei păsări ocrotite prin lege, prezentă în colecția ornitologică a Secției.

- ***Regnurile lumii vii în colecțiile muzeale*** (Secția de Științele Naturii)

Deschidere: 7 iunie 2023.

Mini-expoziția temporară a avut obiectivul de a reprezenta 4 regnuri ale lumii vii (din cele 5 regnuri existente), în colecțiile științifice ale Secției de Științele Naturii. Au fost expuse 474 bunuri culturale mobile, exponate autentice, din colecțiile științifice ale Secției.

- ***Ion Vlasiu. Stihiile războiului*** (Secția de Artă)

Vernisaj: 22 septembrie 2023

Curator: Daniel David Morar

Expoziția aduce în prim plan rezultatele remarcabile ale procesului de restaurare a unei lucrări de sculptură incredibile, ce poate fi considerată o adevărată capodoperă a artistului Ion Vlasiu. "Stihiile războiului" este titlul acestui monument artistic, aflat în colecția familiei.

E7.3.2. Expoziții temporare / itinerante găzduite de MJM

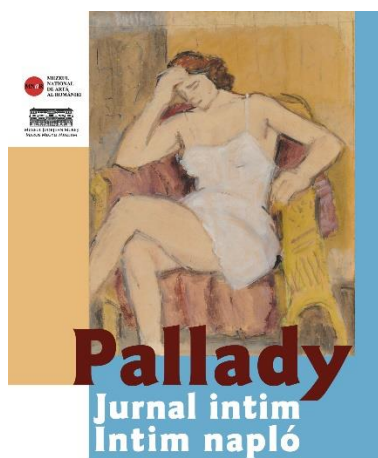
- **Pallady. Jurnal Intim** (Secția de Artă, Palatul Culturii)

Vernisaj: 20 noiembrie 2023

Curator: Călin-Alexiu Stegorean

Organizată la Muzeul Național de Artă al României (MNAR) în anul 2021, expoziția „Jurnal intim” s-a deschis la MJM - Secția de Artă cu o nouă selecție de lucrări din colecția MNAR la care se adaugă câteva lucrări semnate de Pallady din colecția muzeului mureșean și două din caietele-jurnale aflate la Biblioteca Națională a României. Titlul expoziției, „Jurnal intim” reflectă mărturisirea lui Pallady cu privire la pictura sa ca jurnal al existenței sale cotidiene și prezintă una dintre temele predilecte ale pictorului, femeia în intimitatea sa. Expoziția oferă și un parcurs al evoluției stilistice a artistului, de la reprezentări în rafinate raporturi de clar-obscur la lucrări ulterioare caracterizate de reprezentări angulare, culori în aplat și edificarea unui definitiv stil propriu. Este un demers exclusiv curatorial al cărui scop este de a releva complexitatea operei palladiene prin corelarea scrierilor și lucrărilor artistului.

Organizator: Muzeul Național de Artă a României, București

20. 11. 2023 CURATOR / KURÁTOR: CĂLIN-ALEXIU STEGOREAN
14. 04. 2024 VERNISAJ / KIWI: 20. NOIEMBRIE 2023, ORA: 17.00, PALATUL CULTURII
MEGHNYTO: HETFO, 2023. NOVEMBER 20., 17 ORA, KULTURPALOTA

- ***Cu fluier, tobă și didgeridoo...Instrumentele popoarelor din colecția Muzeului Etnografic din Budapesta*** (Secția de Istorie, Cetatea Tg. Mureș)
Vernisaj: 17 ianuarie 2023.

Expoziția ilustrează asemănările și deosebirile instrumentelor muzicale provenite de pe mai multe continente ale lumii, care reprezintă o parte din cele peste 3.000 de instrumente aflate în colecția Muzeului Etnografic de la Budapesta. Gruparea instrumentelor exemplificate în expoziție s-a bazat pe cele 4 grupe principale ale sistemului HORNOSTEL și SACHS acceptat internațional: instrumente idiofone, membranofone, cordofone și aerofone.

Încă de la început, marile colecții de obiecte care au stat la baza Muzeului de Etnografie au inclus instrumente populare. De exemplu, colecția creată de János Xántus în 1869-1870 include 90 de instrumente și părți de instrumente din Asia de Est și Sud-Est. Expedițiile contelui Jenő Zichy în Rusia și Asia de Est au adus, și ele

obiecte legate de muzică, inclusiv tobă de șaman, diblu de os, vioară cu două corzi, harpă și bețișoare.

Organizator: Muzeul Etnografic din Budapesta

- **BarabásiLab. Tipare ascunse** (Secția de Istoria, Cetatea Tg. Mureș)
Vernisaj: 06 mai 2023

Cercetarea și vizualizarea rețelilor este una dintre cele mai promițătoare inovații metodologice științifice din ultimii ani/decenii, un nou model de studiu, care s-a dovedit a fi un instrument eficient în ceea ce privește studiul fenomenelor culturale și sociale, inclusiv a scenei artelor plastice.

Expoziția de debut *Tipare ascunse*, semnată de Albert-László Barabási și-a propus reprezentarea artistică a cercetării în rețea. Scopul expoziției este, în cele din urmă, să apropie arta și publicul larg de gândirea în rețea.

Organizator: BarabásiLab, Muzeul Ludwig din Budapesta, Muzeul Secuiesc al Ciucului, Muzeul Județean Mureș

- **Expoziția elevilor Colegiului Național de Artă din Târgu-Mureș, cls. IX-XII (Secția de Istorie, Cetatea Târgu-Mureș)**

Vernisaj: 23 octombrie 2023

Prin găzduirea acestei expoziții, Muzeul Județean Mureș își asumă rolul de promotor al talentelor locale, oferind tinerilor artiști un spațiu de deschidere și expunere pentru creațiile lor.

EXPOZIȚIE

Expun elevii Colegiului Național de Artă, Târgu Mureș, clasele IX-XII, specializările arte plastice și arhitectură

- ***Nuanțe ale naturii*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)

Vernisaj: 04 aprilie 2023

Expoziția a fost realizată inițial de către Asociația „Iharos” din Ungaria, în primăvara anului 2022, în cadrul seriei de evenimente „Meșteșuguri vechi și rare”. Expoziția a fost creată de doi artiști, care cunosc tainele torsului lânii, utilizând lână vopsită cu plante tinctoriale: împletitoarea din nuiiele, artistul popular Ilona Kozma și țesătoarea, vopsitoarea cu plante tinctoriale, artistul popular, Etelka Páll.

Organizator: Fundația Casa Tradițiilor Ardelenești

- ***Zestrea băănățenilor. Costume tradiționale din Banatul de Câmpie, podoabe și documente etnografice*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)

Vernisaj: 22 iunie 2023

Costumele tradiționale din zona Banatului de câmpie ce alcătuiesc Colecția etnografică Marius Matei, au fost expuse în cele mai prestigioase muzee din România. Colecția numără peste 3000 de piese, de la sfârșitul secolului al XIX-lea și până la mijlocul secolului al XX-lea. În cadrul expoziției etnografice pot fi admirate costume tradiționale din Banatul de câmpie, bijuterii și documente fotoetnografice.

Organizator: Colecția Etnografică Marius Matei, Patrimonium Art

- ***Simetrie*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)

Deschidere: 10 octombrie 2023

Expoziția a adus în fața publicului o colecție uimitoare de creații artistice, realizate de talentata artistă Zsigmond Aranka, care explorează simetria și echilibrul în arta plastică.

- ***Costumul popular. Artă și tradiție. Colecția Beatrice Budea*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)

Vernisaj: 18 decembrie 2023

Pasionata colecționare târgumureșeană, dr. Beatrice Budea deține o colecție de peste 90 de articole de port popular tradițional din diferite zone etnografice ale României: Maramureș, Țara Lăpușului, Bihor, Crișana, Hațeg, Muntenia, Oltenia, Bucovina, Neamț și Mureș. O colecție deosebit de valoroasă din perspectivă etnologică care a îmbogățit oferta muzeală din acest final de an

- ***Pești din vechimea timpurilor geologice*** (Secția de Științele Naturii)

Deschidere: 15 decembrie 2023

Curator: dr. Ionuț Grădianu; *Coordonator:* dr. Alexandru-Adrian Solomon

Expoziția temporară cuprinde genuri și specii de pești repartizați în 30 de familii, care viețuiau în urmă cu cca. 30-33 de milioane de ani

în Marea Paratethys, ce acoperea în Oligocen o bună parte din Europa. Totodată, materialul fosil expus este completat de o serie de fotografii din expedițiile paleontologice. În prezent, speciile de pești sunt indicatori direcți atât ai biodiversității vertebratelor, cât și ai reconstrucțiilor paleoecologice. Extrapolarea datelor actuale privind structura faunei de pești fosili identificați în formațiunile oligocene din aria Carpaților Orientali permite aprecieri și la nivel de climă, aceasta fiind tipică în acele timpuri pentru zonele tropicale și subtropicale.

Complexul Muzeal Național Neamț, prin Muzeul de Științe Naturale Piatra-Neamț, deține în patrimoniul științific cea mai emblematică și valoroasă colecție științifică de *pești fosili oligoceni* acest gen din țară, comparabilă cu cele similare din muzeele de la Darmstadt (Germania), Moscova (Rusia), Wrocław (Polonia), Brno (Cehia), Viena (Austria), Paris (Franța).

Organizator: Complexul Muzeal Național Neamț - Muzeul de Științe Naturale Piatra-Neamț; *Partener:* Muzeul Județean Mureș - Secția de Științele Naturii

E7.3.3.Participare în expoziții organizate de alte muzee / instituții

- ***M.H. Maxy - de la avangardă la socialism***
Participare cu 3 lucrări din colecția MJM la expoziția temporară a Muzeului Național de Artă a României, în perioada 28 dec. 2022-30 apr. 2023.
- ***Ion Theodorescu-Sion - Life as a Novel***
Participare cu 3 lucrări în expoziția temporară organizată la Palatul Dacia-România de ArtSafari, ed. XI., București, în perioada 10 febr. - 14 mai 2023.
- ***Capodopere ale artei băimărene***

Participare ca partener, cu 3 lucrări la expoziția organizată de Centrul de Cultură și Artă din Târgu-Mureș și Galeria Ernst din Budapesta.

Vernisaj: 8 noiembrie 2023, Galeria Cetății

- ***Valorile bisericii reformate și a criptei din Fântânele***

Expoziție organizată de Parohia reformată din Fântânele, jud. Mureș. MJM a fost partener în realizarea expoziției: imagini și documente de cercetare a bisericii și criptei; realizarea de texte explicative.

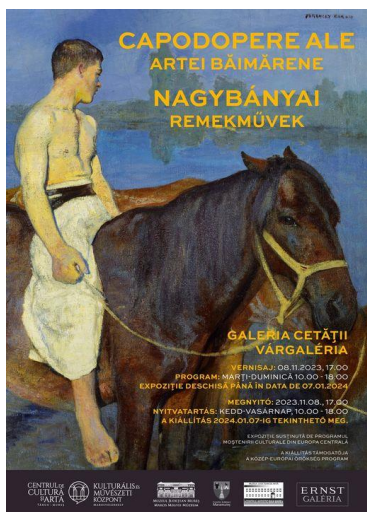
Coordonator din partea MJM: Kovács Mária Márta

- ***Două castele, o familie. Familia Bethlen la Bahnea***

Expoziție organizată de Muzeul Reformat din Ardeal în castelul Bethlen din Bahnea, jud. Mureș. *Vernisaj:* 28 oct. 2023.

Participare cu piese împrumutate din colecția Secției de Istorie a MJM.

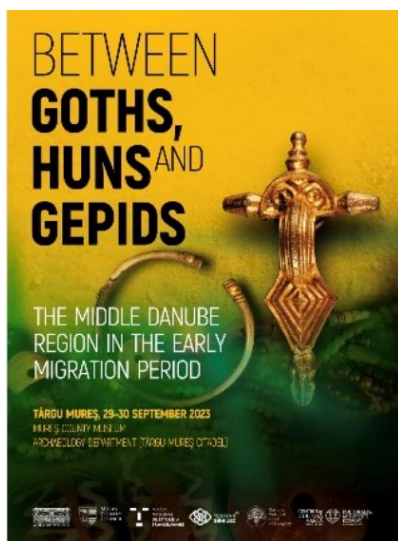
Coordonator din partea MJM: Kovács Mária Márta

E7.4. SESIUNI/CONFERINȚE/SIMPOZIOANE

E7.4.1. Sesiuni/conferințe/simpozioane, workshopuri organizate de MJM

- Colocviul științific internațional *Between Goths, Huns and Gepids. The Middle Danube Region in the Early Migration Period*.
Organizator: Muzeul Județean Mureș, Secția de Istorie, în parteneriat cu Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei

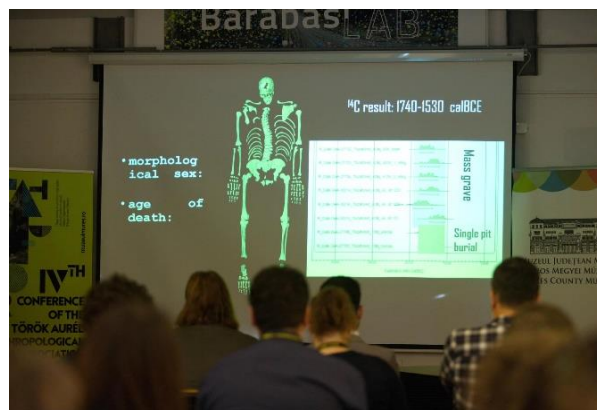

La conferință au participat 29 de cercetători de la 17 instituții de cercetare și muzee din România, Ungaria, Austria și Suedia, au fost prezentate 19 lucrări științifice despre cele mai recente descoperiri și abordări interdisciplinare arheologice privind epoca migrațiilor timpurii din Bazinul Carpatic. În timpul conferinței a fost lansat volumul monografic despre descoperirile arheologice din perioada migrației timpurii de la Ernei, derulate în cadrul proiectului de construcție a centurii ocolitoare a municipiului Târgu-Mureș. Evenimentul a fost realizat în cadrul Programului Magyar Génomus și este finanțat de Fondul Național Cultural al Ungariei.

- Conferința Asociației Antropologice „Török Aurél”, ed. IV / *The 4th Conference of the “Török Aurél” Anthropological Association* (Secția de Istorie, Cetatea Tg. Mureș)
Organizator: Muzeul Județean Mureș, Secția de Istorie, 6-8 octombrie 2023

Conferința a adus împreună cercetători și experți din domeniul antropologiei fizice, abordând subiecte captivante despre înhumările umane tipice și atipice din Europa Centrală și de Est.

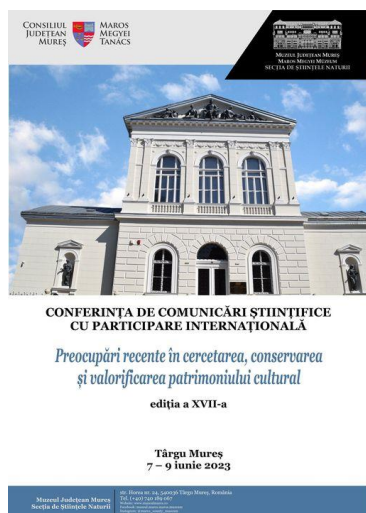
Sesiunea a cuprins prezentări despre descoperiri impresionante de la siturile arheologice din Epoca Bronzului și Epoca Fierului; studii bioarheologice ale descoperirilor osteologice din Epoca Fierului și perioada romană; dezbateri și discuții pe marginea cercetărilor prezentate. De asemenea, în cadrul conferinței s-a organizat și o sesiune de postere, în care cercetătorii au prezentat rezultatele lor într-un mod vizual și interactiv.

- Conferința *Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural*, ediția a XVII-a

Organizator: Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, 7-9 iunie 2023, Târgu Mureș

Conferința valorizează preocupările din ultimii ani în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului muzeal, pentru Secțiunea Științele naturii, precum și programele și proiectele educaționale care au la bază promovarea patrimoniului cultural, dedicate publicului larg, care s-au dovedit a fi de succes în anii 2022 și 2023

E7.4.2. Participări la sesiuni/conferințe/simpozioane

- BERECKI Sándor
 1. Participare la conferința *Archaeologia Transylvanica 3* (Muzeul Național Secuiesc Sf. Gheorghe, 24-26 noi. 2023): *Az újősi kelta temető - 50 év után [Cimitirul celtic de la Fântânele - După 50 de ani de cercetări]*
- BERECKI Sándor, NÉMETH E. Rita, REZI Botond
 1. Participare la conferința *Archaeologia Transylvanica 3* (Muzeul Național Secuiesc Sf. Gheorghe, 24-26 noi. 2023): *Újabb kutatások Mezösámsond-Pogányvár (Șincai-Cetatea Păgânilor) késő rézkori lelőhelyen [Noi cercetări în așezarea din Epoca Cuprului Târziu de la Șincai-Cetatea Păgânilor]* (Fejér E., Berecki S., Németh R., Rezi B.)
 2. Participare la sesiunea de comunicări a Institutului de Arheologie a Universității Eötvös Loránd (ELTE BTK) (Budapesta, 1 dec. 2023): *Újrainduló kutatások Mezösámsond-Pogányvár (Șincai-Cetatea Păgânilor) késő rézkori lelőhelyen, Intézetünk terepi kutatásai a 2023-as évben [Cercetări reluate în așezarea din Epoca Cuprului Târziu de la Șincai-Cetatea Păgânilor, campania de săpături ale institutului pe anul 2023]* (Fejér E., Berecki S., Rezi B., Németh E. Rita)
- BERECKI Sándor, ORBÁN János

Participare la conferința *Erdélyi Magyarság a 20. században [Maghiarii din Transilvania în sec. 20: cercetări, proiecte, rezultate]*, organizat de Muzeul Secuiesc al Ciucului (Mirecurea Ciuc, 5-6 mai 2023): *Bernády és a gepidák. Két kiállítás Marosvásárhelyen [Bernády și gepizii. Două expoziții la Tg. Mureș]*

- Daniela-Ramona BOTOȘ
Participare la conferința „Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural” - ediția a XVII-a, organizată de Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș (Tg. Mureș, 7-9 iunie 2023): *Regnurile lumii vii în colecțiile muzeale. Proiect de activitate de pedagogie muzeală pentru ciclul liceal*
- GÁL Szilárd Sándor
 1. Participare la conferința internațională *Keltove 2023/ The Celts 2023* (Jicin, Cehia, 9-12 mai 2023): *Diet in Iron Age Transylvania. The impact of human mobility*
 2. Participare la conferința internațională al *European Association of Archaeologists* (Budapesta, 30 aug-2 sept. 2023): *Investigating the ancient and modern day Székely gene pool around Odorheiu-Secuiesc* (N. Borbély, B. Szeifert, Zs. Nyárádi, A. Sófalvi, Sz. S. Gál, E. Benkő, A. Szécsenyi-Nagy)
 3. Participare la conferința *The 4th Conference of the “Török Aurél” Anthropological Association* (Târgu-Mureș, 6-8 oct. 2023): *Typical vs Atypical Human Burials in Central and Eastern Europe. Atypical Bronze Age Burials from the Cave of Izbucul Topliței pe Vida, Bihor County* (Sz. S. Gál, I. Meleg, A. Demjén, V. Lascu)
 4. Participare la conferința *Archaeologia Transylvanica 3* (Muzeul Național Secuiesc Sf. Gheorghe, 24-26 noi. 2023): *Atipikus bronzkori temetkezések embertani elemzése a Bihar megyei Toplița barlangban [Analiza antropologică a mormintelor atipice din epoca bronzului din Peștera Izbucul Topliței, jud. Bihor]* (Gál Sz. S., Demjén A., I. Meleg, F. Gogâltan, C. Ghemiș)
- KOVÁCS Bernadett
Participare la conferința *Fiatal Római Koros Régészek 15. Konferenciája [Conferința Arheologilor Romaniști, ed. 15]* (Komárom / Ungaria și Komarno / Slovacia 18-21.05.2023): *A dáciai terra sigillaták kutatása és a mikházi import esete [Cercetarea ceramicii terra sigillata din Dacia și problema importurilor ceramice la Călugăreni]*
Participare la *Zilele Academice Clujene, ediția XVIII* (Cluj-Napoca, 8 noi. 2023): *Studii preliminare și posibilități de cercetare a vaselor terra sigillata descoperite într-un mithraeum din Apulum*
- KOVÁCS Mária Márta
 1. Participare la *Conferința internațională de Istoria bisericii*. Ediția a VIII-a, organizat de Institutul Teologic Protestant și Eparhia Reformată din Ardeal, (Cluj-Napoca, 3 mai 2023): *Középkori szakrális*

tárgyak 17. századi használatba vétele. Nalácz Sára bonchidai kelyhe [Obiecte sacrale medievale readuse în funcțiune în secolul al XVII-lea. Potirul Sarei Nalácz din Bonțida]

2. Participare la sesiunea *Ziua Științei Maghiare din Transilvania*, organizată de Asociația Muzeului Transilvan (Cluj-Napoca, 25 noi. 2023): *Református gyülekezetek középkori tárgyalloánya, különös tekintettel a bonchidai és gyulakuti kelyhekre [Obiecte de cult medievale ale congregațiilor reformat, cu o atenție specială la potirele din Bonțida și Fântânele]*

- Nicoleta MAN, Daniel CIOATĂ, PÁNCZÉL Szilamér Péter
Participare la *Sesiunea Anuală de Comunicări Științifice 2023* (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, 22-23 iunie 2023): *Cercetările arheologice de la Călugăreni*
- Dorel MARC
1. Participare la Conferința internațională „*Salvgardarea elementelor de patrimoniu cultural imaterial în context activ și în context pasiv*”, ed. III. (Centrul de Cultură Județean Argeș, Universitatea „C-tin Brâncoveanu”, Pitești, 18-19 mart. 2023): *O reprezentare muzeologică a patrimoniului cultural imaterial. Studiu de caz: Expoziția ”Mureșeni în tranșeele Marelui Război”*
2. Participare la *Zilele Miron Cristea* (Centrul Cultural Toplița, 6-8 sept. 2023): *Participanți din localitatea Corbu la Primul Război Mondial - după documente de arhivă*
3. Participare la *Sesiunea Națională de Comunicări Științifice ”Românii din Sud Estul Transilvaniei, Istorie-cultură-civilizație”* (Centrul European de Studii Covasna-Harghita - Academia Română, 22 sept. 2023): *Mureșeni în construcția României Mari: demersuri instituționale și legislative în județul Mureș - Turda*
4. Participare la *Gala Tezaurelor Umane Vii* (Baia Mare, 23 sept. 2023): *Memorie și peisaje culturale în mediile multietnice ale județelor Mureș, Harghita și Covasna*
5. Participare la *Conferința Asociației de Științe Etnologice din România* (Bistrița, 23-25 noi. 2023): *Premise etno-istorice ale identității naționale, culturale și ale unei bune conviețuiri transilvănene în opera lui Gheorghe Șincai. Argumente pentru edificarea unui muzeu memorial*
- Dorel MARC, Livia MARC
Participare la *Colocviile „O.C. Tăslăuanu pe coordonatele timpului”* (Primăria Bilbor, Școala Gimnazială Bilbor, Parohia Ortodoxă Bilbor,

12-15 febr. 2023): *Organizarea culturală a satelor transilvane- în viziunea lui Octavian Codru Tăslăuanu- o provocare între și pentru generații*

- ORBÁN János

1. Participare la simpozionul *Utazó Konferencia*, organizat de Univ. Babeș-Bolyai-Facultatea de Istorie și Filozofie (Tg. Mureș, 4 apr. 2023): *Ami megépült és ami nem. Bernády György városáról egy készülő kiállítás kapcsán [Ce s-a construit și ce nu s-a construit. Despre orașul lui Bernády pe marginea unei expoziții în construcție]*

2. Participare la simpozionul XXV. *Bernády Napok [Zilele Bernády, ed. XXV]*, organizat de Fundația Culturală Dr. Bernády György (Tg. Mureș, 26 oct. 2023): *A Marostól a Niagaraig. Tárgyak Bernády György hagyatékából [De la Mureș la Niagara. Obiecte din moștenirea lui Bernády György]*

- PÁNCZÉL Szilamér Péter

1. Participare la conferința *Fiatal Római Koros Régészek 15. Konferenciája [Conferința Arheologilor Romaniști, ed. 15]* (Komárom / Ungaria și Komarno / Slovacia 18-21 mai 2023): *Keleti írászegységek Daciában és Pannoniában a régészeti források tükrében [Arcași orientali în Dacia și Pannonia ă n lumina surselor arheologice]* (Pánczél Sz. P., Vass L.)

2. Participare la conferința Interpret Europe 2023 (Sighișoara, 14-17 mai 2023): *Interpreting the layered heritage of Călugăreni/Mikháza*

3. Participare la sesiunea Interpret Europe Webinar (14-17 mai 2023): *The Roman military site of Călugăreni. Challenges of research and heritage protection*

4. Participare la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice (Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, 29-31 mai 2023): *Cercetările arheologice din castrul și termele de la Călugăreni, jud. Mureș*

5. Participare la Colocviul LIMES FORUM XI (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, 6-8 dec. 2023): *Discussion on community archaeology: The Rostra workshop*

6. Participare la conferința *Archaeologia Transylvanica 3* (Muzeul Național Secuiesc Sf. Gheorghe, 24-26 noi. 2023):

- a. *A mikházi principia és a pixelek esete [Principia de la Călugăreni și pixelii]* (Pánczél Sz. P., Laczkó N.)

- b. *Lószerszám vagy övveret? [Piasă de harnașament sau aplică?]* (Nagy Zs. Sz., Pánczél Sz. P.)

- REZI Botond
 1. Participare la conferința *First Kings of Europe. Leadership and Inequality in Prehistoric Southeast Europe* (Budapesta, Ungaria, 26-28 aprilie 2023): *The changes in hoarding practices from the Copper Age till the Early Iron Age in the Carpathian Basin* [Schimări în practicile de depunere din Epoca Cuprului până în Prima Epoca a Fierului în Bazinul Carpatic] (V. Szabó G., Rezi B.)
 2. Participare la conferința *An interdisciplinary approach to the practice of fragmentation in Greek sanctuaries and Bronze Age hoards* (Mainz, Germania, 22-24 noiembrie 2023): *Fragmentation patterns on the eastern fringes of the Carpathian Basin during the Late Bronze Age* [Practici de fragmentare în estul Bazinului Carpatic în Epoca Bronzului Târziu]
- REZI Botond, NÉMETH E. Rita

Participare la conferința *Epoca Bronzului la fruntariile Bazinului Carpatic. Conferință în onoarea lui Carol Kacsó la împlinirea a 80 de ani/The Bronze Age at the Edge of the Carpathian Basin. Conference in honour of Carol Kacsó on the occasion of his 80th birthday* (Baia Mare, 1-2 noiembrie 2023): *Technological considerations regarding the bronze hoard from Suseni* [Considerații tehnologice privind depozitul de bronzuri de la Suseni]
- Mihaela SĂMĂRGHIȚAN

Participare la conferința *Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural* - ediția a XVII-a, organizată de Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș (Tg. Mureș, 7-9 iunie 2023): *Considerații asupra distribuției speciilor de Reynoutria în zona centrală a Transilvaniei (România)* (M. Sămărghițan, S. Oroian)
- SÁRÁNDI Tamás
 1. Participare la conferința *Erdélyi Magyarság a 20. században* [Maghiarii din Transilvania în sec. 20: cercetări, proiecte, rezultate], organizat de Muzeul Secuiesc al Ciucului (Mirecurea Ciuc, 5-6 mai 2023): *Adózás és közellátás Marosvásárhelyen (1940-1944)* [Impozitare și aprovizionare publică la Târgu-Mureș (1940-1944)]
 2. Participare la conferința *Múzeumi örökség és múzeumi kommunikáció / Patrimoniul muzeal și comunicarea muzeală*, organizată de Asociația Etnografică „Krizsa János” (Târgu Mureș, 29 sept. 2023): *Közelítések. Társadalmi jelenségek bemutatása múzeumi terekben a Kulcsos város példáján* [Prezentarea fenomenelor sociale în spațiul muzeal prin exemplul expoziției Orașul întărit]

- SIDÓ Katalin, PÁNCZÉL Szilamér Péter
 1. Participare la conferința *Fiatal Római Koros Régészek 15. Konferenciája* [Conferința Arheologilor Romaniști, ed. 15] (Komárom / Ungaria și Komarno / Slovacia 18-21.05.2023): *Hol járt lasius? Egy homoródszentpáli római kori járószint és annak különleges kerámia leletei* [Unde a umblat lasius? Un nivel de călcare din perioada romană și descoperirile ceramice din ea, de la situl din Sânpaul, jud. Harghita]
- SIDÓ Katalin, PÁNCZÉL Szilamér Péter, SZILÁGYI Orsolya
 1. Participare la conferința *Archaeologia Transylvanica 3* (Muzeul Național Secuiesc Sf. Gheorghe, 24-26 noi. 2023): *Adalékok a marosvécsi ala történetéhez* [Contribuții la istoria alaei din Brâncovenești]
 2. Participare la sesiunea *Noi cercetări pe limesul nord-estic al Provinciei Dacia Romană* (Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Bistrița, 15-16 dec. 2023): *Noi contribuții privind ala de la Brâncovenești (jud. Mureș)*
- Alexandru-Adrian SOLOMON
 1. Participare la conferința „*Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural*” - ediția a XVII-a, organizată de Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș (Tg. Mureș, 7-9 iunie 2023), cu următoarele comunicări:
 - a. *Schimbările de mediu cenozoice: cauze, consecințe* (Codrea V., Venczel M., Solomon A.A., Bordeianu M., Fărcaș C., Baciú S.)
 - b. *Minerale din clasa oxizi și hidroxizi în colecția Muzeului Bistrița.* (Horga M., Codrea V., Solomon A. A.)
 - c. *On the presence of small-sized multituberculate mammals in the Hațeg Basin (Romania)* (Codrea V., Solomon A. A., Venczel M., Fărcaș C.)
 2. Participare la *Sesiunea Internațională de comunicări științifice a Muzeului „Vasile Pârvan Bârlad”*, Ediția a 13-a, 19-20 mai 2023: *Schimbările climatice cenozoice, impactul lor în evoluția paleomediilor și hominidelor.* (Codrea V., Venczel M., Bordeianu M., Solomon A. A., Fărcaș C., Baciú S.).
- Oxana STREDIE

Participare la conferința muzeului *Chernihiv Historical Museum named after Vasiliy Tarnovskyi* (Cernihiv - Ucraina, 5 oct. 2023):

Ceasoslovul din colecția Muzeul Județean Mureș tipărit în anul 1822 la Tipografia Bart din Sibiu (prezentat în lb. rusă)

- SZEKERNYÉS László

1. Participare la conferința *Archaeologia Transylvanica 3* (Muzeul Național Secuiesc Sf. Gheorghe, 24-26 noi. 2023): „*Ahogy a malomkő széttörve fekszik a földön...*” *Gondolatok az ókori kézimalmok kutatásáról [”Cum râșnița zace spartă.” Observații privind cercetarea morilor de mână]*

2. Participare la sesiunea *Noi cercetări pe limesul nord-estic al Provinciei Dacia Romană* (Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Bistrița, 15-16 dec. 2023): *Cum râșnița zace spartă. Observații privind cercetarea morilor de mână*

- SZILÁGYI Orsolya

1. Participare la conferința *Fiatal Római Koros Régészek 15. Konferenciája [Conferința Tinerilor Arheologi Romaniști, ed. 15]* (Komárom / Ungaria și Komarno / Slovacia 18-21 mai 2023): „*Erdély egy gazdag, de ismeretlen múzeum.*” *Régiséggyűjtők és a római Dacia emlékei a 19. században [”Transilvania este un muzeu bogat dar necunoscut”. Anticari și patrimoniuul Daciei romane în sec. al XIX-lea]*

2. Participare la conferința *Archaeologia Transylvanica 3* (Muzeul Național Secuiesc Sf. Gheorghe, 24-26 noi. 2023): *Jó lesz még valamire... Újrahasznosított római kori leletek a 19. századi Erdélyben [”O să fie bun la ceva...” Refolosirea artefactelor romane în Transilvania sec. 19]*

3. Participare la sesiunea *Noi cercetări pe limesul nord-estic al Provinciei Dacia Romană* (Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Bistrița, 15-16 dec. 2023): *”O să fie bun la ceva...” Refolosirea artefactelor romane în Transilvania sec. 19*

- TATAI Orsolya

Participare la conferința *Múzeumi örökség és múzeumi kommunikáció / Patrimoniul muzeal și comunicarea muzeală*, organizată de Asociația Etnografică „Krizsa János” (Târgu Mureș, 29 sept. 2023): *A múzeumi tárgy és adat kapcsolata a Maros Megyei Múzeum néprajzi osztályának digitális fotógyűjteményében [Relația dintre obiectele muzeale și date. Colecția digitală de fotografii a secției de etnografie a Muzeului Județean Mureș]*

- VIRGINÁS TAR Emese

Participare la conferința *Múzeumi örökség és múzeumi kommunikáció / Patrimoniul muzeal și comunicarea muzeală*, organizată de

Asociația Etnografică „Kriza János” (Târgu Mureș, 29 sept. 2023): *Múzeumi tanulásról a marosvásárhelyi Esztendő kereke című program példáján keresztül [Despre educația muzeală în lumina activității Roata timpului]*

E7.5. PUBLICAȚII

E7.5.1. Volume editate

E7.5.1.1. Volume apărute

- Berecki, S., Dobos A. (ed.), *The Migration Period Cemetery from Ernei*, Bibliotheca Mvsei Marisiensis, series archaeologica, XIX.

E7.5.1.2. Anuar științific

- *Marisia: Archaeologia, Historia, Patrimonium* 4/2022
- *Marisia: Natural Sciences* 2/2022
- *Pedagogie Muzeală VIII/ 2022*

E7.5.1.3. Catalog

- Dobos, A. - Berecki, S. (eds.), *Valea Mureșului în epoca migrațiilor timpurii / A Maros völgye a kora népvándorláskorban / The Mureș Valley in the Early Migration Period*, Catalogi Musei Marisiensis, series archaeologica IV, Editura Mega (Cluj-Napoca 2023)

E7.5.2. Studii/articole publicate

Arheologie

BERECKI Sándor

- Berecki, S., Radiocarbon Dating of Late Iron Age Graves from Transylvania, *Archaeologia Bulgarica*, 2023, 1, 25-35.
- Berecki, S. - Gál, Sz. S. - Vaida, D. L., Paleodemography of the Late Iron Age Cemetery from Fântânele-Dealul Iușului, Transylvania, *Acta Archaeologica Carpathica* LVII, 2022, 33-62.

MAN Nicoleta, ANGYUS Diana, BONTA Coralia, CIOATĂ Daniel

- Călugăreni, jud. Mureș. Punct: Castrul roman, termăe și vicusul militar de la Călugăreni. In D. Aparaschivei et al. (ed.): *Cronica Cercetărilor Arheologice din România*, Campania 2022 (București 2023) 76-79. (N. Man, Sz.-P. Pánczél, M. Fiedler, D. Cioată, D. Angyus, C. Bonta, S. Mustață, D. Petruț, K. Sidó, O. Szilágyi, L. Bara-Balázsi, L. Szekernyés, O. Gyurka, P. Simon, Sz. Zs. Nagy, B. Kovács, L. Vass, C. Höpken, J. Wertz, Th. Martin, Ch. Merzenich)

Centrul de cercetare a Limesului Roman

PÁNCZÉL Szilamér Péter

- Ilyen portáról, ilyen kapu alatt / From a home and gateway like this. In Zs. Vasáros, G. Sági (szerk./ed.): *Mikháza építészeti atlasza / Architectural atlas of Călugăreni* (Budapest 2023), 16-20.
- G. Sági, Pánczél Sz.-P., „Colțuri”: O încercare a interpretării peisajului cultural de la Călugăreni. *Limes* 13, 2023, 32-34.

SIDÓ Katalin

- Roman stamped pottery from Călugăreni / Mikháza. *FABER. Studies in honour of Sorin Cociș at his 65th anniversary* (Cluj Napoca 2023) 523-537.

PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin, SZEKERNYÉS László, SZILÁGYI Orsolya

- Călugăreni, jud. Mureș. Punct: Castrul roman, termæ și vicusul militar de la Călugăreni. In D. Aparaschivei et al. (ed.): *Cronica Cercetărilor Arheologice din România*, Campania 2022 (București 2023) 76-79. (N. Man, Sz.-P. Pánczél, M. Fiedler, D. Cioată, D. Angyus, C. Bonta, S. Mustăța, D. Petruț, K. Sidó, O. Szilágyi, L. Bara-Balázsi, L. Szekernyés, O. Gyurka, P. Simon, Sz. Zs. Nagy, B. Kovács, L. Vass, C. Höpken, J. Wertz, Th. Martin, Ch. Merzenich)

SZILÁGYI Orsolya

- Fémdektörősek és önkénteskedés Erdélyben [Detectoriști de metale și voluntariat în Transilvania]. *Magyar Régészet* 2023/2.

SZILÁGYI Orsolya, PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin

- From the monumental to the vernacular - Interpreting the layered heritage of Călugăreni/Mikháza in Mureș/Maros county, Romania. In. M. Banks (ed.): *Interpret Europe's Conference 2023. Creating learning landscapes through heritage interpretation - Proceedings* (Potsdam 2023), 161-167.
- Közösségi régészeti műhelykonferencia Marosvásárhelyen [Conferință de arheologie publică la Târgu Mureș]. *Magyar Régészet* 2022/4.

Etnografie

Dorel MARC

- Din cronică Revoluției de la 1848-1849 în scaunul Mureș și împrejurimi (3). Atitudinea unor preoți români și consecințe ale jurământului depus la Adunarea de la Blaj. Transcrieri din chirilică, *Acta Carpatica* IX, Sf. Gheorghe, 2023, 74-82.
- Mureșenii, lumea satului și încoronarea suveranilor români la Alba Iulia (15 octombrie 1922). Discursuri și atitudini, *Acta Carpatica* IX, Sf. Gheorghe, 2023, 234-245.
- Participanți din localitatea Corbu la Primul Război Mondial - după documente de arhivă, *Sangidava* 11 (XVII), 2023, 112-123.

Istorie

GÁL Szilárd Sándor

- Anthropological Analysis. In: Dobos, A., Berecki, S. (eds.), *Valea Mureșului în epoca migrațiilor timpurii / A Maros völgye a kora népvándorlásokkorban / The Mureș Valley in the Early Migration Period*, Catalogi Musei Marisiensis, Series Archaeologica IV (Cluj-Napoca 2023) 43-51.

GYÖRFI Zsolt

- Nagy Szabó Ferenc, az „első magyar polgárkrónikás” [Nagy Szabó Ferenc „primul cronicar burghez maghiar”], în: *700 és 400 éves mérföldkövek a marosvásárhelyi római katolikus egyházközségben [Pietre de hotar în istoria comunității catolice din Târgu Mureș]* (Marosvásárhely 2023) 103-109.
- A Marosvásárhelyi Római Katolikus Főgimnázium régiségei a Maros Megyei Múzeumban [Antichități din colecția Liceului romano-catolic din Târgu-Mureș în colecția Muzeului Județean Mureș], în: *700 és 400 éves mérföldkövek a marosvásárhelyi római katolikus egyházközségben [Pietre de hotar în istoria comunității catolice din Târgu Mureș]*, (Marosvásárhely 2023) 110-119.

SÁRÁNDI Tamás

- A hajdúdorogi görögkatolikus egyházmegye felbomlási folyamata a Romániához került területeken [Procedura de dezmembrare a structurii Episcopiei greco-catolice de Hajdúdorog pe teritoriul României]. In *Trianon és az egyházak*. Szerk. Zombori István (Budapest 2022) 225-242. (apărut în 2023)
- Nunciusi jelentések Erisz almájáról. Az erdélyi görögkatolikus egyház helyzete a második bécsi döntés nyomán [Mărul discordiei. Situația bisericii greco-catolice în urma Arbitrajului de la Viena].

Magyar Egyháztörténeti Vázlatok 2022/1-4, 163-192. (apărut în 2023)

- Az erdélyi görögkatolikus egyház helyzete a második bécsi döntés nyomán (Situația bisericii greco-catolice din Transilvania în urma Arbitrajului de la Viena). In: *Angelo Rotta magyarországi és Andrea Cassulo romániai nuncius jelentései az első és második bécsi döntést követően 1939-1941*. Szerk. Somorjai Ádám (Budapest 2023) 9-38.
- A hajdúdorogi püspökség joghatóságának kiterjesztése. Kormányzati elképzelések Észak-Erdélyt illetően az 1940-es évek elején [Extinderea jurisdicției Episcopiei greco-catolice de Hajdúdorog. Idei guvernamentale pentru Transilvania de Nord la începutul anilor 1940]. *Vigilia* 2023/8, 689-696.

ÚJVÁRI Dorottya

- Teleki Andor városai. Útalbumok az 1930-as évekből. *Urbs Magyar Várostörténeti Évkönyv 2022* (Budapest 2023)

științele naturii

SOLOMON Alexandru-Adrian

- Solomon A. A., Codrea V.A., Trif N., *Maastrichtian reptile remains from the Brukenthal National Museum Collections (Sibiu, Romania)*. The Scientific International Conference. The Museum and Scientific Research, Craiova, 30th Edition, 7-9th of September 2023, *Book of Abstracts V*, 42-43.
- Codrea V.A, Solomon Al., Venczel M., Bordeianu M., Fărcaș C., *New azhdarchid pterosaurs remains from Oarda de Jos (Transylvanian Basin, Romania)*. The 14th Romanian symposium on Paleontology, Bucharest, 14-15th of September 2023, *Abstract book*, 33-34.
- Codrea V.A, Venczel M, Solomon Al., Bordeianu M., Fărcaș C., *The antrachotheres of Romania (Preliminary results)*. The 14th Romanian symposium on Paleontology, Bucharest, 14-15th of September 2023, *Abstract book*, 35-36.
- Codrea V.A., Solomon A. A., Trif N., *Dinosaurs from Râpa Roșie in the collections of Brukenthal National Museum Sibiu (Transylvania, Romania)*. *Brukenthal. Acta Musei* XVIII. 3, 557-570.

Lucrări în curs de apariție

- **Botoș Daniela-Ramona**, Bârsan Ovidiu, Maier Cătălin, *Tabăra din curtea Bisericii* [apare în anuarul Pedagogie Muzeală].
- Berecki, Sándor. - Sztáncsu, Sándor, *The Copper Age Settlement from „Shopping City Târgu Mureș”* [apare în Marisia].
- Berecki Sándor, *Natural environment of cultic activities in Late Iron Age Transylvania* [apare în: Rustoiu, A. - Egri, M. (eds.), *The Archaeology of Communities and Landscapes in the Carpathian Basin. Interdisciplinary Perspectives*]
- Berecki Sándor, *Changes of the habitations during the Iron Ages in the Aiud area and the Northern Lopadea Hills* [apare în: Rustoiu, A. - Egri, M. (eds.), *Lived lands. Communities, environment and land-use on the middle Mureș valley in the Late Iron Age and Roman provincial period*]
- Németh E. Rita, Berecki Sándor, *The Late Bronze Age Cemetery from Ernei*
- Laura Pop, *De la Ziua Morților la Ziua Eroilor, elemente de cult funerar în cultul eroilor după Primul Război Mondial* [apare în Marisia]
- Laura Pop, *Arhivă de familie într-un tablou de nuntă dintr-un sat mureșean, din preajma Primului Război Mondial* [apare în Marisia]
- Rezi Botond, Berecki Sándor, *A Late Bronze Age Hoard from Icland* [apare în Marisia]
- Rezi Botond, Berecki Sándor, *An Early Iron Age Hoard from Icland* [apare în Marisia]
- Rezi Botond, Németh E. Rita, *A rare weapon from Mureș County* [apare în vol.: *Epoca bronzului la fruntariile Bazinului Carpatic/The Bronze Age at the Edge of the Carpathian Basin*]
- Rezi Botond, Németh E. Rita, *A peculiar deposition near Lăureni*
- **Sămărghițan Mihaela**, Silvia Oroian, *Endemite carpatice identificate în flora montană a județului Mureș* (apare în Marisia)
- **Sămărghițan Mihaela**, Dan Gafta, Silvia Oroian, *Chasmophytic vegetation of East Carpathians* [apare în Marisia]
- Vlad A. Codrea, **Alexandru Adrian Solomon**, Trif N., *Dinosaurs from Râpa Roșie in the collections of Brukenthal National Museum Sibiu (Transylvania, Romania)* [apare în Acta Musei Brukenthal].
- Stoicescu V., Vlad Codrea, Bordeianu M., **Alexandru Adrian Solomon**, *Swamp-wings at Nălaț-Vad: A new Eopteryx specimen unearthed from the Hațeg Basin (Romania)*

- Szekernyés László - Pánczél Szilamér Péter, *From seed to bread, was panis Romae like today's bread? How to make Roman bread* [apare în Marisia]
- Szilágyi Orsolya, The Society of Hungarian Physicians and Nature Explorers and their Contributions to Transylvanian Archaeology [apare în: Volum Memorial Alexandru Diaconescu]

Proiecte realizate în cadrul programului *Programe educative/culturale destinate publicului*:

E7.6. PROGRAME EDUCATIVE/CULTURALE DESTINATE PUBLICULUI

E7.6.1. Programe muzeale educative/culturale

- **Noaptea Muzeelor**

Noaptea Muzeelor reprezintă cel mai important program al Muzeului în fiecare an. Evenimentul este organizat de MJM în parteneriat cu instituții de cultură, de învățământ, de cercetare, instituții publice, asociații și fundații culturale, organizații non-guvernamentale, galerii etc. din Târgu Mureș

Au fost organizate următoarele activități/programe de către colectivul MJM:

- **Tezaurul uman viu din județul Mureș**

Tezaur uman viu este titlul acordat de Ministerul Culturii ca o recunoașterea la nivel național a celor care sunt creatori și păstrători ai valorilor tradiționale, în cadrul comunităților din care fac parte.

La reuniunea de suflet am dorit să împărtășim cu publicul vizitator deopotrivă împliniri dar și așteptări din partea celor care duc mai departe zestrea noastră culturală de-a lungul generațiilor, să-i cinstim și să-i onorăm pe: Rafila Moldovan, rapsod, poet și meșter popular din Idicel Pădure; Maria Bucin- Crișan, poet și rapsod popular din Sânmihaiu de Pădure; Margareta Nagy, meșter popular din Chendu.

Invitatul special al evenimentului a fost rapsodul popular Vasile Crișan, interpret la fluier, caval, tulnic, drâmbă, frunză.

Organizator: *Secția de Etnografie și Artă Populară-MJM* în parteneriat cu *Centrul Județean pentru Cultură Tradițională și Educație Artistică Mureș* și *Casa Tradițiilor Ardelenesti/Erdélyi Hagyományok Háza*

- ***Concert Fanfara Promenada*** a Centrului Cultural Câmpia Turzii, dirijor: Sorin Sălăjan
- ***Parada nocturnă a militarilor romani***

Ghidaje speciale și curatoriale pentru toate categoriile de vizitatori:

Ghidaje în expozițiile temporare și permanente din Galeriile Palatului Culturii, respectiv în Palatul Culturii

Ghidaje în expozițiile de la Secția de Etnografie

Ghidaje în expozițiile Secției de Istorie și de Arheologie din Cetate

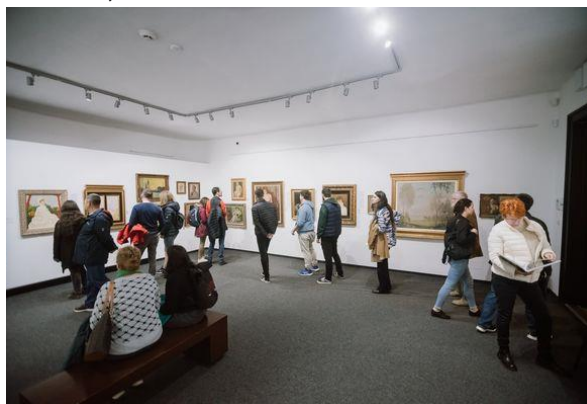
Activități de educație muzeală:

Atelier militar modern cu Forțele de Operații Speciale

Atelier militar roman cu Asociația Milites Marisensis

Atelier militar medieval cu Ordinea Grifonul de Aur/Arany Griff Rend

Ateliere demonstrative legate de expoziția *Nuanțe ale naturii*: vopsit lână cu plante, împletit nuiiele, tors.

Activități de pedagogie muzeală pentru copii:

Reconstruim trecutul (atelier de creație pentru copii, organizate de Laboratorul de Conservare și Restaurare al Muzeului Județean Mureș): Modelaj cu lut (3+) / Mozaic (4+) / Pictură pe sticlă (6+) / Puzzle: detalii decorative din Palatul Culturii

Palatul colorat (atelier de creație în Palatul Culturii)

Joaca la palat (activități interactive în Palatul Culturii)

Natura în miniatură (atelier pentru copii de 3-10 ani, la sediul Secției de Științele Naturii)

Micii grădinari (atelier pentru copii de 3-10 ani, la sediul Secției de Științele Naturii)

Arome din curtea muzeului (atelier pentru copii de 3-10 ani, la sediul Secției de Științele Naturii)

Atelierul de pedagogie muzeală **Surpriză** (la sediul Secției de Științele Naturii)

Să cântărim la târg! (Punct interactiv pentru copii la Secția de Etnografie)

Transcriem o scrisoare din război! (Punct interactiv pentru copii la Secția de Etnografie)

Școala de arheologie (activitate la Secția de Arheologie din Cetate)

Atelier de cianotipie (activitate la Secția de Istorie din Cetate)

Jocuri

Comorile Palatului - Quiz/ Palatul Culturii & Sala de expoziții temporare

Explorează muzeul - Quiz/ Descoperă spațiile Muzeului Județean Mureș

Joc de căutare pentru adulți și copii la Secția de Arheologie în Cetate

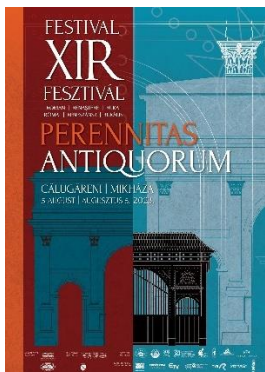
În total s-au realizat 18 de activități educative.

La **Călugăreni** tematica din acest an a fost *Stratificarea patrimoniului arheologic de la Călugăreni*. Noua instalație, proiectată de către arhitecți din Budapesta, care imită forma castrului a avut scopul de a vizualiza atât spațial cât și cronologic diferitele faze culturale și construite ale așezării. Copii au avut șansa de a participa la diferite ateliere de pedagogie muzeală.

- **Festivalul Roman de la Călugăreni -XIR (2023)**

Tematica festivalului a fost "*Clasicul etern*" / *Perennitas Antiquorum*. Punctele tari ale festivalului sunt întâlnirile de re-enactment, de reconstituire istorică și atelierele practice și interactive. Aceste activități sunt deopotrivă educative și de divertisment. Vizitatorii au avut șansa să participe la diferite ateliere cu tematică romană, renașcentistă și etnografică, parade, plimbări cu trăsura prin șantierul arheologic, prelegeri, expoziții, spectacole, licitații de sclavi, concursuri de tras cu arcul, lupte ale confederației barbarilor cu romanii, exerciții militare ale soldaților romani, ghidaje la șantierele arheologice precum și la Biserica Franciscană din localitate.

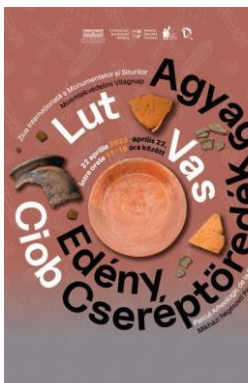

În această ediție au fost organizate **38** ateliere de educație muzeală.

- ***Ziua mondială a monumentelor și a siturilor - Lut-Vas-Ciob (22 aprilie)***

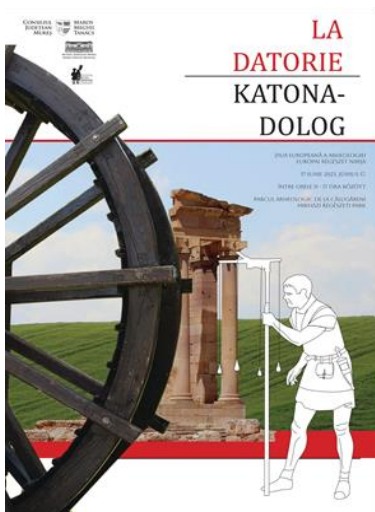
Scopul evenimentului a fost de a arăta publicului lumea ceramicii romane, faptul că materialul ceramic prezent în cantitate imensă în arheologie oferă informații importante din punct de vedere al gastronomiei, al comerțului, al artei, al industriei, etc. Asociația Milites Marisensis a prezentat viața militară. Vizitatorii au avut șansa de a participa la o "săpătură arheologică", după care au restaurat fragmentele ceramice pe care le-au descoperit. Restauratorii muzeului au restaurat ceramică romană de la Călugăreni, și au explicat procesul de restaurare. Olarul Máthé István a fost prezent la eveniment, astfel vizitatorii au avut șansa să încerce să producă ceramică pe roata olarului și între timp să învețe despre tainele olăritului. În bucătăria romană au avut loc activități de arheologie experimentală.

- ***Ziua Monumentelor Istorice la Târgu-Mureș, ed. IV*** (22 aprilie 2023)
Din program nu au lipsit tururile ghidate, prezentările de monumente și istoria urbană mai puțin cunoscută publicului larg, bazate pe noile cercetări realizate cu ocazia organizării noii expoziții legate de personalitatea primarului Bernády György. Participanții au fost ghidați în maratonul monumentelor de istoricii de artă Orbán János și Újvári Dorottya.

- ***Zilele Europene ale Arheologiei 2023 - La datorie*** (17 iunie)
Evenimentul organizat de Centrul de Cercetare a Limesului Roman a readus în atenția publicului îndeletnicirile militarilor romani: măsurătorile topografice realizate cu unități de măsură specifice, activități meșteșugărești (unelte de ridicat, burghiu de prelucrat piatra, lemnul, strung de lemn), jocurile de societate, folosirea râșnițelor de cereale.

S-au făcut experimente arheologice cu unelte de epocă, prelucrarea lemnului cu strung acționat manual, găurirea lemnului cu burghiu roman, găurirea pietrei cu burghiu de dimensiuni mari. S-au făcut demonstrații de zidire cu blocuri de piatră, verificarea planeității, a unghiurilor cu labella. Nu a lipsit nici râșnița romană cu care soldații măcinau rația de cereale pentru făină. Soldații de la Asociația Milites Marisensis au prezentat jocuri de societate practicate de soldați, prelucrarea pielii, precum și gravare în plăcuțe de plumb. Evident nu au lipsit demonstrațiile de antrenament militar.

- **Muzeul la Zilele Târgumureșene 2023 (23-25 iunie)**

În cadrul programului s-au ținut 9 ghidaje curatoriale în expozițiile din sediul muzeului din Cetate: BarabásiLab-Tipare ascunse; Epoci, elite și arme; Orașul întărit.

Pe lângă activități de pedagogie muzeală dedicate copiilor, muzeul a oferit participanților următoarele ateliere: Photo Corner; Pictură pe șevalet; Puzzle-uri dedicate expozițiilor.

- **Muzeul la Vâltoarea Mureșeană 2023** (25-27 august)

Pe perioada Vâltoarei au fost deschise cele trei expoziții în clădirea din Cetate a Muzeului Județean Mureș: *BarabásiLab*; *Epoci, elite și arme* și *Orașul întărit*, și au fost organizate activități muzeale pentru toate categoriile de vârstă.

În zilele de vineri și duminică s-au organizat tururi ghidate tematice în limbile română și maghiară: 4 ghidaje în limba română și 4 ghidaje în limba maghiară. Între orele 10-18 au avut loc activități pentru copii în corturile instalate în fața clădirii și în expoziții. Aceste activități au vizat tematica expozițiilor, iar copiii au putut participa la câte o activitate diferită în fiecare zi:

a. *Gimnastică pentru copii în expoziția BarabásiLab*; *Rețeaua aromelor pe Ipad*; *Pe cine ai suna? Construiește rețele* (activități legate de expoziția *BarabásiLab*)

b. *Am punguța găurită*; *Atelier de marochinărie cu Zolt Ferencz*; *Vino în breaslă!* (activități legate de expoziția *Orașul întărit*)

c. *Coifurile pe cap! Atelier de confecționare coifuri romane*; *Mi-am luat cămașă nouă...Confecționarea de cămăși de zale*; *Pe cai! Confecționare de sulite medievale* (activități legate de expoziția *Epoci, elite și arme*)

Programul muzeului a fost de cel al grupului de reconstrucție istorică Grifonul de Aur din Odorheiu Secuiesc, care au prezentat demonstrații de arme și dansuri medievale. În plus, s-au oferit familiilor quizuri cu întrebări legate de expozițiile de istoria armelor și istoria orașului.

- **Noaptea la Castel (Castelul Gurghiu) / Noaptea Muzeelor la Sate**

În anul 2023 MJM s-a alăturat primei ediții a Noptii Muzeelor la Sate organizată de Rețeaua Națională a Muzeelor din România. Activitățile organizate în colaborare cu *Asociația unDaVerde*: 1. Arta și patrimoniul local - atelier de cianotipie; 2. Discuții despre viitorul

patrimoniului de la Gurghiu; 3. Cinema în curtea castelului. Proiecția filmului R.M.N. de Cristian Mungiu

E7.6.2. Programe muzeale, culturale și dezvoltare de public

- **Joia Muzeală**

Publicul țintă vizat este format din tineri cu vârsta peste 14 ani și adulți, localnici și turiști, pasionați de istorie, artă și cultură în general. Muzeul Județean Mureș dorește să ofere acestui public țintă o alternativă de petrecere a timpului liber la muzeu - în afara orelor de vizitare.

Programul este menit să desfășoare cele mai îndrăgite activități ale muzeului și alte tipuri de activități recreative și educative care să sporească interesul vizitatorilor fideli și al celor care nu reușesc să ne viziteze din cauza programului cotidian încărcat.

Activitățile programului:

- **Ghidaje speciale, ghidaje curatoriale**

JM1. Expoziția retrospectivă *Pittner Olivér*. Ghizi: Cora Fodor & Oniga Erika (19.01.2023)

JM6. Expoziția retrospectivă *Pittner Olivér*. Ghizi: Cora Fodor & Oniga Erika (28.02.2023)

JM11. Expoziția *BarabásiLab: Tipare ascunse*. Ghidaj special cu Bálint Ákos, inginer (29.06.2023)

JM12. Expoziția *BarabásiLab: Tipare ascunse*. Ghidaj special cu Veress Gábor Hunor, sculptor (20.07.2023)

JM13. Expoziția *BarabásiLab: Tipare ascunse*. Ghidaj special cu Albert-László Barabási, fizician, cercetător al rețelelor, directorul BarabásiLab (27.07.2023)

JM15. Expoziția *Orașul întărit*. Ghidaj special cu directorul muzeului Ötvös Koppány Bulcsú (21.09.2023)

JM17. Expoziția *BarabásiLab: Tipare ascunse*. Ghidaj special cu dr. Madaras Sándor, neurochirurg, colecționar și pasionat de artă (05.10.2023)

- **Proiecții de filme**

JM7. *Castrvm Novis* - proiecție film documentar + Q&A cu regizorul Fábíán Andor (16.03.2023)

JM9. *Şase săptămâni/Hat hét*, r. Szakonyi Veronika Noémi + Q&A cu regizorul (online), Filmtett

JM16. *Din alte vieți/Past Lives*, r. Celine Song, Bad Unicorn (28.09.2023)

- **Alte evenimente**

JM2. Concert formația *Tűzvarázs* legat de expoziția *Cu fluier, tobă și didgeridoo... Instrumentele popoarelor din colecția Muzeului Etnografic din Budapesta* (26.01.2023)

JM3. *Interferențe culturale*. Dialog intercultural cu o prezentare a rolului instrumentelor și muzicilor tradiționale în definirea culturii popoarelor. Invitați: Hasan Kaya, scriitor și artist turc, Nicolae Băciuț, scriitor și publicist, Dorel Marc, cercetător.

JM4. *Trei parale* - Concert cu fluier și povești legat de expoziția *Cu fluier, tobă și didgeridoo* (16.02.2023)

JM5. *Tigrul* (text: Gianina Cărbunariu); Intervenție performativă în expoziție cu elevi ai Colegiului Național de Artă din Tg. Mureș, prof. coordonator Barabási Tivadar (23.02.2023)

JM8. *Seara colecționarilor de artă* - eveniment cu invitați speciali, despre motivele și pasiunile celor care duc arta la ei acasă, în colecțiile lor personale, despre ce înseamnă să fii colecționar de artă în 2023 și ce tip de artă este la modă acum. Invitați: Remus Bența, Liviu Cojoc, Frunda György, Lucian Pop, dr. Salat Csaba, Soós Zoltán și Várvédő Zsolt. Moderator: Cora Fodor (30.03.2023)

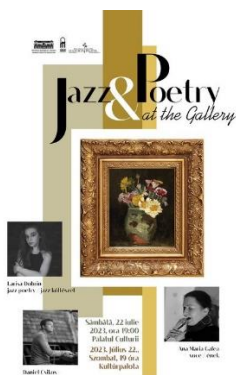
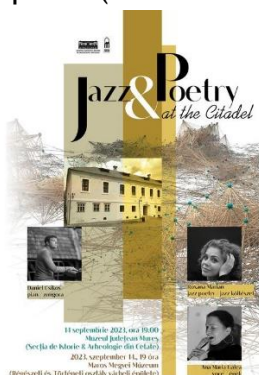

JM10. Sub semnul lui Marte - armament și tehnică militară romană cu István Fábián (25.05.2023)

• Jazz & Poetry at the Museum

1. Ana Maria Galea - voce, Larisa Dobrin - jazz poetry, Daniel Csikos - pian (Secția de Artă, 22 iulie 2023)

2. Ana Maria Galea - voce, Roxana Marian - jazz poetry, Daniel Csikos - pian (Sediul muzeului din Cetate, JM14, 14.09.2023)

E7.6.3. Activități de educație muzeală, activități culturale și dezvoltare de public (în afara celor cuprinse în programele educative și culturale)

- **Ziua Culturii Naționale**
 - a. Patrimoniul moștenit cu István Jeremiás, în Foaierul Palatului Culturii
 - b. Omagiu lui Mihai Eminescu / Poezie în Galeria de Artă Românească Modernă cu actorii Rareș Budileanu și Anca Loghin (15.01.2023)
- **Ce este cultura?** Elemente de limbaj vizual cu sculptorul David Morar - inițiere în limbajul plastic și educarea modului de receptare și consum al produselor artistice vizuale (18.01.2023)
- **Muzica Palatului** - vizită ghidată a Palatului Culturii cu István Jeremiás. Eveniment organizat cu prilejul Zilei Culturii Maghiare (22.01.2023)

- **Concert** formația *Tűzvarázs* legat de expoziția *Cu fluier, tobă și didgeridoo... Instrumentele popoarelor din colecția Muzeului Etnografic din Budapesta* (02.03.2023)
- **Ghidaj curatorial** în expoziția retrospectivă *Pittner Olivér* și lansare de catalog (24.04.2023)
- **Ghidaj special** în expoziția *BarabásiLab: Tipare ascunse* cu dr. Mátyás László, fizician, prof. univ. la Universitatea Sapiientia (17.06.2023)
- **Ghidaj special** în expoziția *BarabásiLab: Tipare ascunse* cu Dániel Barabási, fiul lui Albert-László Barabási (01.10.2023)
- **Ghidaj curatorial** în expoziția *Ion Vlasiu. Stihile războiului*, cu David Morar, sculptor (04.10.2023)
- **Tiparele dansului** cu Baróti Kiki & Navarra Dance. Finisajul expoziției *BarabásiLab: Tipare ascunse* (15.10.2023)

E7.6.3.1. Alte programe culturale la care MJM a participat ca partener

- **Festivalul Filmului Francez** (23-26.03.2023)
Programul Festivalul Filmului Francez la Târgu Mureș a cuprins 4 filme - comedii, drame, thrillere, capodopere cinematografice pentru toate gusturile: *La nuit du 12*; *Saint Omere*; *Petite nature*; *La syndicaliste*
Organizator: Institutul Francez din România; Parteneri locali: Asociația K'Arte și Muzeul Județean Mureș
- **Muzică în Perimetru la Palatul Toldalagi** (26.11.2023)
Conceptul acestui eveniment reunește o serie de concerte energice care să anime instituțiile cu încărcătură istorică. Atmosfera pe care o creează acest eveniment este menită să încânte publicul atât auditiv, cât și vizual prin iluminarea arhitecturală personalizată a zidurilor clădirilor alese. Acesta e felul în care se atrage atenția asupra potențialului turistic al unor clădiri de patrimoniu mai puțin promovate din județul Mureș - prin manifestare artistică de cea mai înaltă calitate.
Organizator: Asociația Facem

E7.6.4. Programe de pedagogie muzeală (preșcolari + elevi cls. 0-XII)

- ***Muzeul la școală - școala la muzeu***

Activitate educativă desfășurată alternativ la muzeu, în Cetatea Tg-Mureș și la școală, prin parteneriate încheiate între MJM și școli gimnaziale și grădinițe din oraș. Tematica solicitată a fost diversă, cu precădere interdisciplinară, concepută în spiritul respectului față de valorile teaurizate în muzee și corelat cu programa școlară. Dintre acestea se pot enumera: *Zburăm în Cosmos; Plutirea corpurilor în apă - Stări de agregare ale apei; Amestecuri - Experimente; Minerale și roci (2), Lumea dinozaurilor; Când au trăit dinozaurii?; Curiozități despre animale (2); Animalele - Camuflajul; Medii de viață - Adaptarea; Apa; Iarna; Corpul uman (2), Povestea muzicii; Cu fluier, tobă și didgeridoo; Instrumente muzicale; Tradiții de Crăciun în lume (2), Epoca medievală, Covorașul cu povești.*

Fiecare activitate are două etape, prima explicativă interactivă, iar a doua experimentală sau de bricolaj.

În perioada raportată s-au ținut activități pentru 22 de grupuri de elevi și preșcolari.

- ***Să știm mai multe, să fim mai buni***

Programul de educație muzeală se desfășoară în cadrul proiectului *Școala altfel*, desfășurată la sediul muzeului sau la școli și grădinițe, pe parcursul mai multor săptămâni, în funcție de data aleasă de fiecare instituție în parte. În 2023 s-au ținut următoarele activități

tematice: *Cosmos; Sistemul solar; Magneți (3); Apa - Circuitul apei în natură; Primăvara; Lumea dinozaurilor (5); Dinozauri (12); Insecte (2); Păsări (3); Ce fac animalele toamna? (3); Pictura rupestră; Epoci, Elite și Arme (6); Epoci, Elite și Arme - Armata romană; Școala în Imperiul Roman (2); Sărbători de primăvară în lume.* În perioada raportată s-au ținut activități pentru 43 de grupuri de elevi și preșcolari.

- **Școala Verde - Muzeul Verde**

În cadrul programului Școala verde, muzeul a organizat activități de educație muzeală desfășurate la sediul muzeului sau la școli și grădinițe, pe parcursul mai multor săptămâni, în funcție de data aleasă de fiecare instituție în parte. S-au organizat următoarele activități: *Pădurea (3); Protejarea pădurii; Defrișarea pădurii; Protejarea mediului - Rezervații din județul Mureș; Păsările; Sistemul solar-Galaxie în borcan (2); De la piatră la pictura rupestră; Lumea dinozaurilor; Cu fluier, tobe și didgeridoo (4)*

În perioada raportată s-au ținut activități pentru 15 grupuri de elevi și preșcolari.

- **Vacanța la muzeu**

Muzeul Județean Mureș vine în întâmpinarea copiilor și părinților, ca în fiecare an, în luna iulie, cu noi modalități distractive și educative de petrecere a timpului liber, în perioada vacanței mari. Muzeul oferă

spațiul și contextul propice pentru educația nonformală și un spațiu ideal de dialog, unde noile generații de vizitatori și prieteni ai muzeului pot să se manifeste liber și creativ.

La sediul muzeului din Cetate activitățile s-au desfășurat în zilele de marți cu teme la propunerea muzeului, iar în zilele de miercuri, joi și vineri ale săptămânii cu teme la cererea solicitanților.

Programul de marți a avut următoarele teme: *Orașul întărit* (4 iulie); *Epoci, elite și arme* (11 iulie); *Barabási Lab* (18 iulie); *Școli, colecționari, mecenat* (25 iulie). Activități la cerere, organizate în zilele de miercuri, joi și vineri:

a. *Epoci, Elite și Arme* (12 iulie)

b. *Școli, Colecționari, Mecenat - Arta transilvăneană în prima jumătate a secolului XX* (19 iulie), *Pictura rupestră* (26 iulie), pentru participanții Taberei de arte vizuale Kreartes (Lic. de artă, prof. Weer Renata)

c. *Povestea orașului Târgu Mureș* (20 iulie), *Vânătoare de comori - Să învățăm despre Cetatea Târgu Mureș* (27 iulie, 3 august), *Ce știm despre dinozauri* (16 august), *Ce știm despre Cosmos - Constelații* (24 august), pentru participanții Taberei Smarty Kids

d. *Ateliere de artă vizuală - Un alt fel de mozaic roman* (22 august), *Ateliere de artă vizuală -BarabásiLab* (23 august), pentru participanții Taberei Eidos Rom Reg

e. *BarabásiLab* (21 iulie), participanți: 20 copii ucrainieni și părinții lor (activitate gratuită)

În cadrul programului s-au ținut activități pentru 15 grupuri.

Miercurea a fost rezervată celei mai frumoase clădiri din oraș - Palatul Culturii, locul unde găsim cele mai prețioase comori: de la arta românească modernă și arta maghiară, până la emblematica sală a oglinzilor și sălile care vorbesc despre istoria orașului nostru. Cel mai potrivit loc de inspirație care ne permite să ne jucăm de-a artiștii pentru câteva ore.

În 2023 s-au propus 4 teme și activități:

Secretele Palatului Culturii (5 iulie); *Explorăm o colecție de artă* (12 iulie); *Podoabele Palatului Culturii* (19 iulie); *Colecție de povești* (26 iulie)

Ne vedem joi, așa cum spune cântecul, ne vedem joi în curtea Palatului Toldalagi să aflăm despre tradițiile, datinile și obiceiurile locale.

În 2023 la Secția de Etnografie s-au organizat patru activități tematice:

Podoabe populare (6 iulie) *Meșterul tâmplar* (13 iulie); *De la ceară la lumânare* (20 iulie); *Punguța cu doi bani* (27 iulie)

- **școala de vară la muzeu**

În iulie, fiecare zi de vineri, tinerii naturaliști au fost așteptați la Secția de Științele Naturii să descopere proprietățile anumitor fructe, flori, păsări sau mamifere și alte aspecte din complexitatea lumii înconjurătoare, presărate cu joacă și voie bună.

În 2023 s-au organizat 4 activități:

Bizamul (07 iulie); Fascinantele reptile - dinozaurii (14 iulie); Prin grădina muzeului (21 iulie); Din lumea florilor (28 iulie)

- **Muzeul - mai aproape de tine**

Program derulat de Secția de Științele Naturii pe baza protocolului de colaborare încheiat cu Inspectoratul Școlar Județean Mureș, având ca scop promovarea patrimoniului muzeal în funcție de programa școlară, de nivelul de dezvoltare psihică și intelectuală a copiilor și elevilor, precum și în funcție de unele evenimente ecologice.

Programul a cuprins 47 de activități în perioada raportată.

Activități: Animale din pădure (13 act.), Bizamul (9 act.), Animale ocrotite de lege (3 act), Animale și plante ocrotite (3 act.), Fascinantele reptile: dinozaurii (4 act.), Păsări din curtea Muzeului

(2 act.), *Din lumea dinozaurilor* (2 act.), *Dinozauri... pentru toți* (2 act.), *Protecția mediului* (2 act.), *Din trecutul Terrei*, *Recorduri din colecțiile Muzeului*, *Din lumea plantelor - Plante carnivore*, *Cârțița*, *Animale polare*

- ***Tabăra din curtea bisericii***

Secția de Științele Naturii în colaborare cu Biserica Sf. Ana din Tg. Mureș a organizat un program cu activități de pedagogie muzeale mobile la Biserică (videoproiecții; realizare de lanțuri trofice; test interactiv; reconstituirea de animale, utilizând diverse tehnici și material, respectiv la Secția de Științele Naturii ale MJM (videoproiecții: „Tipuri de gazon” și „Grădina cu plante aromatice”; familiarizarea cu tehnici de grădinărit; identificarea plantelor aromatice din grădina muzeului; vizită ghidată în sera muzeului; joc interactiv.

- ***Roata timpului***

Program derulat de Secția de Etnografie și Artă Populară în parteneriat cu Asociația "Világló". Tradițiile populare legate de sărbătorile calendaristice sunt întotdeauna complexe: texte narative, cântece, dansuri, gesturi și obiceiuri. Dorim să transmitem

această diversitate prin experiență, de aceea am povestit, am jucat, am dansat, și am creat împreună. S-au organizat următoarele programe în 2023:

1. *Fărșangul din zona Mureșului*. Participanții au învățat despre activitățile tradiționale ale sezonului de carnaval și despre folclorul perioadei de iarnă. În cadrul atelierelor de meșteșugărit am confecționat un instrument de „alungat” iarna, cioc de barză, mască de capră și am curățat știuleți de porumb.

2. *Sărbătorile pascale*. Participanții au învățat despre activitățile tradiționale ale sezonului și despre folclorul perioadei de primăvară. În cadrul atelierelor de meșteșugărit am confecționat flori din pâslă, am vopsit ouă, am decorat crengi și însămânțat grâu.

3. *Ziua Sfântului Martin*. Am discutat despre zilele speciale ale lunii noiembrie și despre tradițiile populare asociate cu acestea. Am jucat un joc cu găște, ca semn al obiceiului de a mânca preparate din carne de gâscă de Ziua Sfântului Martin, iar mai apoi, în cadrul atelierelor meșteșugărești, copiii au învățat să împletească cozi de ceapă, au confecționat candelă și păpuși. La final, am gustat din pâinea cu untură de gâscă și ceapă de Chibed.

- ***Să descoperim lumea satului***

Secția de Etnografie și Artă Populară a organizat activități educative incluse în programul *Școala altfel*. Tematicile și atelierelor propuse pentru anul 2023 au fost:

Povestea firului de lână (2 act.), *Vopsim ouă cu coji de ceapă* (1 act.), *Modelaj în suluri de lut* (2 act.), *Instrumente muzicale* (4 act.), *Mingi de rumeguș* (1 act.), *Podoabe de Crăciun* (5 act.). La activități au participat 15 grupuri de elevi.

- ***Săptămâna verde la Muzeu***

În cadrul programului *Săptămâna verde* Secția de Etnografie și Artă Populară a avut în ofertă mai multe ateliere: *Instrumente muzicale* (3 act.), *Modelaj în suluri de lut* (3 act.), *Atelier de tors și țesut* (1 act.). La activitățile propuse au participat 7 grupuri de elevi.

- ***Mărțișorul***

Secția de Etnografie și Artă Populară a organizat în perioada de început a lunii martie ateliere de confecționat mărțișoare. Au fost organizate 4 activități.

- **ArheoLogi / RégÉszek**

La Călugăreni a fost organizat (21-26 august) programul de pedagogie muzeală, pentru cei între 6-12 ani, participanții aveau șansa de a se familiariza cu cultura română. Fiecare zi avea o anumită tematică, precum: mitul lui Heracle, Persephone și Hades, Pandora, Arachne și Medusa, războiul din Troia. În penultima zi au participat la săpătura arheologică la clădirea comandamentului, unde au învățat despre cercetarea arheologică, identificarea și procesarea materialului arheologic, iar în ultima zi au participat la un banchet roman cu băuturi și mâncăruri romane.

- ***O aventură interactivă la muzeu***

Programul cuprinde oferta de pedagogie muzeală oferită de muzeu în Palatul Culturii și la Secția de Artă, pentru elevii din ciclul primar, scopul fiind familiarizarea cu noțiuni elementare legate de Palatul Culturii, dezvoltarea interesului pentru cultură, lucrările de artă prin instrumente interactive și de joc.

- 1. ***Comorile Palatului***

Activitatea constă într-o vizită ghidată în Palat și Galeriile de Artă și un atelier desfășurat în sala de pedagogie muzeală.

- 2. ***Micii avangardiști***

Activitatea constă într-o vizită ghidată în Galeria de Artă Românească Modernă și un atelier desfășurat în sala de pedagogie muzeală.

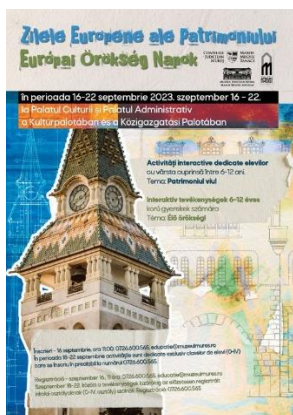
- 3. ***Artă de poveste***

Activitatea constă într-o vizită ghidată în Expoziția temporară *Pittner* și un atelier desfășurat în sala de pedagogie muzeală.

- ***Zilele Europene ale Patrimoniului în Palatul Culturii***

Eveniment organizat în parteneriat cu Asociația Atrium Musei, între 16 și 22 septembrie 2023. În timpul celor șase zile ale evenimentului, 144 de elevi și-au exprimat pasiunea pentru patrimoniu și au descoperit povestea acestui splendid palat, prin participarea la o serie de activități educative și distractive, de la tururi ghidate și prezentări interactive la ateliere creative și concursuri inedite.

- ***Atelierul lui Moș Crăciun la Palatul Culturii - Decorațiuni de sărbători cu motive Art Nouveau ()***

În perioada 13-23 decembrie 2023 Secția de Artă din Palatul Culturii a pregătit o activitate de Crăciun dedicată elevilor mureșeni, o serie de ateliere inspirate de sărbătorile de iarnă dar și de motive grafice art-nouveau ale spațiului care găzduiește aceste ateliere.

- ***Origami cu Raluca Dumitrescu***

Atelierele creative oferă copiilor o modalitate distractivă de a învăța noțiuni din cultura niponă prin intermediul artelor plastice, dezvoltând în același timp și creativitatea, simțul estetic și curiozitatea pentru cultura japoneză. Colega noastră, Raluca Dumitrescu, șef de secție la Laboratorul de Conservare și Restaurare, și-a descoperit pasiunea pentru origami acum 15 ani când a făcut mai multe cursuri profesionale de origami, din tainele cărora dorește să le împărtășească și celor mai mici vizitatori ai muzeului.

În anul 2023 s-au desfășurat următoarele ateliere de origami: *Crossul broșuțelor* (6 febr.); *Zborul cocorilor* (6 mart.); *Iepurașul de paște* (3 apr.); *Cuibul de păsărele* (8 mai); *Kimonouri pentru păpuși* (10 iul.); *Zmei care scuipă foc*; *Căsuța din hârtie* (25 sept.); *Caseta spaniolă* (8 noi.); *Ornamente de brad* (5 dec.)

E7.6.4.1 Programe de pedagogie muzeală pentru persoane cu dizabilități

- **Activități de pedagogie muzeală pentru tineri cu dizabilități**
Activități gratuite cu 6-10 tineri cu dizabilități de la Fundația Alpha Transilvana. S-au organizat următoarele ateliere: *Povestea mărțișorului*; *Comportament civilizat*; *Mâncăruri tradiționale din Transilvania*; *Poveste de iarnă*

E7.6.4.2. Program de pedagogie muzeală pentru liceeni

- **Laboratorul artistului**
„Laboratorul Artistului” își propune să fie un spațiu de întâlnire între tinerii creativi și profesioniștii din domeniu, oferindu-le oportunitatea de a descoperi tehnici și abordări noi în arta vizuală. Aceste explorări se desfășoară având ca punct de plecare patrimoniul excepțional al Palatului Culturii, care ne servește drept sursă de inspirație constantă.
Proiect realizat în parteneriat cu Asociația Atrium Musei.

- **Istoria se învață (și) la muzeu**

Începând din anul 2022, Muzeul Județean Mureș desfășoară un nou program de pedagogie muzeală dedicat elevilor de liceu. Tema activităților a fost convenită în prealabil cu partenerii săi educaționali.

Tematicile programului propus de muzeu este legată de expoziția *Mureșeni în tranșeele Marelui Război*. Războiul ca temă de cercetare este doar un „pretext”, sesiunile concentrându-se mai puțin asupra evenimentelor războiului și a bătăliilor propriu-zise, ci asupra experiențelor soldaților de pe front (de exemplu, elevii vor putea scrie o scrisoare de pe front) și parțial, asupra vieții de zi cu zi, din spatele frontului (de exemplu, rechizițiile).

Cei care au vizitat expoziția cunosc faptul că ea nu prezintă războiul în sine și nici nu glorifică în vreun fel ideea de război. Muzeul, ca instituție de cultură, condamnă în mod firesc orice agresiune și conflict, manifestându-și solidaritatea față de victimele războiului. În cadrul programului s-a desfășurat 4 activități

- **Întâmplări în Orașul întărit**

Scopul programului este acela de a spori cunoștințele elevilor în materie de istorie/istorie locală, dincolo de sala de clasă. Acțiunea are la bază expoziția permanentă *Orașul întărit*, deschisă de Muzeul Județean Mureș în 2023, și își propune să exploreze și să reflecteze asupra temelor abordate în cadrul acesteia. Au fost abordate trei teme majore, adaptate la programele școlare ale elevilor: testamente și obiceiuri succesoriale pentru elevii de clasa a X-a, gastronomie și bucătăria Renașterii transilvănene pentru elevii de clasa a XI-a și norme și încălcări ale legii pentru elevii de clasa a XII-a. Exemplele și situațiile sunt reale sau fictive, dar toate au legătură cu legile și obiceiurile din Transilvania și Târgu Mureș în secolele al

XVII-lea și al XVIII-lea. Acțiunea constă în trei sesiuni pentru fiecare clasă, dintre care primele două au ca scop pregătirea elevilor și dobândirea abilităților necesare pentru a interpreta jocul de situație în mod autentic. Prima ședință are loc în școală, în contextul unei ore de istorie, când elevii sunt familiarizați cu scopul și programul proiectului, și se alege subiectul jocului. Cea de-a doua întâlnire constă într-o vizită ghidată în expoziția *Orașul îngrădit*. Cea de-a treia sesiune va consta dintr-un joc de situație cu participarea activă a elevilor. La sfârșitul acestei sesiuni, va avea loc evaluarea celei de-a treia sesiuni și a întregii acțiuni. Pentru o pregătire cât mai amănunțită, pe lângă informațiile oferite în timpul vizitei ghidate și al lecției, elevilor li se vor pune la dispoziție și alte documente din acea perioadă.

E7.6.5. Activități de pedagogie muzeală (în afara programelor de pedagogie muzeală)

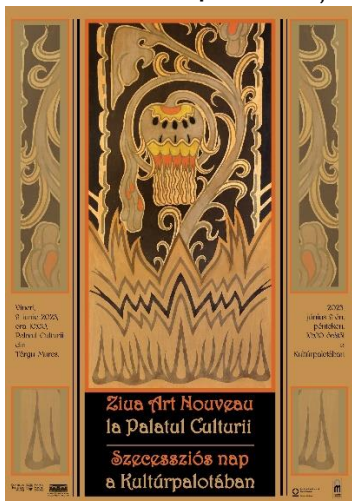
- ***Povestea firului de lână*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)
Ateliere de lucru în cadrul cărora elevii au avut posibilitatea de a mânui uneltele folosite în industria casnică textilă. În 2023 au fost organizate activități pentru 6 grupuri de elevi.
- ***Vase din suluri de lut*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)
Atelier la care micii olari au frământat, au format benzile din lut și au modelat vasele, tehnici asemănătoare cu cele ale vechilor olari care realizau aceste tipuri de vase. În 2023 s-au organizat activități pentru 6 grupuri de elevi.
- ***Fluierul fermecat. Instrumente muzicale în cultura populară*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)
Copiii pasionați de muzică au avut posibilitatea de a confecționa jucării muzicale din materiale naturale, în cadrul atelierului organizat la muzeu. Au participat la activități 4 grupuri de elevi.
- ***Pictură pe cufere de lemn*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)
În data de 30 mai, s-a organizat - în cadrul proiectului Erasmus + "C4 Short-Team Exchange of groups of pupils", realizat în parteneriat cu Școala Gimnazială "Friedrich Schiller"- atelierul de pedagogie muzeală *Pictură pe cufere de lemn cu motive tradiționale*, pentru un grup de elevi din Spania, clasele 6-8, însoțiți de dascălii lor.
- ***Rodele toamnei: La sfârșit de mălai*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)
La atelierul de lucru organizat în data de 12 octombrie au participat elevii clasei pregătitoare de la Gimnaziul Nicolae Bălcescu din Tg. Mureș.
- ***Podoabe populare*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)
La atelierul de lucru *Podoabe populare - ciucuri cu zurgălăi*, organizat în data de 26 octombrie au participat elevii clasei I de la Școala Gimnazială Tudor Vladimirescu din Tg. Mureș.
- ***Hai la joacă la muzeu!- mingi din rumeguș*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)
La atelierul organizat în data de 27 noiembrie copiii și-au confecționat mingi din rumeguș, s-au jucat cu ele și au vizitat expozițiile temporare.
- ***Ziua Națională a României la Muzeu*** (Secția de Etnografie și Artă Populară)
În data de 28 noiembrie s-a organizat evenimentul dedicat Zilei Naționale a României, la care au participat elevii clasei a II-a și a

VIII-a de la Școala Gimnazială Liviu Rebreanu, constând în participarea la un atelier de confecționat cocarde tricolore, vizitarea cu ghidaj de specialitate a expoziției *Mureșeni în tranșeele Marelui Război* și susținerea unui moment artistic de către elevi în spațiul expozițional dedicat Marii Uniri.

- **Art Nouveau for Kids**

Cu ocazia Zilei Mondiale Art Nouveau Secția de Artă din Palatul Culturii a invitat pe elevii din învățământul primar, în data de 9 iunie, să descopere bogăția limbajului decorativ al stilului Art Nouveau printr-o activitate de pedagogie muzeală - incursiune ghidată și un atelier aplicat în Palatul. Tema din acest an, recomandată de rețeaua europeană a orașelor cu un bogat patrimoniu Art Nouveau, a fost dedicată materialelor: sticlă, lemn, metal, piatră și altele. Obiectele, de la cele de întrebuințare cotidiană (mobilier, obiecte decorative, costume etc.) până la cele arhitecturale, relevă materialele din care sunt realizate și aduc în atenție texturi și tehnici de producție.

E7.7. COMUNICARE ȘI MARKETING MUZEAL

Pe toată durata perioadei de raportare de referință au fost susținute activitățile de promovare a instituției, a expozițiilor și acțiunilor culturale.

S-au realizat bannere pentru semnalarea expozițiilor permanente, precum și a celor mai importante expoziții temporare, la sediile muzeale. Expozițiile permanente, cele temporare, precum și acțiunile culturale de anvergură (Noaptea Muzeelor, Festivalul Roman de la Călugăreni) au fost semnalate prin bannere și meshuri amplasate în zonele cu trafic auto și pietonal cele mai intense (P-ța Teatrului, P-ța Victoriei, Zona Fortuna etc.). S-au editat clipuri video pentru evenimentele de anvergură ale instituției (Noaptea Muzeelor, Festivalul Roman), respectiv pentru expozițiile proprii ale MJM (Orașul întărit. Târgu-Mureș în secolul al XVII-lea etc.). S-a reînnoit pagina web a instituției, cu o structură mai accesibilă pentru vizitatori, accentul fiind pus pe imagine și pe informațiile relevante pentru vizitatori

Comunicare și promovare pe rețele sociale

- Evenimentele și activitățile organizate au fost comunicate intens pe pagina Facebook a instituției, care are peste 7000 de "prietenii virtuali".
- Cele mai importante programe și activități au fost mediatizate pe conturile Instagram și TikTok a MJM cu scopul de a ajunge mesajul muzeului și la adolescenți.

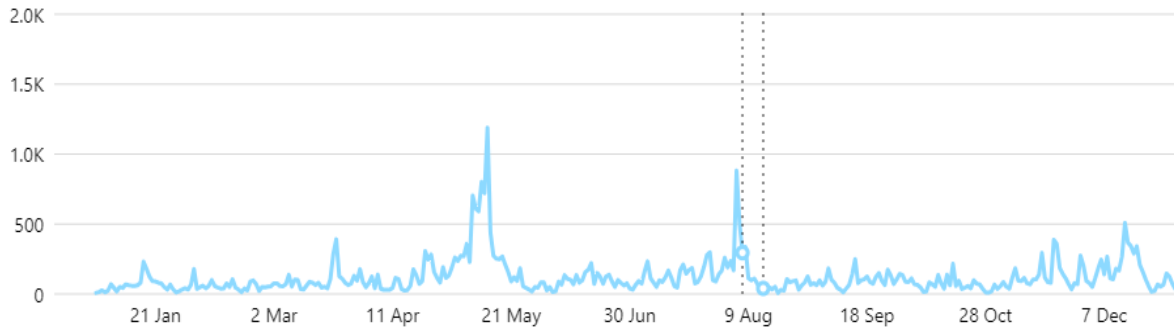
Facebook

- Total vizite în 2023 : 43918
- Valoarea medie a impactului postărilor a fost de 1.018
- Aprecieri și urmăriri noi: 324

Visits

Facebook visits ⓘ

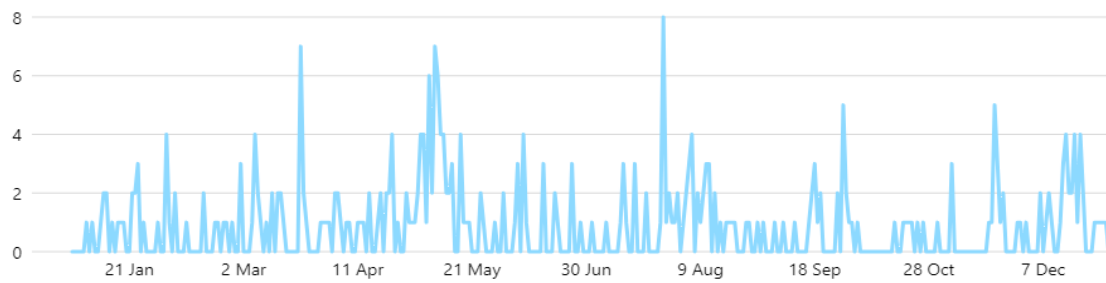
43,918 ↑ 138.2%

New likes and follows

Facebook Page new likes ⓘ

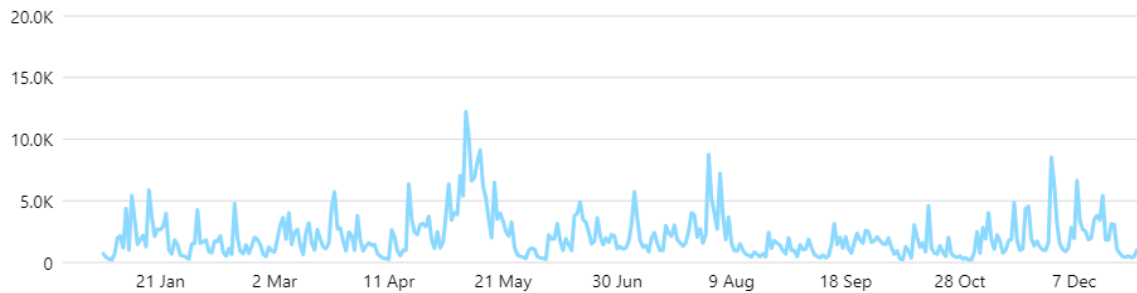
327 ↓ 45.4%

Reach

Facebook reach ⓘ

201,493 ↓ 13.4%

Comunicarea în mass-media

Muzeul întreține relații bune cu presa locală, regională și națională. Colectivul de specialiști ai instituției au acordat o serie de interviuri legate de diferite aspecte ale activității instituției.

Au fost emise în total **53 de comunicate de presă** pentru promovarea expozițiilor și al activităților și programelor organizate de muzeu.

În cazul expozițiilor permanente și a celor temporare de anvergură, precum și cu ocazia programelor importante derulate de muzeu s-au organizat **4 conferințe de presă**, respectiv s-au elaborat dosare/mape de presă.

Cei mai importanți parteneri media:

Presă scrisă: Agerpres, Zi-de-Zi, Cuvântul Liber, Népújság, Maszol

Posturi radio: Radio Tg. Mureș, Marosvásárhelyi Rádió, Radio GaGa, Erdély FM

Posturi TV: TVR (Cultural), TVR-Tg. Mures, Erdély TV, City Tv, Antena 1
Pentru datele detaliate ale activității de promovare și comunicare a se vedea **ANEXA 3**.

E7.8. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

E7.8.1. Cursuri, workshopuri, sesiuni de perfecționare organizate în țară sau în străinătate

- ANDRÁS Tihamér
 1. Participare la Modulul de ateliere - *Relația dintre arhitectură și componentele artistice, la monumente*, organizat de Art Conservation Support în perioada martie-iunie 2023
 2. Participare la ediția a XXIII-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 09-13 octombrie 2023.
- Raluca DUMITRESCU
 1. Participare la a VIII-a ediție a *Seminarului ASTRA Multicultural. Patrimoniu cultural. Valori. Perspective naționale și internaționale*, organizată la Sibiu, Complexul Național Muzeal ASTRA, 13-16 iulie 2023.
 2. Participare la ediția a XXIII-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 09-13 octombrie 2023.
 3. Participare la *Workshopul de restaurare lemn policrom*, organizat de Muzeul Secuiesc al Ciucului, Miercurea Ciuc, în perioada 20-24 noiembrie 2023.
- GYARMATI Mátyás
 1. Participare la ediția a XXIII-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 09-13 octombrie 2023.
- NEMES Erika
 1. Participare prin obținerea unei burse la programul de pregătire în domeniul muzeal *Múzeum Határok nélkül (Muzeu fără hotare)* organizat de Országgyűlési Múzeum (Muzeul Parlamentar) între 17-30.09.2023, la Budapesta, la Centrul Muzeal Național de Conservare și Depozitare.
 2. Participare la ediția a XXIII-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 09-13 octombrie 2023.
 3. Participare la *Workshopul de restaurare lemn policrom*, organizat de Muzeul Secuiesc al Ciucului, Miercurea Ciuc, în perioada 20-24 noiembrie 2023.

- Călin POP
1. Participare la ediția a XXIII-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 09-13 octombrie 2023.
- TATAI Orsolya
Participare la cursul *Researcher Connect*, organizat de Consiliul Britanic din România (British Council Romania) în domeniul cercetării, în perioada 13-23 noiembrie 2023. Tematica cursului: dezvoltarea unor abilități de comunicare pentru contextele academice internaționale și multiculturale, cu scopul de a îmbunătăți oportunitățile internaționale ale cercetătorilor.
- VERES Zsuzsanna
Participare la un stagiu de formare profesională în cadrul instituției OMRRK (Centrul Național de Restaurare și Depozitare) la Budapesta, Ungaria.

E7.8.2. Burse

- Berecki Sándor
Bursa de cercetare *Bolyai János* a Academiei Maghiare de Științe de la Budapesta cu proiectul *The Celtic Cemetery in Fântânele, Romania. Late Iron Age Connections in the Carpathian Basin*. Proiectul are scopul de a prelucra și publica situl arheologic din a doua epocă a fierului de la Fântânele - Dâmbul Popii, jud. Bistrița-Năsăud.
- REZI Botond
Bursa de cercetare Bolyai János al Academiei Maghiare de Științe de la Budapesta cu proiectul *Késő bronzkori erdélyi kincsleletek újraértelmezése Kárpát-medencei kontextusban [Reevaluarea depozitelor de metal transilvănene din Epoca Bronzului Târziu în contextul Bazinului Carpatic]*. Proiectul are ca obiectiv evaluarea mai multor depozite de bronzuri din spațiul transilvan, folosind pe lângă tradiționalele abordări clasice tipo-cronologice și metode interdisciplinare și statistice. Rezultatele vor fi integrate într-un context mai larg, profitând de noile publicații din zona Bazinului Carpatic.
- SÁRÁNDI Tamás
Bursă de cercetare *Domus Hungarica* al Academiei Maghiare de Științe pentru cercetare de arhive, în perioada mai-iunie 2023.

RAPORT DE ANALIZĂ
La data de 31.12.2023

CAP.I. ANALIZA VENITURILOR

Din analiza bugetului de venituri și cheltuieli pentru **trimestrul IV. 2023** rezultă un nivel total de venituri de:

VENITURI

	Plan - lei Buget trim.I+II.III+IV 2023	Realizat - lei
Sold inceputul anului	0	0
Venituri proprii	1.450.000	1.420.244
Alte transferuri voluntare, altele decât subvențiile, din care	2.899.000	2.814.173
- Vărsăminte din SF pentru finanțarea SD a bugetului local	-2.715.000	
- Vărsăminte din secțiunea de funcționare	2.715.000	
- Alte transferuri voluntare (fonduri proiecte Ungaria)	2.899.000	
Transferuri din care	13.898.000	
• Secțiunea funcționare	11.398.000	11.385.430
• Secțiunea dezvoltare	2.500.000	1.630.834
TOTAL venituri din care:	18.247.000	17.250.681
• Secțiunea functionare	12.848.000	12.805.674
• Secțiunea dezvoltare	2.500.000	1.630.834
• Transferuri voluntare (fonduri proiecte Ungaria) SF	184.000	2.814.173
• Transferuri voluntare (fonduri proiecte Ungaria) SD	2.715.000	

Plăți efectuate la 31.12.2023 din care:	18.247.000	14.436.508
• Cheltuieli curente	13.032.000	12.805.674
• Cheltuieli dezvoltare	5.215.000	1.630.834
Sold la sfârșitul trimestrului IV 2023, din care:		2.814.173
- Sold Secțiunea funcționare		0
- Sold Secțiunea dezvoltare (fonduri proiecte Ungaria)		2.814.173

Veniturile proprii de 1.420.244 lei reprezintă 11,10% din totalul cheltuielilor de functionare și au fost realizate din următoarele surse:

Nr.crt.	Sursa de venituri	Valoarea - lei
1.	Vânzarea biletelor de intrare	259.855
2.	Bilete Noaptea muzeelor	41.715
3.	Vânzarea publicațiilor, ilustratelor	22.731
4.	Desc. sarcină arh., diagnostic arheologic	783.657
5.	Proiect cercetare arheologică Ministerul Culturii	25.000
6.	Închirieri Săli Palatul Culturii, tichete loc	209.551
7.	Închirieri Săli Cetate	1.200
8.	Închirieri spații Palatul Culturii	915
9.	Taxă ateliere ed. muzeală	61.130
10.	Taxă foto, taxa ghidaj	1.390
11.	Lucrări restaurare	500
12.	Alte venituri (mat. prom., deșeuri fier)	0
13.	Referate de specialitate	12.600
	Total :	1.420.244

CAP.II. ANALIZA CHELTUIELILOR DE FUNCTIONARE

Nivelul total al cheltuielilor a fost de:

-Plan **11.848.000 lei**

-Realizat **12.805.674 lei**

Cheltuielile se compun din:

1. CHELTUIELI DE PERSONAL

- plan	8.197.000 lei
- realizat	8.177.899 lei
- nr. posturi aprobate	110 persoane
- nr. posturi ocupate	106 persoane

- cheltuielile de personal reprezintă 63,86 % din totalul cheltuielilor curente.

Din cheltuielile de personal au fost suportate cheltuielile legate de salarii, sporuri, cheltuieli de deplasare și contribuțiile la bugetul statului pentru lunile decembrie 2022, ianuarie 2023 - noiembrie 2023, cheltuieli legate de deplasările în interes de serviciu a specialiștilor, pentru îndeplinirea atribuțiilor stabilite prin fișa postului, indemnizații doctorat, CFP, indemnizațiile de hrană, spor condiții de muncă, vouchere de vacanță 2023.

2. CHELTUIELI MATERIALE

- plan	4.675.000 lei din care 184.000 lei fonduri proiecte Ungaria
- realizat	4.477.796 lei

- cheltuielile materiale reprezintă 34,97 % din totalul cheltuielilor curente.

Situația pe articole se prezintă astfel:

Articol bugetar	Plan	Realizat	%
20.01	1.282.000	1.176.303	9,19
• 20.01.01	9.000	8.660	
• 20.01.02	40.000	39.184	
• 20.01.03	930.000	843.064	
• 20.01.04	19.000	17.695	
• 20.01.05	59.000	58.992	
• 20.01.06	17.000	15.129	
• 20.01.08	75.000	69.589	

• 20.01.09	69.000	66.464	
• 20.01.30	64.000	57.526	
20.02	560.000	557.529	4,35
20.05	100.000	99.998	0,78
20.05.30	100.000	99.998	
20.06	12.000	10.929	0,09
20.06.01	7.000	6.520	
20.06.02	5.000	4.409	
20.11	4.000	3.845	0,03
20.12	10.000	9.450	0,07
20.13	7.000	6.150	0,05
20.14	8.000	7.822	0,06
20.30	2.692.000	2.620.344	20,46
20.30.01	28.000	27.999	
20.30.30	2.664.000	2.592.345	
85.01.01	0	-14.574	-0,11
TOTAL	4.675.000	4.477.796	34,97

3. ALTE CHELTUIELI

- plan **160.000 lei**
- realizat **149.979 lei**

Cheltuielile reprezintă 1,17% din totalul cheltuielilor curente.

Situația pe articole se prezintă astfel:

Articol bugetar	Plan	Realizat	%
59.40	160.000	149.979	1,17

Ct. 85.01.01 - -14.574 lei - Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent (concedii medicale suportate din FNUSSS).

Menționăm că activitatea instituției noastre se desfășoară în locații diferite, după cum urmează:

- Muzeul de științele naturii - strada Horea nr. 24 (3 clădiri)
- Muzeul de etnografie și artă populară - P-ța Trandafirilor nr. 11
- Muzeul de artă - strada Enescu nr. 2
- Muzeul de istorie (expoziții) - strada Enescu nr. 2
- Administrația Palatului Culturii - strada Enescu nr. 2

- Clădirea din strada Mărăști nr. 8, unde funcționează depozitele secției de istorie, arheologie, biblioteca instituției, direcțiunea, administrația, arhiva, birouri și laboratoare de conservare-restaurare
- Clădirea din strada Avram Iancu nr. 2, clădire în curs de reparații și amenajare
- Castelul Rákóczi-Bornemisza din Gurghiu
- Spațiu expozițional Time Box Călugăreni
- 2 case țărănești Călugăreni
- Castel Ugron Zau de Câmpie (până la data de 21.09.2023 aflat în administrarea Muzeului Județean Mureș , când prin, **HOTĂRÂREA CJM NR.161** din 21 septembrie 2023 se revocă dreptul de administrare asupra imobilului)
- Imobil - Casa memorială Petőfi Sándor din com. Albesti
- Teren comuna Râciu, pentru construire casă în memoria Gheorghe Șincai

Fondurile utilizate la cheltuieli materiale au fost folosite pentru acoperirea cheltuielilor cu încălzirea și energia electrică, consumul de apă potabilă, canal menajer, apă meteorică pentru clădirile instituției, cheltuielilor cu carburanții și lubrifianții pentru cele cinci autoturisme ale instituției, achiziționarea de piese de schimb pentru cele șase autoturisme ale instituției, acoperirea cheltuielilor legate de cheltuielile telefonice fixe (10 posturi telefonice), cheltuieli telefonie mobilă, cheltuieli pentru internet, radio, TV, cheltuieli poștale legate de expedierea adreselor oficiale, a coletelor poștale pentru schimb cărți specialitate, acoperirea cheltuielilor legate de procurarea de materiale pentru laboratoarele de restaurare-conservare din cadrul instituției în vederea conservării-restaurării obiectelor muzeale din patrimoniul instituției. Totodată au fost folosite fonduri pentru procurarea de materiale funcționale pentru calculatoarele, imprimantele, xeroxurile instituției (5 buc), acoperirea cheltuielilor legate de asigurarea RCA, CASCO, întreținere clădiri

-fonduri necesare pentru cărți de specialitate pentru biblioteca instituției, pregătirea profesională a specialiștilor, realizarea acțiunilor culturale planificate pentru anul 2023 pentru cele șapte secții ale instituției, promovarea acțiunilor culturale, etc.

-reparații curente cf. listei din Anexa 2.

4. CHELTUIELI DE CAPITAL

Plan	5.215.000 lei , din care 2.500.000 lei subventii
Secțiunea	Dezvoltare și 2.715.000 lei Alte venituri voluntare (fonduri proiecte Ungaria)
Realizat	1.630.834 lei

Fondurile de la acest capitol au fost utilizate cf. planului de investiții aprobat, vezi Anexa 2.

DIRECTOR,
Ötvös Koppány Bulcsú

CONTABIL ȘEF,
Mihalte Marcela

ANEXA 2

REPARAȚII CURENTE REALIZATE ÎN 2023 CF. PLANULUI ANNUAL

Nr. crt.	Denumirea lucrării	Program 2023	REALIZAT
			01.01.2023 - 31.12.2023
0	2	3	4
	Muzeul Județean MUREȘ	560.000	557.529
1	Reparații sediu administrativ spații interioare	15.000	14.954
2	Întreținere sisteme de curenți slabi, înlocuiri componente defecte	59.000	58.999
3	Revizii instalații de încălzire, înlocuire componente defecte	21.000	20.999
4	Întreținere Pavilioane Time Box	15.000	14.998
5	Renovarea cabina portarilor	20.000	19.237
6	Renovare sală de repetitii Tiberius	10.000	9.650
7	Rașchetat și lăcuire scena din sala mare, sala mică	10.000	9.996
8	Schimbare mocheta în Sala mare, culoare Sala mare și vestiare	10.000	9.883
9	Zugrăvire Sala de cor	15.000	14.801
10	Repararea și modernizarea spațiilor expoziționale aparținând Secției de Artă, din Palatul Culturii, aripa stângă și dreaptă, etaj II: înlocuirea mochetei existente cu parchet din lemn și reamenajarea spațiului expozițional	120.000	119.576
11	Reparații pardoseli de sticlă la Bibliotecă în depozite și zugrăvire	265.000	264.436

INVESTIȚII REALIZATE ÎN 2023 CF. PLANULUI ANUAL

Nr. crt.	Denumirea obiectivului de investiție	Program 2023	Realizat 01-12. 2023
0	1	2	3
	MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ total, din care:	5.215.000	1.630.834
	Sediul Administrativ	462000	336.754
1	Analiză risc la securitate fizică	6000	3.000
2	DALI Renovare energetică a clădirii administrative a Muz. Jud. Mureș	237000	227.778
3	Calculatoare / laptop 11 buc.	55000	54.978
4	Mobilier secretariat, sală ședințe, birou director etapa II inclusiv frigider	40000	34.498
5	Proiect instalație apă	5000	4.500
6	Reevaluare clădiri și terenuri	12000	12.000
7	Rebranding vizual al Muzeului Județean Mureș	99000	0
8	Site Marisia	8000	0
	Secția Etnografie	319000	253.517
9	Lucrări de reabilitare și amenajare dep. patrimoniu et: pivniță/dep. mat, pivniță/depozit lemn, hol intrare, scări, grilaj met; (contin. lucr.)	185000	119.875
10	Reamenajare expoziție etnografică Târguri	120000	119.644
11	Infotouch (1 buc)	5000	4.998
12	Obiectiv aparat foto profesional DSLR	9000	9.000
	Centrul de Cercetare al Limesului Roman	84000	13.271
13	Reamenajarea expozițiilor Time Box	70000	0
14	Achiziție microscop	10000	9.272
15	Achiziție GPS de mână	4000	3.999
	Administrația Palatului Culturii	287000	217.782
16	Sistem de sonorizare, incinta acustică pasivă 4 buc	10000	9.730
17	Reflector set	7000	6.960
18	Amenajare magazin de suveniruri	40000	0
19	Marcaje si indicatoare tactile pt nevăzători	5000	0
20	Sisteme de securitate si antiefracție	40000	38.067
21	Sisteme de detectare incendiu	135000	124.945
22	Expertiză tehnică investigare fisuri	10000	0
23	Renovare perete sala mare balcon III, reparat conductă	40000	38.080
	Secția de Arheologie	200000	71.403

24	Aparat foto Canon DSLR	5000	4.999
25	GPS	45000	44.982
26	Recompensă detectoriști	100000	21.422
27	Evaluare și clasare bunuri de patrimoniu	50000	0
	Secția de Științele Naturii	90000	79.049
28	Amenajarea spațiului verde din curtea instituției, neinclus în proiectul „Reabilitarea Muzeului de Științele Naturii din Târgu Mureș”	80000	79.049
29	Microscop stereoscopic trino, cu zoom minim 7.5x-50x	7000	0
30	Echipamente de laborator pentru prepararea probelor paleontologice (piese de mobilier metalice)	3000	0
	Secția de Istorie	558000	298.984
31	Aparat foto	3000	0
32	Vitrine	30000	29.996
33	Amenajare expoziție de bază, cetate, parter etapa II	180000	179.801
34	Design de interior expoziție etaj de bază	100000	0
35	Amenajare expoziție “Bernády György” Palatul Culturii	245000	89.187
	Laborator conservare restaurare	9000	8.899
36	Cuva metalica spalare ceramica	0	0
37	Aparat foto 1 buc.	6000	5.999
38	Imprimanta color	3000	2.900
	Castel Gurghiu Rákóczi-Bornemissza	217000	195.339
39	Amenajare punct pază, renovare portă acces și gard	187000	186.176
40	Cabina de paza	10000	9.163
41	Reabilitare acoperis, înlocuire elemente compromise	20000	
	Castel Zau de Câmpie Ugron	0	0
42	Reabilitare acoperiș, înlocuire elemente compromise	0	0
	Casă în memoria Gheorghe Șincai la Râciu	360000	117.071
43	SF Casă în memoria Gheorghe Șincai	48000	47.719
44	PT și DTAC Casă în memoria Gheorghe Șincai (inclusiv taxe și avize)	62000	59.143
45	Execuție lucrări Casă în memoria Gheorghe Șincai	250000	10.209
	Ansamblu în memoria Petőfi Sándor la Albesti	2629000	38.765
46	DALI Ansamblu în memoria Petőfi Sándor	265000	38.765
47	PT și DTAC Ansamblu în memoria Petőfi Sándor	38000	0

48	Execuție lucrări Ansamblu în memoria Petőfi Sándor	1413000	0
49	Amenajare expoziție în memoria Petőfi Sándor	913000	0

ANEXA 3.

Dosar de presă și apariții media în 2021- sept. 2023

Comunicate de presă:

În 2023 au fost emise 53 de comunicate de presă:

06.01.2023	Vernisajul expoziției CU FLUIER, TOBĂ ȘI DIDGERIDOO... Kiállításmegnyitó: SÍPPAL, DOBBAL, DIDZSERIDUVAL...
12.01.2023	Programul evenimentelor muzeale din perioada 15-22 ianuarie 2023, Târgu Mureș Múzeumi rendezvények 2023. január 15-22., Marosvásárhely
23.01.2023	Concert în expoziție: Tűzvarázs Tűzvarázs - koncert a kiállításban
01.02.2023	Campania de colectare obiecte „Unde este paharul lui Bernády?” se prelungește și în luna februarie Hol van Bernády pohara? című kampányunk februárban is folytatódik
02.02.2023	INTERFERENȚE CULTURALE LA JOIA MUZEALĂ #3
02.02.2023	Origami cu Raluca Dumitrescu: Ateliere creative la Muzeul Județean Mureș Origami Raluca Dumitrescuval: Kézműves műhelyek a Maros Megyei Múzeumban
05.02.2023	[Muzeul Județean Mureș] Roata timpului [Maros Megyei Múzeum] Farsangi esztendő kereke
08.02.2023	Programul evenimentelor speciale din expoziția „Cu fluier, tobă și didgeridoo...” A Síppal, dobbal, didzseriduval... című kiállításához kapcsolódó rendezvénysorozat legközelebbi eseményei
16.02.2023	Intervenție performativă în expoziție la Joia muzeală #5 Performansz a kiállításban a Csütörtök a múzeumban #5-ön
23.02.2023	Ghidaj în expoziția Pittner Olivér, Palatul Culturii din Târgu Mureș - etajul II, 28 februarie 2023 Tárlatvezetés a Pittner Olivér kiállításban, Kultúrpalota - második emelet, 2023. február 28.
23.02.2023	CASTRVM NOVIS: Proiecție de film și Q&A 16 martie, ora 18.00, Sala Multimedia CASTRVM NOVIS: rendkívüli filmvetítés és beszélgetés

07.03.2023	A 27-a ediție a Festivalul Filmului Francez, 23-26 martie 2023, Târgu Mureș A Francia Filmek Fesztiváljának 27. kiadása, 2023. március 23-26., Marosvásárhely
08.03.2023	Noaptea Muzeelor, 13 mai 2023, ediția XVII, Târgu Mureș Múzeumok Éjszakája, 2023. május 13., XVII. kiadás, Marosvásárhely
10.03.2023	[Invitație] Vernisajul expoziției permanente ORAȘUL ÎNTĂRIT [Meghívó] Kiállításmegnyitó A KULCSOS VÁROS - állandó kiállítás
13.03.2023	Expoziția „Mineralia” la Târgu Mureș, ediția de primăvară, 23-26 martie 2023 Mineralia Marosvásárhelyen, tavaszi kiadás, 2023. március 23-26.
15.03.2023	Invitație la premiera filmului Hadik la Târgu Mureș Meghívó a Hadik című film marosvásárhelyi bemutatójára
20.03.2023	Roata timpului, Secția de Etnografie și Artă Populară Esztendő kereke, Néprajzi és Népművészeti Osztály, Marosvásárhely
23.03.2023	[Muzeul Județean Mureș] Seara colecționarilor de artă, Palatul Culturii din Târgu Mureș, 30 martie 2023 [Maros Megyei Múzeum] Műgyűjtők estje, Marosvásárhely, Kultúrpalota, 2023. március 30.
29.03.2023	[Muzeul Județean Mureș] Invitație la vernisajul expoziției „Nuanțe ale naturii”, 4 aprilie - Târgu Mureș
06.04.2023	[Muzeul Județean Mureș] Invitație la premiera filmului „Șase săptămâni” [Maros Megyei Múzeum] Meghívó a Hat hét című film marosvásárhelyi bemutatójára
06.04.2023	Paște fericit! Áldott húsvéti ünnepeket!
06.04.2023	BarabásiLAB: Tipare ascunse BARABÁSI LAB: REJTETT MINTÁZATOK
13.04.2023	Eveniment special: Lut · Vas · Ciob Agyag · Edény · Cseréptöredék Műemlékvédelmi Világnap
14.04.2023	ZIUA MONUMENTELOR ISTORICE LA TÂRGU MUREȘ IV: ORAȘUL LUI BERNÁDY

23.04.2023	Meghívó: PITTNER OLIVÉR (1911-1971)_kuratori tárlatvezetésére és katalógusának bemutatójára
30.04.2023	Vernisaj „Epoci, elite și arme” „Korok, elitek és fegyverek” kiállítás megnyitó
03/04.05.2023	Invitație: CAPODOPERE. DE LA ANDREESCU LA GHENIE. COLECȚIE PARTICULARĂ REMEKMŰVEK. ANDREESCUȚOL GHENIEIG. MAGÁNGYŰJTEMÉNY
16.05.2023	NOAPTEA MUZEELOR 2023 ÎN CIFRE A MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA 2023 SZÁMOKBAN
06.06.2023	Invitație la Conferința „Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural” - ediția XVII - 7-9 iunie 2023, Târgu Mureș “A kulturális örökség kutatásának, megőrzésének és hasznosításának legújabb kérdései” XVIII. konferencia - 2023. június 7-9.
06.06.2023	Art Nouveau for Kids // 9 iunie 2023, ora 10.00 // Palatul Culturii, Tg Mureș
10.06.2023	Ziua Europeană a Arheologiei // LA DATORIE // 17 iunie 2023 Európai Régészeti Napja // KATONADOLOG // 2023. június 17.
13.06.2023	Ghidaj special în expoziția BarabásiLab: Tipare ascunse cu fizicianul Mátyás László Rendkívüli tárlatvezetés Mátyás László fizikussal a BarabásiLab: Rejtett mintázatok kiállításban
20.06.2023	Invitație la vernisaj ZESTREA BĂNĂȚENILOR Expoziție etnografică la Târgu Mureș 22 iunie 2023
21.06.2023	Iulie este luna educației muzeale la Târgu-Mureș Vacanța la Muzeu 2023 Július a múzeumpedagógiai tevékenységek hónapja Marosvásárhelyen: Vakáció a múzeumban #2023
23.06.2023	Rendkívüli tárlatvezetés Bálint Ákos mérnökkel a BarabásiLab: Rejtett mintázatok kiállításban
18.07.2023	Apel artiști @ IATĂ! - Expoziție Pop-Up de benzi desenate la Vâltoarea Mureșeană 2023 Nézd! - Képregényben a múzeumi kiállítások
18.07.2023	[Maros Megyei Múzeum] Különleges tárlatvezetés a BarabásiLAB kiállításban, Veress Gábor-Hunor szobrászművésszel
21.07.2023	Matiné a "Rejtett mintázatok" című kiállításon Barabási Albert László vezetésével

26.07.2023	Lansare de catalog la Muzeul Județean Mureș: Portul bănățean. Fast și somptuoziat
01.08.2023	PROGRAMUL Festivalului XIR (Roman, Renaștere, Rural) de la Călugăreni PROGRAM 11R (Római, Reneszánsz, Rurális) Fesztivál
29.08.2023	Noaptea la Castel, 2 septembrie 2023 // Noaptea Muzeelor la Sate (Mureș) ÉJSZAKA A KASTÉLYBAN, 2023. szeptember 2. // Múzeumok Éjszakája a Falvakban - Maros megye
08.09.2023	Muzeul Județean Mureș anunță Joia Muzeală #14 Jazz and Poetry
13.09.2023	Zilele Europene ale Patrimoniului 2023 la Muzeu Európai Örökség Napok 2023 a Maros Megyei Múzeumban
17.09.2023	Vernisaj_Ion Vlasiu. Stihiile războiului. Recuperarea unei capodopere Ion Vlasiu. A háború szellemei. Egy remekmű megmentése
19.09.2023	Csütörtök a Múzeumban #15: Tematikus tárlatvezetés a múzeum igazgatóval
20.09.2023	Invitație la atelier: Căsuța din pădure Origami cu Raluca Dumitrescu
20.10.2023	[Muzeul Județean Mureș] Ediția de toamnă a Expoziție MINERALIA la Târgu Mureș, 20-22 octombrie 2023, Târgu Mureș [Maros Megyei Múzeum] A MINERALIA őszi kiadása Marosvásárhelyen, 2023. október 20-22.
13.11.2023	[Vernisaj] GEPIDAE. Valea Mureșului în epoca migrațiilor timpurii [Megnyitó] GEPIDAE. A Maros völgye a kora népvándorláskorban
15.11.2023	Muzeul Județean Mureș găzduiește din 20 noiembrie 2023 expoziția Muzeului Național de Artă al României: Pallady. Jurnal intim A Maros Megyei Múzeum 2023. november 20-tól ad otthont a Román Nemzeti Művészeti Múzeum Pallady. Intim napló című kiállításának.
07.12.2023	EXPOZIȚIE DE PALEONTOLOGIE LA TÂRGU MUREȘ: PEȘTI DIN VECHIMEA TIMPURILOR GEOLOGICE ŐSLÉNYTANI KIÁLLÍTÁS: HALAK AZ ŐSI FÖLDTÖRTÉNETI IDŐKBŐL
13.12.2023	[Invitație] Redeschiderea expoziției de bază a Secției de Științele Naturii din Târgu Mureș [Meghívó] A Természettudományi Osztály állandó kiállításának újraindítása

16.12.2023	Costumul popular. Colecția Beatrice Budea Népvisélet. Budea Beatrice gyűjteménye
20.12.2023	Crăciun fericit Karácsonyi üdvözlét Christmas Greetings

Apariții în media scrisă tipărită:

Zi de zi		
09.01.2023	Cu fluier, cu tobă și didgeridoo	12.
16.01.2023	Evenimente dedicate culturii la Muzeul Județean Mureș	12.
17.01.2023	Ce este cultura?	10.
18.01.2023	Săptămâna despre cultură, la Muzeu	12.
19.01.2023	Cu fluier, cu tobă și didgeridoo. În atelierul de restaurare, cu studenți	6.12.
25.01.2023	Concert expoziție. Sala Oglinzilor, închisă	7.
02.02.2023	Unde este paharul lui Bernády	2.
03.02.2023	Interpret Europe Interferențe culturale la Muzeu	2.
06.02.2023	Ateliere creative Origami pentru pici	8.
07.02.2023	Atelier de origami, la Muzeu	2.
09.02.2023	Concert în expoziție. Concert Trei parale	3.4.
10.02.2023	Roata timpului	2.
14.02.2023	Investiții și buget pentru instituțiile culturale	2.
20.02.2023	Tigrul la Palatul Culturii. Muzeu renovat	2.5.
01.03.2022	Ghidaj în expoziția Pittner Olivér	6.
06.03.2023	Noutăți despre Noaptea Muzeelor. Castrum Novis, la Muzeu	6.7.
10.03.2023	Activități la muzeu. Festival de film	2.
14.03.2023	Mineralia revine	3.
15.03.2022	O nouă expoziție: Orașul întărit	3.
21.03.2023	Parcul arheologic de la Călugăreni, extins	8.
24.03.2023	Seară a colecționarilor	4.
30.03.2023	“Nuanțe ale naturii”, la Muzeu	1.,4.
06.04.2023	Nuanțele naturii, la Muzeul de Etnografie	5.
07.04.2023	“Șase săptămâni” premieră la Tg- Mureș	6.
12.04.2023	BarabásiLAB: Tipare ascunse, la Muzeu	4.
19.04.2023	Descoperire importantă la Palatul Culturii	3.
20.04.2023	Orașul lui Bernády	6.
21.04.2022	“Lut-Vas-Ciob”, la Călugăreni	8.
24.04.2023	Orașul “nevăzut” al lui Bernády	8.
03.05.2023	Incursiune în lumea armelor	7.
09.05.2023	Capodopere la Muzeul Județean Mureș	6.
10.05.2023	Cea mai bogată Noapte a Muzeelor. Atelier foto	3.11.
11.05.2023	Lumea după dinozauri	7.

15.05.2023	Regal de activități la Noaptea Muzeelor	1-4
16.05.2023	Capodopere, la Palatul Culturii Expoziție despre “Epoci, elite și arme”	2.
19.05.2023	Sub semnul lui Marte	3.
22.05.2023	Podoabe bărbătești impresionante la Muzeul Județean Mureș	12.
07.06.2023	Conferință științifică	8.
09.06.2023	Ziua Art Nouveau la Palatul Culturii	9.
12.06.2023	Palatul Culturii, pe înțelesul copiilor	8.
16.06.2023	Ghidaj special	7.
19.06.2023	Zilele Târgumureșene la Muzeu	10.
20.06.2023	Zestres băănătenilor	11.
26.06.2023	Costume fastuoase de Ziua lei	12.
28.06.2023	Cetățean de onoare	2.
04.07.2023	Pedagogie muzeală	11.
05.07.2023	Istoricul mureșenilor participanți la Marele Război	3.
06.07.2023	Despre tainele voluntariatului cu Liliana Lirca	7.
10.07.2023	Cetatea Păgânilor din Șincai cercetată de arheologi Pregătiri pentru instalarea unei fântâni arteziene în Cetate	6.9.
12.07.2023	În spatele exponatelor: secretele lăzilor de tip casone de la 1700	7.
13.07.2023	Peste 50 de ediții Mineralia la Târgu Mureș	8.
14.07.2023	O nouă ediție “Mineralia”, expoziție de pietre, cristale și bijuterii	6.
17.07.2023	Dinozauri la Muzeu	6.
20.07.2023	Expoziție de benzi desenate Credințele populare despre Sf. Ilie, stăpânul fulgerelor și trăsnetelor	5. 9.
24.07.2023	Fațada Palatului Culturii finalizată	3.
28.07.2023	Portul băănățean, expus la Muzeul Județean	9.
29.07.2023	Ateliere de origami	9.
31.07.2023	Vernisaj, azi	12.
02.08.2023	Festivalul Roman revine la Călugăreni Mai aproape de a deveni sit UNESCO Taxe și tarife pentru Palatul Culturii	5. 9. 11.
03.08.2023	Portul băănățean, expus la Târgu Mureș	9.
04.08.2023	Origami la Muez	5.
07.08.2023	Ateliere meșteșugărești la Festivalul Roman	10.
09.08.2023	Provincia Dacia cucerită de romani, la Călugăreni	4.
10.08.2023	Cum își vopseau romanii hainele	10.
24.08.2023	Reabilitarea Palatului Culturii continua	9.

01.09.2023	Noaptea Muzeelor, la Gurghiu	4.
06.09.2023	Brăţară romană găsită în Cetatea Târgu Mureş Expoziţie prelungită	3. 7.
15.09.2023	Eveniment cultural Colocviu internaţional	3. 11.
18.09.2023	Colocviu la Muzeu Eveniment dedicat lui Ion Vlasiu la Palatul Culturii	2. 12.
20.09.2023	Pedagogie muzeală Stihiile războiului, la Galeria Art Nouveau	10.
25.09.2023.	Atelier de origami	2.
02.10.2023	Vrem ca oamenii să înţeleagă arta	11.
05.10.2023	Vernisaj de pictură Ghidaj special cu dr. Madaras Sándor	2.
19.10.2023	Conferinţă antropologică	5.
20.10.2023	Sediul Muzeului Judeţean, reabilitat termic	2.
23.10.2023	Mii de pietre la ediţia de toamnă a expoziţiei Mineralia	8.
14.11.2023	Program reluat Expoziţie nouă	8.
4.12.2023	Scumpă Țară Românească, la Muzeu	7.
7.12.2023	Se redeschide Muzeul de Științele Naturii la Târgu Mureş	8.
8.12.2023	Pești preistorici, la Muzeul Judeţean Mureş	3.
11.12.2023	Comoară muzeală	7.
Népújság		
2023.01.06.	Hol van Bernády pohara? - tárggyűjtési kampány	7.
2023.01.19.	Koncepcióváltás	1., 9.
2023.01.20.	Három közintézményt korszerűsítene Zenél a Palota	2. 7.
2023.01.27.	Népek hangszerei - vándorkiállítás a várban	7.
2023.02.03.	Népek hangszerei - vándorkiállítás a várban Hol van Bernády pohara? - folytatódik a gyűjtés	7.
2023.02.10.	Farsangi esztendő kereké Csütörtök a múzeumban	2. 7.
2023.02.24.	Castrum novis: rendkívüli filmvetítés és beszélgetés Tárlatvezetés a Pittner Olivér-kiállításon	2.
2023.03.03.	Castrum novis - filmvetítés és beszélgetés	2.
2023.03.10	Castrum novis filmvetítés és beszélgetés	7.
2023.03.16.	Ásvány- és ékszerkiállítás	2.
2023.03.17.	A kulcsos város - kiállításmegnyitó	7.

	Boszorkányokról, céhekről, gysztronómiáról	17.
2023.03.24.	Esztendő kereke Ásvány- és ékszerkiállítás A kulcsos város	2. 7. 7.
2023.03.31.	Esztendő kereke - húsvéti gyerekfoglalkozás Árnyalatok a néprajzi múzeumban	2. 7.
2023.04.07.	Hat hét Árnyalatok a néprajzi múzeumban	2. 7.
2023.04.13.	Hat hét Árnyalatok a néprajzi múzeumban	7.
2023.04.21.	Rejtett mintázatok Bernády városa - műemléki világnap A római kerámia világa Mikházán	2. 7. 7.
2023.04.28.	Pittner Olivér - tárlatvezetés és katalógusbemutató Rejtett mintázatok	7.
2023.05.05.	Rejtett mintázatok Remekművek Andreescutól Gheniéig - kiállítás magángyűjteményből Korok, elitek és fegyverek	7.
2023.05.12.	Múzeumok Éjszakája Rejtett mintázatok. Barabási Albert László kiállítása Marosvásárhelyen	7. 17.
2023.05.15.	Marosvásárhelyiek ezrei "éjszakáztak" a kultúrával	1., 3.
2023.05.17.	Tanács a halmazon túlról Köszönjük, hogy részesei voltak a Múzeumok Éjszakája 2023 rendezvénynek!	1., 3. 2.
2023.05.19.	Kiállítások a várban Remekművek Andreescutól Gheniéig - kiállítás magángyűjteményből a Kultúrpalotában	7.
2023.05.26.	Kiállítások a várban Remekművek Andreescutól Gheniéig - kiállítás magángyűjteményből a Kultúrpalotában	7.
2023.06.02.	Kiállítások a várban Remekművek Andreescutól Ghenieig - kiállítás magángyűjteményekből a Kultúrpalotában	7.
2023.06.09.	Szecessziós nap a Kultúrpalotában Kiállítások a várban Remekművek Andreescutól Ghenieig - kiállítás magángyűjteményekből a Kultúrpalotában	2. 7.

2023.06.16.	Rendkívüli tárlatvezetés Mátyás László fizikussal Remekművek Andrescutól Ghenieig - kiállítás magángyűjteményekből a Kultúrpalotában	7.
2023.06.23.	Bánsági hozomány - néprajzi kiállítás Remekművek Andrescutól Ghenieig - kiállítás magángyűjteményekből a Kultúrpalotában Vakáció a múzeumban	7. 18.
2023.06.30.	Mineralia - ásványkiállítás Bánsági hozomány - néprajzi kiállítás Remekművek Andrescutól Ghenieig - kiállítás magángyűjteményekből a Kultúrpalotában További kiállítások a várban	2. 7.
2023.07.07.	Pogány vár után kutatnak Kilátásban egy kiállítás Illíriáról Mineralia - ásványkiállítás Bánsági hozomány - néprajzi kiállítás Remekművek Andrescutól Ghenieig - kiállítás magángyűjteményekből a Kultúrpalotában További kiállítások a várban	2. 7.
2023.07.11.	Leletmentő ásatások a marosvásárhelyi várban Vakációs múzeumi gyermekfoglalkozások Mineralia - ásványkiállítás	2.
2023.07.13.	A honvédegyleti mozgalom és a honvédmenház története	6., 8.
2023. július 14.	Remekművek Andrescutól Ghenieig - kiállítás magángyűjteményekből a Kultúrpalotában További kiállítások a várban Mineralia - ásványkiállítás	7.
2023.07.21.	Múzeumi gyermekfoglalkozások Képregényeket várnak a Forгатagra Remekművek Andrescutól Ghenieig - kiállítás magángyűjteményekből a Kultúrpalotában További kiállítások a várban	2. 7.
2023.07.27.	Ásatások a marosvásárhelyi várban Rejtett mintázatok - Barabási Albert-László vezetésével Múzeumi gyermekfoglalkozások Képregény-készítésre ösztönző	2.
2023.07.28.	Remekművek Andrescutól Ghenieig - kiállítás magángyűjteményekből a Kultúrpalotában További kiállítások a várban	7.
2023.08.07.	Három az igazság (?) Csütörtökig várják a képregényeket	1., 3. 2.
2023.08.22.	Eredményes volt a nyári munka Mikházán	4.

2023.08.11.	További kiállítások a várban	7.
2023.08.18.	Múzeumforgatag	7.
2023.08.25.	Múzeumforgatag	7.
2023.09.01.	Tárlatok a várban	7.
2023.09.08.	Tárlatok a várban	7.
2023.09.08.	Tárlatok a várban	7.
2023.10.20.	Mineralia	2.
2023.11.03.	Hamarosan megnyílik a Természettajzi Múzeum	1., 17.
2023.11.10.	Márton-napi Esztendő kereke Gepidák	2. 7.
2023.11.17.	Pallady. Intim napló	7.
2023.12.04.	Pallady a Kultúrpalotában Gepidák a várban	7.
2023.12.10.	Pallady a Kultúrpalotában Gepidák a várban	7.

Apariții în mediul online, emisiuni televizate:

În 2023 muzeul a avut **328** apariții în mediul online: 267 în lb. română, 59 în lb. maghiară și 1 în lb. engleză.

- 06.01.2023 <https://www.agerpres.ro/cultura/2023/01/06/instrumentele-popoarelor-din-colectia-muzeului-etnografic-din-budapesta-expuse-la-targu-mures--1039739>
3
- 01.02.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/unde-este-paharul-lui-bernady-campanie-prelungita-de-muzeul-judetean-mures/>
3
- 01.02.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/02/01/unde-este-paharul-lui-bernady-campanie-prelungita-de-muzeul-judetean-mures/>
3
- 01.05.2023 <https://www.modernism.ro/2023/05/01/barabasilab-tipare-ascunse-muzeul-judetean-mures/>
3
- 01.08.2023 <https://nepujsag.ro/articles/11-romai-fesztival>
3
- 01.08.2023 <https://visitmures.com/hu/esemenyek/11r-romai-fesztival>
3
- 01.08.2023 <https://www.vasarhely.ma/okor-reneszansz-es-nepmuveszet-talalkozik-mikhazan/>
3
- 01.08.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/08/01/festivalul-roman-revine-in-calugareni/>
3
- 01.08.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/festivalul-roman-de-la-calugareni-a-ajuns-la-a-xi-a-editie.html>
3
- 01.08.2023 https://www.stiripesurse.ro/a-xi-a-editie-a-festivalului-roman-aduce-noi-atractii-la-calugareni_3014413.html
3
- 01.08.2023 <https://glasulvailor.ro/2023/08/01/festivalul-roman-de-la-calugareni-la-sfarsit-de-saptamana/>
3
- 01.08.2023 <https://stiri.infomures.ro/eveniment/festivalul-roman-de-la-calugareni-a-ajuns-la-a-xi-a-editie/>
3
- 01.08.2023 <https://glasulvailor.ro/2023/08/01/festivalul-roman-de-la-calugareni-la-sfarsit-de-saptamana/>
3
- 01.09.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/noaptea-la-castel.html>
3
- 01.09.2023 <https://zilesinopti.ro/evenimente/noaptea-la-castel-gurghiu-mures/>
3
- 01.09.2023 <https://stiri.infomures.ro/eveniment/noaptea-la-castel/>
3
- 01.09.2023 <https://www.radiovacanta.ro/stiri/noaptea-la-castelul-rakoczi-bornemisza-din-gurghiu-15292.html>
3
- 02.02.2023 <https://www.agerpres.ro/comunicate/2023/02/02/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1053421>
3
- 02.03.2023 <https://visitmures.com/hu/esemenyek/tuzvarazs>
3
- 02.05.2023 <https://www.vasarhely.ma/2718-2/>
3

02.08.2023 <https://marosvasarhelyiek.ro/2023/08/02/romai-fesztival-szombaton-mikhazan/>

02.09.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/noaptea-la-castel-2-septembrie-2023-noaptea-muzeelor-la-sate-mures/>

02.09.2023 <https://www.rador.ro/2023/09/02/calendarul-evenimentelor-2-septembrie-selectiuni-7/>

02.09.2023 <https://propagarta.ro/events/noaptea-la-castel-2-septembrie-2023-noaptea-muzeelor-la-sate-mures/>

02.09.2023 <https://zilesinopti.ro/2023/09/02/noaptea-muzeelor-la-sate-3/>

02.10.2023 <https://www.vasarhely.ma/magyarosaurus-dacus-gyapjas-orrszarvu-csontvaza-a-muzeum-sztarjai/>

03.02.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/02/03/atelierele-creative-origami-pentru-cei-mici/>

03.04.2023 <https://kronikaonline.ro/kultura/ma-is-letezik-bboszorkanysagr-csak-pletykanak-hivjak-n-izgalmas-varostorteneti-tarlat-tekintheto-meg-marosvasarhelyen>

03.08.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/musorkalauz-170>

03.08.2023 <https://zilesinopti.ro/locuri/muzeul-judetean-mures/>

03.08.2023 <https://www.punctul.ro/castrul-de-la-calugareni-nominalizat-pentru-lista-patrimoniului-mondial-unesco/>

04.03.2023 <https://www.punctul.ro/noaptea-muzeelor-la-targu-mures/>

04.03.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/03/04/noaptea-muzeelor-2023-in-patru-locatii-din-targu-mures/>

04.05.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/epoci-elite-si-arme-o-noua-expozitie-la-muzeul-judetean-mures.html>

04.05.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/epoci-elite-si-arme-o-noua-expozitie-la-muzeul-judetean-mures/>

04.05.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/476742/noaptea-muzeelor-2023/>

04.05.2023 <https://glasulvailor.ro/2023/05/04/capodopere-de-la-andreescu-la-ghenie/>

04.05.2023 <https://curatorial.ro/arta/capodopere-de-la-andreescu-la-ghenie-colectie-particulara-la-targu-mures/>

04.05.2023 <https://www.amosnews.ro/vernisaajul-expozitiei-capodopere-de-la-andreescu-la-ghenie-colectie-particulara/>

04.07.2023 <https://www.punctul.ro/bilete-mai-ieftine-pentru-vizitarea-palatului-culturii/>

04.08.2023 <https://www.punctul.ro/nu-rata-cel-mai-mare-festival-de-reconstituire-a-istoriei-antice-din-estul-transilvaniei/>

05.05.2023 <https://www.euronews.ro/articole/noaptea-muzeelor-2023-romania-republica-moldova>

05.08.2023 <https://marosvasarhelyiek.ro/2022/08/05/evezredes-kulturak-egy-evtizedes-fesztivalon-romai-fesztival-mikhazan/>

05.08.2023 <https://www.youtube.com/watch?v=yU1Qh2p99Q0>

05.08.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/08/05/romani-renastere-rural-calugareni-11-ani/>

05.08.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/romani-renastere-ruralcalugareni-11-ani/>

05.08.2023 <https://zilesinopti.ro/evenimente/xir-festival-calugareni-eremitu-targu-mures-area/>

05.10.2023 https://cultura.inmures.ro/obiective/detalii-evenimente.html?tx_reealocatii_evenimentlist%5Baction%5D=show&tx_reealocatii_evenimentlist%5Bcontroller%5D=Eveniment&tx_reealocatii_evenimentlist%5Bevent%5D=1550&cHash=6caf464e6d520b645abc28494957b57c

06.02.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/02/06/video-foto-atelier-de-origami-la-muzeul-judetean-mures/>

06.02.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/creativitate-si-intuitie-prin-origami-la-muzeul-judetean-mures.html>

06.02.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/video-foto-atelier-de-origami-la-muzeul-judetean-mures/>

06.02.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/eveniment-special-in-expozitia-cu-fluier-toba-si-didgeridoo.html>

06.02.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/eveniment-special-in-expozitia-cu-fluier-toba-si-didgeridoo/>

06.04.2023 <https://www.agerpres.ro/comunicate/2023/04/06/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1088529>

06.05.2023 <https://stiri.infomures.ro/stiri/expozitia-de-debut-barabasilab-in-cetatea-din-targu-mures/>

06.05.2023 <https://www.punctul.ro/expozitia-de-debut-barabasilab-in-cetatea-din-targu-mures/>

06.06.2023 <https://www.youtube.com/watch?v=ZbECuXmbikw>

06.08.2023 <https://www.vasarhely.ma/romaiak-ferencesek-nepi-mestersegek-mikhazan/>

06.08.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/08/06/fotoreportaj-ateliere-mestesugaresti-la-festivalul-roman-din-calugareni/>

06.09.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/09/06/in-2024-muzeul-de-stiintele-naturii-va-putea-fi-vizitat-din-nou/>

06.10.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/a-haboru-szellemei>

07.02.2023 <https://www.ziarelive.ro/stiri/video-foto-atelier-de-origami-la-muzeul-judetean-mures.html>

07.04.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/04/07/stiinta-ca-arta-la-targu-mures/>

07.06.2023 <https://www.urban.ro/expozitie-targu-mures-artisti-romani/>

07.07.2023 <https://www.vasarhely.ma/leletmento-asatasok-a-varban-artezi-szokokut-keszul/>

07.12.2023 <https://www.vasarhely.ma/osidok-halai/>

07.12.2023 <https://maszol.ro/kultura/Oslenytani-kiallitas-nyilik-Marosvasarhelyen-Halak-az-osi-foldtorteneti-idokbol>

07.12.2023 <https://ardealtv.ro/caleidoscop-transilvan-valea-muresului-in-epoca-migratiilor-timpurii-dr-sandor-berecki-curator-expozitie/?fbclid=IwAR33MBh8Su3rxeZZobBY6fr79TTvbubTAlpI0XnPYiDpChdffFqubPRqkQ>

07.12.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/expozitie-de-paleontologie-la-targu-mures.html>

07.12.2023 <https://www.amosnews.ro/expozitia-pesti-din-vechimea-timpurilor-geologice/>

07.12.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/12/07/pesti-din-vechimea-timpurilor-geologice-la-muzeul-judetean-mures/>

07.12.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/expozitie-de-paleontologie-la-targu-mures.html>

07.12.2023 <https://www.agerpres.ro/comunicate/2023/12/07/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1215550>

08.03.2023 <https://www.ziarelive.ro/stiri/cea-de-a-27-a-editie-a-festivalului-filmului-francez-la-targu-mures.html>

08.03.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/03/08/a-27-a-editie-a-festivalul-filmului-francez-la-targu-mures/>

08.03.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/cea-de-a-27-a-editie-a-festivalului-filmului-francez-la-targu-mures.html>

08.03.2023 <https://www.tirnaveni.ro/a-27-a-editie-a-festivalul-filmului-francez-la-targu-mures/>

08.03.2023 <https://www.punctul.ro/a-27-a-editie-a-festivalul-filmului-francez-la-targu-mures/>

08.04.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/04/08/barabasilab-tipare-ascunse-expozitie-la-muzeul-din-cetatea-targu-mures/>

08.05.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/barabasilab-tipare-ascunse-o-expozitie-de-neratat-la-muzeul-judetean-mures.html>

08.05.2023 <https://www.msnews.ro/capodopere-de-la-andreescu-la-ghenie-10-mai-30-iulie-2023/>

08.05.2023 <https://zilesinopti.ro/evenimente/de-la-andreescu-la-ghenie-palatul-culturii-targu-mures/>

08.05.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/barabasilab-tipare-ascunse-o-expozitie-de-neratat-la-muzeul-judetean-mures/>

08.09.2023 <https://www.modernism.ro/2023/09/08/muzeul-judetean-mures-anunta-joia-muzeala-14-jazz-and-poetry/>

08.09.2023 <https://www.agerpres.ro/comunicate/2023/09/08/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1166131>

08.09.2023 <https://wwwb.agerpres.ro/comunicate/2023/09/08/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1166131>

08.12.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/theodor-pallady-intim-naploja-marosvasarhelyen>

08.12.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/490441/la-muzeul-judetean-mures-expozitie-de-paleontologie-pesti-din-vechimea-timpurilor-geologice/>

08.12.2023 <https://propagarta.ro/events/expozitie-de-paleontologie-la-targu-mures/>

08.12.2023 <https://stiri.infomures.ro/eveniment/expozitie-de-paleontologie-la-targu-mures/>

08.12.2023 <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/targu-mures-expozitia-pesti-din-vechimea-timpurilor-geologice/>

08.12.2023 <https://zilesinopti.ro/evenimente/pesti-din-vechimea-timpurilor-geologice/>

08.12.2023 <https://www.agerpres.ro/cultura-media/2023/12/08/mures-rinocerul-lanos-unic-in-romania-de-circa-50-000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii--1216679>

08.12.2023 <https://www.punctul.ro/rinocerul-lanos-unic-in-romania-de-circa-50-000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii/>

08.12.2023 https://www.stiripesurse.ro/rinocerul-lanos-unic-in-romania-de-circa-50000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii_3166071.html

08.12.2023 <https://pressonline.ro/mures-rinocerul-lanos-unic-in-romania-de-circa-50-000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii/>

08.12.2023 <https://www.ziarulprofit.ro/rinocerul-lanos-unic-in-romania-de-circa-50-000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii/>

08.12.2023 <https://ground.news/article/un-rinocer-lanos-de-acum-50000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii-din-cadrul-muzeului-judeean-mures>

08.12.2023 <https://www.ziarelive.ro/stiri/rinocerul-lanos-unic-in-romania-de-circa-50000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii.html>

08.12.2023 <https://stire9.ro/stiri/sci-tech/un-rinocer-lanos-de-acum-50000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii-din-cadrul-muzeului-judetean-m-7596637>

09.01.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/expozitia-itineranta-cu-fluier-toba-si-didgeridooinstrumentele-popoarelor-din-colectia-muzeului-etnografic-din-budapesta-ajunge-la-targu-mures.html>

09.05.2023 <https://www.punctul.ro/program-noaptea-muzeelor-cea-mai-bogata-oferta-din-romania-la-targu-mures/>

09.05.2023 <https://stiri.infomures.ro/stiri/program-noaptea-muzeelor-cea-mai-bogata-oferta-din-romania-la-targu-mures/>

09.05.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/un-eveniment-eclectic-noaptea-muzeelor-la-targu-mures.html>

09.05.2023 <https://www.agerpres.ro/cultura/2023/05/09/mures-noaptea-muzeelor-va-dura-doua-zile-la-muzeul-judetean-cu-pest-70-de-programe-oferite-vizitatorilor--1104451>

09.06.2023 <https://www.vasarhely.ma/szecesszios-oroksegunk/>

09.06.2023 <https://realitateademures.net/conferinta-de-comunicari-stiintifice-cu-participare-internationala-la-muzeului-judetean-mures/>

09.12.2023 <https://www.digi24.ro/stiri/sci-tech/un-rinocer-lanos-de-acum-50-000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii-din-cadrul-muzeului-judetean-mures-2608895>

09.12.2023 <https://www.diasporanews.ro/2023/12/09/un-rinocer-lanos-de-acum-50-000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii-din-cadrul-muzeului-judetean-mures/>

09.12.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/12/09/comoara-paleontologica-expusa-la-targu-mures/>

09.12.2023 <https://www.hashtagnews.ro/09/12/2023/administratie/muzeul-judetean-mures-rinocer-lanos-romania-stiintele-naturii/>

09.12.2023 <https://www.tirnaveni.ro/rinocerul-lanos-unic-in-romania-de-circa-50-000-de-ani-va-fi-botezat-la-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii-din-targu-mures/>

10.03.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/o-noua-expozitie-orasul-intarit-in-cetatea-medievala-targu-mures/>

10.03.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/03/10/o-noua-expozitie-orasul-intarit-in-cetatea-medievala-targu-mures/>

10.05.2023 <https://nepujsag.ro/storage/pdf/2023/05/majus10szerda2023.pdf>

10.05.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/477112/eveniment-muzeal/>

10.05.2023 <https://www.radoromaniacultural.ro/sectiuni-articole/muzica-dans-arte/pe-13-mai-noaptea-muzeelor-aduce-pest-300-de-evenimente-in-romania-si-republica-moldova-id37720.html>

10.05.2023 <https://realitatea.md/video-pe-13-mai-noaptea-muzeelor-aduce-pest-300-de-evenimente-in-romania-si-republica-moldova/>

10.05.2023 <https://www.ziarulnational.md/record-la-noaptea-muzeelor-2023-romania-si-r-moldova-organizeaza-311-evenimente-culturale/>

10.05.2023 <https://www.kissfm.ro/articol/24975/pe-13-mai-noaptea-muzeelor-aduce-pest-300-de-evenimente-in-romania-si-republica-moldova>

10.05.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/477114/300-de-opere-de-arta-la-palatul-culturii-din-targu-mures/>

10.05.2023 <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/sectia-de-arta-a-muzeului-judetean-mures-organizeaza-in-perioada-10-mai-30-iulie-2023-expozitia-eveniment-intitulata-capodopere-de-la-andreescu-la-ghenie-colectie-particulara-ea/>

10.11.2023 <https://www.radiovacanta.ro/stiri/targu-mures-expozitie-despre-migratiile-timpurii-de-pe-valea-muresului-24871.html>

11.03.2023 <https://www.modernism.ro/2023/03/11/orasul-intarit-expozitie-permanenta-muzeul-judetean-mures/>

11.03.2023 <https://www.ziarelive.ro/stiri/o-noua-expozitie-orasul-intarit-in-cetatea-medievala-targu-mures.html>

11.05.2023 <https://visitmures.com/evenimente/vernisaaj-epoci-elite-arme>

11.09.2023 <https://zilesinopti.ro/evenimente/jazz-and-poetry-cetatea-targu-mures/>

11.11.2023 https://allevents.in/mobile/amp-event.php?event_id=200025722968256

11.12.2023 <https://refleqtmures.ro/expozitie-de-paleontologie-la-targu-mures-pesti-din-vechimea-timpurilor-geologice/>

11.12.2023 <https://glasulvailor.ro/2023/12/11/expozitie-de-paleontologie-la-targu-mures-pesti-din-vechimea-timpurilor-geologice/>

11.12.2023 <https://www.msnews.ro/redeschiderea-expozitiei-de-baza-a-sectiei-de-stiintele-naturii-expozitia-pesti-din-vechimea-timpurilor-geologice/>

12.05.2023 <https://www.vasarhely.ma/ne-feledjuk-szombaton-var-a-muzeumok-ejszakaja/>

12.05.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/noapteamuzeelor-se-aude-la-radiomures-despre-noapte-alba-cu-plimbari-si-povesti-la-muzeu.html>

12.05.2023 https://www.realitatea.net/stiri/actual/noaptea-muzeelor-2023-sambata-13-mai-pesti-300-de-evenimente-in-bucuresti-si-in-82-de-localitati-din-romania_645e3d946b6c6a72f3256643

12.06.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/06/12/la-datorie-in-parcul-arheologic-de-la-calugareni/>

12.06.2023 <https://www.modernism.ro/2023/06/12/ziua-europeana-a-arheologiei-la-datorie-muzeul-judetean-mures/>

12.07.2023 <https://mnar.ro/evenimente-muzeu/eveniment/694-vacan%C8%9B%C4%83-la-muzeu-2023>

12.07.2023 <https://www.yumpu.com/ro/document/view/48882737/sate-contemporane-din-romania-muzeul-judetean-mures>

12.07.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/480032/vacanta-la-muzeu-2/>

12.07.2023 <https://stiinta-pentru-toti.blogspot.com/2023/07/festivalul-11r-roman-renastere-rural.html>

12.08.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/08/12/fotoreportaj-expozitie-speciala-la-festivalul-roman-2023/>

12.11.202 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/11/12/intalnire-cu-mircea-albu-in-laboratorul-artistului/>
3

12.12.202 <https://www.youtube.com/watch?v=JQbxz7Fyezo>
3

13.02.202 http://mures.tvr.ro/picatura-de-cultura-medalion-ion-vlasiu_39615.html
3

13.03.202 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/03/13/expozitia-mineralia-revine-la-targu-mures-6/>
3

13.03.202 <https://stiinta-pentru-toti.blogspot.com/2023/03/mineralia-targu-mures.html>
3

13.03.202 <https://stiri.infomures.ro/cultura/orasul-intarit-targu-mures-la-inceputul-epocii-moderne-o-noua-expozitie-permanenta-la-muzeul-judetean-mures/>
3

13.03.202 <https://www.radiomures.ro/stiri/orasul-intarit-targu-mures-la-inceputul-epocii-moderne-o-noua-expozitie-permanenta-la-muzeul-judetean-mures.html>
3

13.04.202 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/04/13/eveniment-special-in-parcul-arheologic-de-la-calugareni/>
3

13.05.202 <https://transtelex.ro/kultura/2023/05/13/muzeumok-ejszakaja-kolozsvar-temesvar-nagyvarad-brasso-szeben>
3

13.05.202 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/05/13/expozitie-despre-epoci-elite-si-arme-in-cetatea-targu-mures/>
3

13.05.202 <https://stirileprotv.ro/cultura/noaptea-muzeelor-2023-ghid-complet-cu-muzeele-participante-program-si-adrese.html>
3

13.05.202 <https://newsweek.ro/timp-liber/noaptea-muzeelor-2023-un-numar-record-de-311-obiective-culturale-din-bucuresti-in-program>
3

13.05.202 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/05/13/foto-capodopere-ale-artei-romanesti-moderne-expuse-la-palatul-culturii-din-targu-mures/>
3

13.06.202 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/06/13/ghidaj-special-la-expozitia-barabasilab-tipare-ascunse/>
3

13.06.202 <https://glasulvailor.ro/tag/laszlo-matyas>
3

13.06.202 <https://stiri.infomures.ro/cultura/ghidaj-special-la-expozitia-barabasilab-tipare-ascunse/>
3

13.07.202 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/06/13/ghidaj-special-la-expozitia-barabasilab-tipare-ascunse/>
3

13.07.202 <https://www.amosnews.ro/primul-eveniment-special-dedicat-expozitiei-barabasilab-tipare-ascunse/>
3

13.07.202 <https://www.radiovacanta.ro/articole-despre/muzeul-judetean-mures>
3

13.07.202 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/07/13/festival-roman-la-calugareni/>
3

13.07.202 <https://spiritmap.ro/events/mineralia-13-16-iulie-2023-targu-mures-2023-julius-13-16-marosvasarhely/>
3

13.11.2023 <https://www.pontmaros.ro/megnyitottak-a-gepidae-a-maros-volge-a-kora-nepvadorlaskorban-cimu-kiallitast/>

13.11.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/11/13/vernisajul-expozitiei-gepidae-valea-muresului-in-epoca-migratiilor-timpurii/>

13.11.2023 <https://glasulvailor.ro/2023/11/13/invitatie-la-expozitia-gepidae-valea-muresului-in-epoca-migratiilor-timpurii/>

13.11.2023 <https://www.agerpres.ro/comunicate/2023/11/13/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1202360>

14.03.2023 <https://glasulvailor.ro/2023/03/14/expozitia-mineralia-la-targu-mures/>

14.09.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/zilele-europene-ale-patrimoniului-2023-la-muzeul-judetean-mures.html>

14.09.2023 <https://www.amosnews.ro/zilele-europene-ale-patrimoniului-2023-la-muzeul-judetean-mures/>

14.11.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/nepvadorlas-kori-kamarakiallitas-nyilik-a-varban>

14.11.2023 <https://ardealtv.ro/jurnal-ardeal-tv-14-noiembrie-2023/>

14.12.2023 <https://www.vasarhely.ma/a-19-szazadban-epult-21-szazadiva-valt/>

14.12.2023 <https://transtelex.ro/zold/2023/12/14/marosvasarhely-termeszetrাজi-muzeum-ujranyitas>

14.12.2023 <https://maszol.ro/belfold/Megnyilt-Marosvasarhelyen-a-Maros-Megyei-Muzeum-felujitott-Termesztudomanyi-Reszlege>

14.12.2023 <https://ardealtv.ro/caleidoscop-transilvan-rolul-muzeului-in-comunitate-liliana-lirca-muzeograf/>

14.12.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/12/14/s-a-redeschis-sectia-de-stiintele-naturii-a-muzeului-judetean-mures-rinocer-landos-exponat-unic-in-romania-la-targu-mures/>

14.12.2023 <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii-din-cadrul-muzeului-judetean-mures-14-decembrie-2023-ora-1700/>

14.12.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/muzeul-de-stiintele-naturii-din-targu-mures-a-fost-redeschis.html>

14.12.2023 <https://www.rador.ro/2023/12/14/calendarul-evenimentelor-14-decembrie-selectiuni-9/>

14.12.2023 <https://ecopolitic.ro/mures-scheletul-rinocerului-landos-unic-in-romania-si-gandacul-goliat-intre-vedetele-sectiei-de-stiintele-naturii/>

14.12.2023 <https://www.agerpres.ro/cultura/2023/12/14/mures-scheletul-rinocerului-landos-unic-in-romania-si-gandacul-goliat-intre-vedetele-sectiei-de-stiintele-naturii--1219690>

15.03.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/03/15/premierea-filmului-hadik-la-targu-mures/>

15.03.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/premierea-filmului-hadik-la-targu-mures/>

15.05.2023 <https://propagarta.ro/imagini-video/barabasilab-tipare-ascunse-la-muzeul-judetean-mures/>

15.05.2023 <https://zilesinopti.ro/evenimente/tipare-ascunse-cetatea-targu-mures/>

15.06.2023 <https://www.radioromaniacultural.ro/sectiuni-articole/muzica-dans-arte/incep-zilele-europene-ale-arheologiei-editia-xiv-id38418.html>

15.06.2023 <https://www.amosnews.ro/incep-zilele-europene-ale-arheologiei-editia-xiv/>

15.11.2023 <https://petofi.hu/petofi-folyam/uzen-a-mult>

15.11.2023 <https://www.agerpres.ro/comunicate/2023/11/15/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1203873>

15.11.2023 <https://www.modernism.ro/2023/11/15/expozitia-pallady-jurnal-intim-muzeul-judetean-mures/>

15.11.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/11/15/muzeul-judetean-mures-gazduieste-expozitia-pallady-jurnal-intim/>

15.12.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/490871/la-muzeul-judetean-mures-redeschiderea-sectiei-de-stiintele-naturii/>

15.12.2023 <https://www.edupedu.ro/s-a-redeschis-muzeul-de-stiintele-naturii-din-targu-mures-dupa-lucrari-de-reabilitare-vedeta-este-un-rinocer-lanos-vechi-de-50-000-de-ani-adus-din-siberia/>

16.01.2023 <https://www.rador.ro/2023/01/16/previziunile-saptamanii-16-22-ianuarie-2023/>

16.03.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/allando-varostoertenetikiallitas-nyilik>

16.05.2023 <https://www.vasarhely.ma/rekordszamu-resztvevo-a-muzeumok-ejszakajan/>

16.05.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/05/16/peste-9-000-de-vizitatori-la-noaptea-muzeelor/>

16.05.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/record-de-participanti-la-noaptea-muzeelor-de-la-tg-mures.html>

16.05.2023 <https://www.punctul.ro/inca-se-numara-record-de-participare-la-noaptea-muzeelor-in-targu-mures/>

16.05.2023 <https://stiri.infomures.ro/stiri/inca-se-numara-record-de-participare-la-noaptea-muzeelor-in-targu-mures/>

16.06.2023 <https://www.agerpres.ro/documentare/2023/06/16/zilele-europene-ale-arheologiei-16-18-iunie--1124753>

16.11.2023 <https://marosvasarhelyiek.ro/2023/11/16/pallady-kiallitas-a-maros-megyei-muzeumban/>

16.11.2023 <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/targu-mures-gepidae-valea-muresului-in-epoca-migratiilor-timpurii-16-noiembrie-2023-30-iunie-2024/>

16.11.2023 <https://www.radiovacanta.ro/stiri/muzeul-judetean-mures-gazduieste-expozitia-muzeului-national-de-arta-al-romaniei-pallady-jurnal-intim-25408.html>

- 16.11.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/489282/muzeul-judetean-mures-gazduieste-din-20-noiembrie-2023-expozitia-muzeului-national-de-arta-al-romaniei-pallady-jurnal-intim/>
- 16.11.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/muzeul-judetean-mures-gazduieste-expozitia-muzeului-national-de-arta-al-romaniei-pallady-jurnal-intim.html>
- 16.12.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/490919/o-experienta-culturala-unica-s-a-redeschis-sectia-de-stiintele-naturii-a-muzeului-judetean-mures/>
- 17.01.2023 <https://neprajz.hu/kiallitasok/kulso-helyszinu/sippal-dobbal-didzseriduval....html?fbclid=IwAR0ElTmFSzad8YuYmA0JdFWxD9PhEjVGKI-6PI7A88uKGm5h1wySDlT1riA>
- 17.01.2023 <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/targu-mures-expozitia-cu-fluier-toba-si-didgeridooinstrumentele-popoarelor-din-colectia-muzeului-etnografic-din-budapesta/>
- 17.04.2023 <https://www.vasarihely.ma/kinel-van-bernady-pohara/>
- 17.06.2023 <https://visitmures.com/evenimente/la-datorie>
- 17.06.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/ziua-europeana-a-arheologiei-sarbatorita-la-parcul-arheologic-de-la-calugareni.html>
- 17.06.2023 <https://visitmures.com/evenimente/ghidaj-barabasilab>
- 17.07.2023 <https://zilesinopti.ro/evenimente/epoci-elite-si-arme-cetatea-targu-mures-2/>
- 17.09.2023 <https://www.modernism.ro/2023/09/17/expozitie-ion-vlasiu-stihiile-razboiului-recuperarea-unei-capodopere-galeria-art-nouveau-palatul-culturii-muzeul-judetean-mures/>
- 17.09.2023 <https://www.agerpres.ro/comunicate/2023/09/17/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1170653>
- 17.09.2023 <https://www.ziarelive.ro/stiri/stihiile-razboiului-expozitie-la-galeria-art-nouveau-targu-mures.html>
- 17.11.2023 https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02DmNXyJBxbtyhYPQXiNQhuijU5GSckndNFaF9tanopKXCQiWx58gNmTL2JQEHNXbHl&id=100083534944193
- 17.11.2023 <https://kronikaonline.ro/kultura/nepvandarlas-kori-nagyernyeben-elokerult-regeszteti-leletekbol-nyilt-kiallitas-a-maros-megyei-muzeumban>
- 17.11.2023 <https://www.punctul.ro/s-a-deschis-expozitia-gepidae-valea-muresului-in-perioada-migratiilor-timpurii/>
- 17.11.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/muzeul-judetean-mures-a-deschis-ieri-o-noua-expozitie-gepidae-valea-muresului-in-perioada-migratiilor-timpurii.html>
- 17.11.2023 <https://stiri.infomures.ro/stiri/s-a-deschis-expozitia-gepidae-valea-muresului-in-perioada-migratiilor-timpurii/>

- 17.11.2023 [https://curatorial.ro/arta/expozitia-pallady-jurnal-intim-a-mnar-prezentata-la-targu-mures/#:~:text=Expoziția%20,,Pallady.-,Jurnal%20intim"%20a%20MNAR%2C%20prezentată%20la%20Târgu%20Mureș,noiembrie%202023%20-%2014%20aprilie%202024.](https://curatorial.ro/arta/expozitia-pallady-jurnal-intim-a-mnar-prezentata-la-targu-mures/#:~:text=Expoziția%20,,Pallady.-,Jurnal%20intim)
- 17.11.2023 <https://www.agerpres.ro/comunicate/2023/11/17/comunicat-de-presa-muzeul-national-de-arta-al-romaniei--1205367>
- 17.11.2023 <https://www.amosnews.ro/expozitia-pallady-jurnal-intim-itinerata-la-targu-mures/>
- 18.01.2023 <https://fidelio.hu/vizual/sippadobbal-didzseriduvall-nepek-hangszereit-a-neprajzi-gyujtemenyebol-176881.html?fbclid=IwAR1-5djoZSQJJFU165Eo9OQrIFsxclbHVjYOp16gTXDZ4e-qw30N84UmwbM>
- 18.04.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/a-romai-keramia-vilaga-mikhazan>
- 18.05.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/477683/record-de-participare-la-noaptea-muzeelor-in-targu-mures/>
- 18.06.2023 <https://www.vasarhely.ma/katonadolog-mikhazan/>
- 18.09.2023 <https://www.amosnews.ro/ion-vlasu-stihiile-razboiului-recuperarea-unei-capodopere/>
- 18.09.2023 <https://glasulvailor.ro/2023/09/18/ion-vlasu-stihiile-razboiului-recuperarea-unei-capodopere/>
- 18.11.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/11/18/pallady-jurnal-intim-la-palatul-culturii-din-targu-mures/>
- 18.11.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/pallady-jurnal-intim-la-palatul-culturii-din-targu-mures/>
- 18.12.2023 <https://www.romania-insider.com/natural-history-museum-tg-mures-dec-2023>
- 18.12.2023 <https://www.facebook.com/magyargeniuszkiallitas/posts/pfbid0mhV6GsWFWpysXoDssrn4HWH7FLRbYVqkue53TJAnF1GZFGFDP2A4uzHAUDKfriPAL>
- 18.12.2023 <https://www.magyargeniuszprogram.hu/mesel-a-mult/?fbclid=IwAR1YxkgtwUKYG4coSJBEXltiUSw4JBQlh72NXiQizWJAz3B9512WD3n3s>
- 18.12.2023 <https://www.msnews.ro/renasterea-muzeului-judetean-mures-o-zi-memorabila-pentru-comunitate/?fbclid=IwAR1QmCwlYP3EwJxm5FUGNvM4GLk8PjSUELy3wttrip6H4iVqY7dkasVLSw0>
- 18.12.2023 <https://www.msnews.ro/renasterea-muzeului-judetean-mures-o-zi-memorabila-pentru-comunitate/>
- 19.01.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/01/19/cu-fluier-toba-si-didgeridoo-deschisa-la-muzeul-judetean-mures/>
- 19.02.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/02/19/concert-in-expozitie-la-muzeu/>

19.07.202 3 https://www.dcnnews.ro/tablouri-de-colectie-inlocuite-cu-fasuri-la-muzeul-din-targu-mures_304485.html

19.11.202 3 <https://jurnalul.ro/cultura/arte-vizuale/expozitia-pallady-jurnal-intim-itinerata-la-targu-mures-948780.html>

19.11.202 3 <https://www.astazi.ro/stiri/stire-expozitia-pallady-jurnal-intim-itinerata-la-targu-mures-259565230.html>

20.02.202 3 <https://glasulmuresului.ro/concert-in-expozitie-la-muzeu/>

20.07.202 3 <https://www.vasarhely.ma/otezer-eves-agyag-es-godorhazak-kerultek-felszinre/>

20.09.202 3 <https://ardealtv.ro/jurnal-ardeal-tv-20-septembrie-2023/>

20.10.202 3 <https://www.punctul.ro/editia-de-toamna-a-expozitie-mineralia-la-targu-mures/>

20.10.202 3 <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/muzeul-judetean-mures-va-invita-in-perioada-20-22-octombrie-2023-intre-0900-si-1800-la-editia-de-toamna-a-expozitiei-mineralia-agatul-este-mineralul-vedeta-a-acestei-editii-intrarea-este-libera/>

20.10.202 3 <https://stiri.infomures.ro/eveniment/agatul-vedeta-expozitiei-mineralia-de-la-targu-mures/>

20.10.202 3 <https://www.ziarelive.ro/stiri/agatul-vedeta-expozitiei-mineralia-de-la-targu-mures.html>

20.10.202 3 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/10/20/mii-de-pietre-la-editia-de-toamna-a-expozitiei-mineralia/>

20.11.202 3 <https://zilesinopti.ro/evenimente/pallady-jurnal-intim-palatul-culturii-targu-mures/>

20.11.202 3 <http://uap.ro/jurnal-intim-pallady-mnar-muzeul-judetean-mures/>

20.11.202 3 <https://www.romaniapozitiva.ro/cultura/expozitia-pallady-jurnal-intim-itinerata-la-targu-mures/>

21.03.202 3 <https://marosvasarhelyiek.ro/2023/03/21/milyen-volt-vasarhely-a-17-szazadban-varostorteneti-tarlat-nyilik-a-varban/>

21.03.202 3 <https://www.cuvantul-liber.ro/474295/vernisaajul-expozitiei-permanente-orasul-intarit/>

21.07.202 3 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/ismet-megtartjak-a-romai-fesztivalt>

21.09.202 3 https://cultura.inmures.ro/obiective/detalii-evenimente.html?tx_reealocatii_evenimentlist%5Baction%5D=show&tx_reealocatii_evenimentlist%5Bcontroller%5D=Eveniment&tx_reealocatii_evenimentlist%5Bevent%5D=1543&cHash=3809bdc02d89a5679ce370c47ceb4c16

21.09.202 3 <https://www.radiomures.ro/stiri/ion-vlasiu-stihiile-razboiului-recuperarea-unei-capodopere.html>

21.09.202 3 <https://stiri.infomures.ro/cultura/ion-vlasiu-stihiile-razboiului-recuperarea-unei-capodopere/>

21.09.2023 <https://glasulvailor.ro/2023/09/21/invitatie-la-atelier-casuta-din-padure-origami-cu-raluca-dumitrescu/>
3

21.09.2023 <https://reflektmures.ro/adu-l-pe-cel-mic-la-casuta-din-padure/>
3

21.11.2023 <https://mediaklikk.hu/agenda/video/2023/11/21/agenda-2023-november-21>
3

21.11.2023 <https://petofi.hu/petofi-folyam/miz-uzennek-a-gepidak>
3

21.11.2023 <https://fb.watch/osGnxtYdT9/>
3

21.11.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/11/21/fotoreportaj-vernisa-j-eveniment-la-targu-mures-jurnal-intim-o-mica-parte-din-universul-pallady/>
3

21.11.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/fotoreportaj-vernisa-j-eveniment-la-targu-mures-jurnal-intim-o-mica-parte-din-universul-pallady/>
3

21.12.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/12/21/colindatori-primiti-cum-se-cuvine-la-muzeul-judetean-mures/>
3

22.06.2023 <https://www.msnews.ro/vernisa-jul-expozitiei-zestrea-banatenilor/>
3

22.08.2023 <https://www.punctul.ro/noaptea-muzeelor-la-sate/>
3

22.09.2023 https://cultura.inmures.ro/obiective/detalii-evenimente.html?tx_reealocatii_evenimentlist%5Baction%5D=show&tx_reealocatii_evenimentlist%5Bcontroller%5D=Eveniment&tx_reealocatii_evenimentlist%5Bevent%5D=1544&cHash=620fa6d49cb957e0ba959674f090cc7f
3

22.09.2023 <https://propagarta.ro/events/ion-vlasiu-stihiile-razboiului-recuperarea-unei-capodopere/>
3

22.09.2023 <https://www.rador.ro/2023/09/22/calendarul-evenimentelor-22-septembrie-selectiuni-9/>
3

22.09.2023 <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/muzeul-judetean-mures-sectia-de-arta-organizeaza-in-perioada-22-septembrie-4-octombrie-2023-in-galeria-art-nouveau-a-palatului-culturii-o-expozitie-axata-pe-o-lucrare-a-artistului-ion-vl/>
3

22.10.2023 <https://www.vasarhely.ma/mineralia-asvanyok-es-feldragakovek-vasara/>
3

22.10.2023 <https://www.amosnews.ro/editia-de-toamna-a-expozitiei-mineralia-la-targu-mures-20-22-octombrie-2023-targu-mures/>
3

23.03.2023 <https://www.rador.ro/2023/03/23/calendarul-evenimentelor-23-martie-selectiuni-9/>
3

23.03.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/expozitia-mineralia-revine-la-targu-mures-6/>
3

23.03.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/03/23/targu-mures-invitati-de-marca-la-seara-colectionarilor-de-arta/>
3

23.03.2023 <https://curatorial.ro/arta/seara-colectionarilor-de-arta-palatul-culturii-din-targu-mures/>

23.03.2023 <https://www.punctul.ro/seara-colectionarilor-de-arta-la-palatul-culturii/>

23.03.2023 <https://stiri.infomures.ro/stiri/seara-colectionarilor-de-arta-la-palatul-culturii/>

23.03.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/targu-mures-invitati-de-marca-la-seara-colectionarilor-de-arta/>

23.11.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/musorkalauz-186>

23.11.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/jurnal-intim-theodor-pallady-la-targu-mures.html>

23.11.2023 <https://stiri.infomures.ro/cultura/jurnal-intim-theodor-pallady-la-targu-mures/>

24.03.2023 <https://www.punctul.ro/s-a-deschis-expozitia-de-baza-intitulata-orasul-intarit/>

24.03.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/seara-colectionarilor-de-arta-la-muzeul-judetean-mures.html>

24.06.2023 <https://www.agerpres.ro/cultura/2023/06/24/ziua-iei-mures-cele-mai-fastuoase-porturi-populare-din-romania-prezentate-la-targu-mures--1129438>

25.01.2023 <https://www.punctul.ro/concert-in-expozitie-la-cetatea-medievala-targu-mures/>

25.04.2023 <https://www.lato.ro/blog/kik-tanuskodhattak-volna-sardi-katalin-artatlan-boszorkany-saga-mellet-a-17--szazadi-marosvasarhelyen>

25.05.2023 https://www.youtube.com/watch?v=mbL_gREJ5us

25.05.2023 <https://propagarta.ro/stiri/expozitia-capodopere-de-la-andreescu-la-ghenie-se-deschide-la-muzeul-judetean-mures/>

25.08.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/08/25/noaptea-la-castel-2-septembrie-2023-noaptea-muzeelor-la-sate-mures/#:~:text=Noaptea%20la%20Castel%20este%20un,Intrarea%20este%20liberă.>

25.08.2023 <https://glasulvailor.ro/2023/08/25/noaptea-la-castel-2-septembrie-2023-noaptea-muzeelor-la-sate-mures/>

25.09.2023 https://cultura.inmures.ro/obiective/detalii-evenimente.html?tx_reealocatii_evenimentlist%5Baction%5D=show&tx_reealocatii_evenimentlist%5Bcontroller%5D=Eveniment&tx_reealocatii_evenimentlist%5Bevent%5D=1535&cHash=2ae15c7992124d3a92e81016f4a12e41

25.12.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2022/12/25/muzeul-judetean-mures-va-ureaza-craciun-fericit/>

27.06.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/06/27/pedagogie-muzeala-si-in-vacanta-la-muzeul-judetean-mures/>

27.07.2023 <https://www.vasarhely.ma/kapcsolodasok-csomopontok-halozatok-ahogy-barabasi-albert-laszlo-ismertette/>

27.07.2023 <https://glasulvailor.ro/tag/muzeul-judetean-mures-2/>

27.07.2023 <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=451&-Muzeul-Judetean-Mures-TARGU-MURES-Mures>

27.09.2023 <https://www.vasarhely.ma/marosvasarhelyi-seta-a-turisztikai-vilagnapon/>

27.11.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/12/27/expozitii-de-arta-in-derulare-la-targu-mures/>

28.02.2023 <https://ardealtv.ro/marturii-ale-trecutului-expozitia-cu-fluier-toba-si-didgeridoo-mun-targu-mures-jud-mures/>

28.04.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/barabasilab-rejtett-mintazatok>

28.06.2023 <https://www.vasarhely.ma/a-bronzkori-szkita-romai-lovagkori-fegyverektol-az-mg34-es-geppuskaig/>

29.03.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/hirek-rendezvenyek-138>

29.08.2023 <https://www.agerpres.ro/comunicate/2023/08/29/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1160834>

29.09.2023 <https://www.neprajz.hu/programok/szakmai-programok/muzeumi-orokseg-es-muzeumi-kommunikacio.html>

30.03.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/expozitia-nuante-ale-naturii-la-targu-mures.html>

30.03.2023 <https://stiri.infomures.ro/eveniment/expozitia-nuante-ale-naturii-la-targu-mures/>

30.03.2023 <https://www.ziarelive.ro/stiri/expozitia-nuante-ale-naturii-la-targu-mures.html>

30.05.2023 <https://www.youtube.com/watch?v=SyRMfufQ57Y>

30.08.2023 <https://www.transilvaniabusiness.ro/2023/08/30/noaptea-la-castelul-din-gurghiu-un-eveniment-marca-noaptea-muzeelor-la-sate/>

30.08.2023 <https://www.modernism.ro/2023/08/30/noaptea-la-castel-2-septembrie-2023-noaptea-muzeelor-la-sate-mures/>

30.08.2023 <https://www.radiomures.ro/stiri/noaptea-la-casteul-rakoczi-bornemisza-din-gurghiu.html>

30.08.2023 <https://stiri.infomures.ro/social/noaptea-la-casteul-rakoczi-bornemisza-din-gurghiu/>

31.03.2023 <https://www.zi-de-zi.ro/2023/03/31/nuante-ale-naturii-la-palatul-toldalagi-din-targu-mures/>

31.03.2023 <https://www.antenasetelor.ro/lada-de-zestre/lada-de-zestre/cultura-populara/expozitia-nuante-ale-naturii-la-targu-mures-id31796.html>

31.03.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/474917/targu-mures-nuante-ale-naturii-la-muzeul-de-etnografie-si-arta-populara/>

31.05.2023 <https://www.3szek.ro/load/cikk/158336/nagybanya-segesvar-es-nagyszeben-festoj-e-erdelyi-muveszeti-kozpont->

31.07.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/a-hetvegen-zajlik-a-romai-fesztival>

31.07.2023 <https://magyarmuzeumok.hu/cikk/muzeumi-orokseg-es-muzeumi-kommunikacio-konferenciafelhivas-marosvasarhely-2023-szeptember-29-30>

31.08.2023 <https://www.e-nepujsag.ro/articles/musorkalauz-174>

31.08.2023 <https://www.ziarelive.ro/stiri/noaptea-la-casteul-rakoczi-bornemisza-din-gurghiu.html>

31.08.2023 <https://www.cuvantul-liber.ro/484188/sambata-2-septembrie-la-gurghiu-noaptea-la-castel/>

31.08.2023 <https://www.radiovacanta.ro/stiri/4-obiective-din-mures-si-13-din-brasov-participa-la-noaptea-muzeelor-la-sate-14809.html>

31.10.2023 <https://www.punctul.ro/targurile-muresene-si-lumea-rurala-o-noua-expozitie-la-muzeul-de-etnografie-si-arta-populara/>